พล.ท. วิชัย ชูเชิด

การรับราชการ ...(เหล่าทหารราบ)

- ผบ.มว.ปล.- ฝอ. ๓ ร. ๓๑/๓ รอ.
- อจ. สยว.และ สสศ. รร.สธ.ทบ. อจ.วทบ.
- ผช.ทูตฝ่ายทหารบกไทย ประจำกรุงจาการ์ตา
- ผอ.สวส. และ ผอ.สนข.ขว.ทหาร
- ผช.ผบ.ศรภ. และ รอง ผบ.ศรภ.
- รอง จก.ชด.ทหาร
- ผู้บัญชาการศูนย์รักษาความปลอดภัย
- รองผู้บัญชาการสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

การศึกษา ...

- รร.ตท. รุ่นที่ ๒๒ / รร.จปร. รุ่นที่ ๓๓
- หลักสูตรหลักประจำชุดที่ ๗๓ รร.สธ.ทบ.
- หลักสูตร สธ.ทบ.อซ.
- APCSS Hawaii USA.
- Managing Defence in a Democracy Course, UK
- MA in Strategy and Policy, NSW University, Aus
- วปอ.อซ. / วปอ.สปท.

การปฏิบัติหน้าที่พิเศษ

- ล่ามภาษาอินโดนีเซีย
- ผู้บรรยายพิเศษ
- ชรก.สน.รอง นรม./รมว.กต.
- ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการคมนาคม สนช.
- คณะกรรมการกลั่นกรองแผนงานโครงการเขต ๑๐
- เลขานุการคณะกรรมาธิการสิ่งแวดล้อม สนช.

ผลงานด้านวิชาการ...

- การปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือการสงคราม
- ความมั่นคงศึกษา
- การป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบ
- ยุทธศาสตร์ชาติ
- พลังอำนาจแห่งชาติ
- ภาวะผู้นำ
- ยศ. ภาคใต้ (๖๘/๔๗)
- ยศ.การทูตฝ่ายทหาร เพื่อรองรับ ยศ.ชาติ ๒๐ ปี

ความมั่นคงแห่งชาติ

และกำลังอำนาจแห่งชาติ

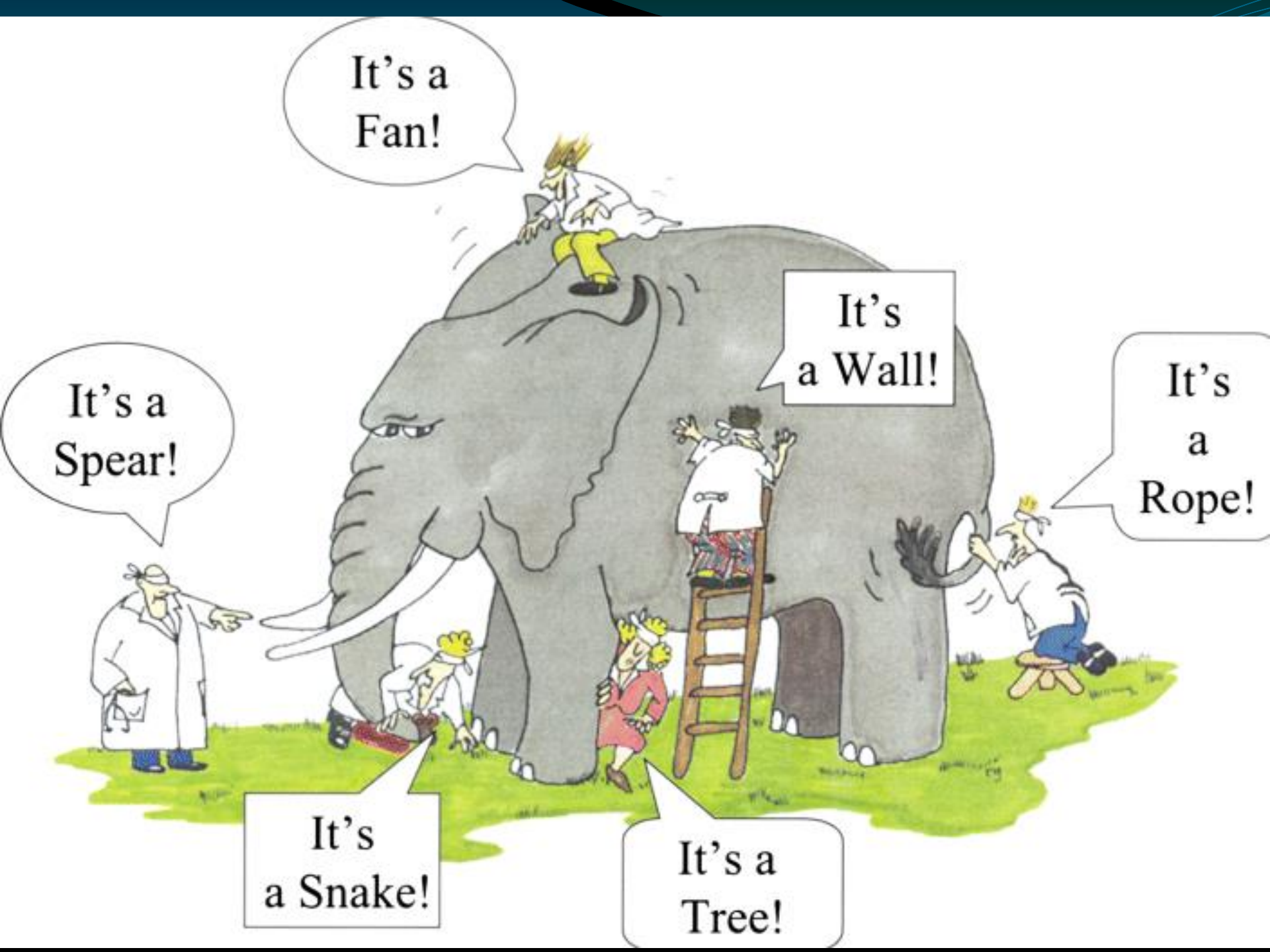
It's a Fan!
It's a Spear!
It's a Wall!
It's a Rope!
It's a Snake!
It's a Tree!

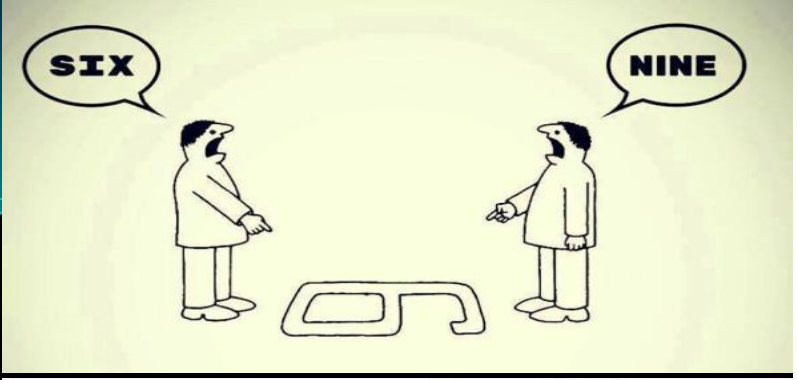

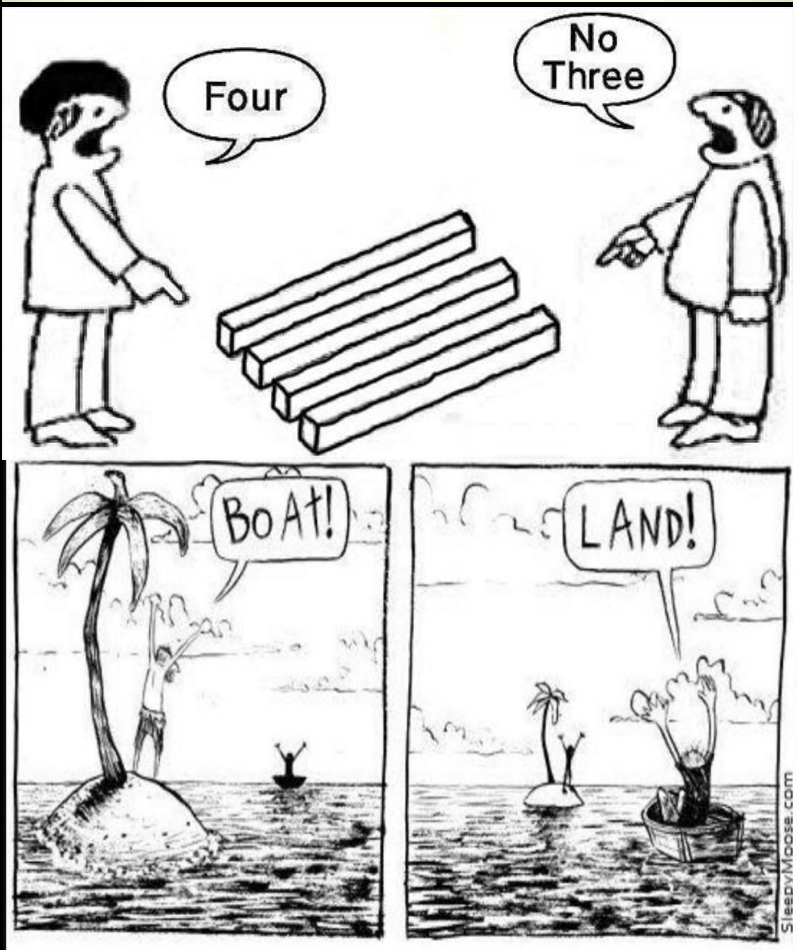

perspective...

ความมั่นคงแห่งชาติ : วิวัฒนาการของแนวความคิด ทฤษฎี ความมั่นคง และแนวทางนำไปสู่การปฏิบัติ

ความมั่นคงศึกษา : จากอดีตสู่ปัจจุบัน

กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความพยายามให้ได้มาซึ่งการดำรงอยู่ของสังคมมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นการดำรงอยู่ของบุคคล ชนเผ่า หรือที่ได้มีวิวัฒนาการรวมตัวกันขึ้นมาจนเป็น อาณาจักร นครรัฐ และรัฐชาติ รวมถึงสร้างสังคมของมนุษยชาติในรูปแบบขององค์กรในระดับภูมิภาค และระดับโลก ได้เกิดขึ้นมาเป็นเวลานานแล้ว อย่างน้อยที่สุดก็ตั้งแต่ในช่วงการเกิดอารยธรรม (Civilizations) ของมนุษยชาติ และพัฒนามาจนถึงปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม **การศึกษาในเรื่องของความมั่นคง** อันเป็นศาสตร์ของการให้ได้มาซึ่งการดำรงอยู่ดังกล่าว เพิ่งเริ่มที่จะมากระทำกันอย่างจริงจัง และแยกออกมาจากสาขาอื่นของสังคมศาสตร์ จนเกิดเป็นสาขาวิชาเฉพาะขึ้นมาเมื่อไม่นานมานี้เอง โดยวิธีการศึกษา มุ่งเน้นไปที่การศึกษาสภาพแวดล้อม อันส่งผลให้เกิดปัญหาที่เป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคง และการกำหนดแนวทางในอันที่จะดำรงรักษา และพัฒนาความมั่นคง เพื่อให้สังคมมนุษย์ในระดับต่าง ๆ สามารถที่จะอยู่อย่างต่อเนื่อง ถาวร และยืนยาวตลอดไป

พลังอำนาจแห่งชาติ (National Power): นิยามความหมาย วิวัฒนาการแนวคิดทฤษฎี และการนำไปสู่การปฏิบัติ

บทนำ

ความพยายามทำความเข้าใจในบริบทและพลังของ **"พลังอำนาจแห่งชาติ"** ถือว่าเป็นประเด็นหลักในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศมาเป็นเวลานานแล้ว เนื่องจากพลังอำนาจเป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันของสังคมมนุษย์ ตั้งแต่ยังอยู่ร่วมกันในแบบ "ชนเผ่า" จนพัฒนาเป็นระบบ "อาณาจักร (Empire)""นครรัฐ (City State)" และในที่สุดก็เกิดระบบ "รัฐชาติ" ขึ้นเป็นตัวแสดงหลักของโลกเช่นปัจจุบัน โดยในอดีต พลังอำนาจด้านการทหาร ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือหลักเพื่อการเอาชนะในสงคราม และบังคับให้ชนเผ่าอื่น นครรัฐอื่น ประเทศหรือรัฐชาติอื่น กระทำในสิ่งที่ชนเผ่า นครรัฐ ประเทศหรือรัฐชาติต้องการให้ทำ ดังที่ Carl Von Clausewitz กล่าวไว้ในหนังสือ *On War* พอสรุปได้ว่า "สงครามเป็นเครื่องมือของรัฐที่จะกระทำต่อรัฐอื่น ต่อเนื่องไปจากการใช้นโยบาย หรือเครื่องมืออื่นแล้วยังไม่ประสบผล ทั้งนี้ก็เพื่อให้ได้มาซึ่งการบรรลุวัตถุประสงค์ที่รัฐตนได้กำหนดไว้"[1]

ความมั่นคงแห่งชาติ พลังอำนาจแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ชาติ

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

- Geopolitics
- Neo-Realism
- Neo-Liberalism
- Marxism
- Reflectivism
- Normative Theory
- Post-modernism
- Social Constructivism

ยุทธศาสตร์ชาติ

WAYS

ประเด็นยุทธศาสตร์

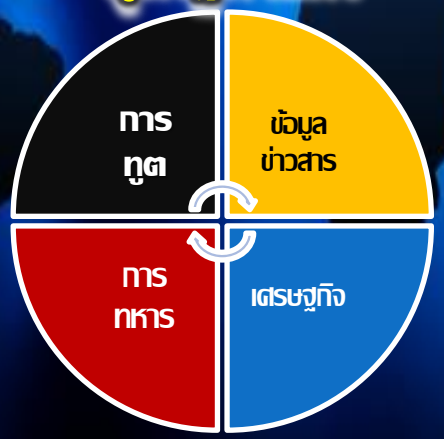

พลังอำนาจแห่งชาติ

MEANS

ENDS

ผลประโยชน์แห่งชาติ

วัตถุประสงค์แห่งชาติ

ความมั่นคงแห่งชาติ

ความมั่นคงแห่งชาติ และกำลังอำนาจแห่งชาติ

- ความมั่นคงแห่งชาติ คืออะไร มีความสำคัญเช่นไร
- แนวความคิด ทฤษฎี และการนำไปสู่การปฏิบัติ
- พลังอำนาจแห่งชาติ คือ อะไร มีบทบาทเช่นไร
- บริบท พลังอำนาจแห่งชาติ
- ความมั่นคง พลังอำนาจแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ชาติ

นิยามความหมาย

- ความมั่นคง
  - การดำรงอยู่อย่างต่อเนื่อง ถาวร ยืนยาว มิเปลี่ยนแปลงโดยง่าย แน่นหนา ทนทานต่อการสั่นคลอนจากภัยต่าง ๆ
  - ความมั่นคง = ออกซิเจน (โจเซป ไนย์, The Case for Deep Engagement, ๑๙๙๕)

ความมั่นคงแห่งชาติ

❖ นิยามความหมาย (เป้าหมายปลายทางของทุกชาติ)

- ✓ สภาพที่รัฐชาติ (รัฐบาล อำนาจอธิปไตย ดินแดน ประชาชน) ดำรงอยู่อย่างปลอดภัยจากอันตรายทั้งปวง
- ✓ มีความเจริญก้าวหน้า
- ✓ มีเสรีและอดทนต่อแรงกดดันที่มากระทบ
- ✓ แน่นแฟ้นและเป็นปึกแผ่น ไม่เปลี่ยนแปลงโดยง่าย
- ✓ พร้อมเผชิญกับความแปรเปลี่ยน

มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน

Seven Years' War
War of 1812
Phillipine-U.S. War
World War II
Falkland Islands
Norman Conquest
Spanish Armada
French Rev.
U.S. Civil War
Russian Rev.
Vietnam War

Ancient | Medieval | 1500-1700 | 1700-1900 | 20th Century

Pelopennesian War
100 Year's War
American Rev
Crimean War
World War I
Korean War
Persian Gulf
Punic Wars
English Civil War
Napoleonic Wars
Boer War
Spanish Civil War
Afghanistan

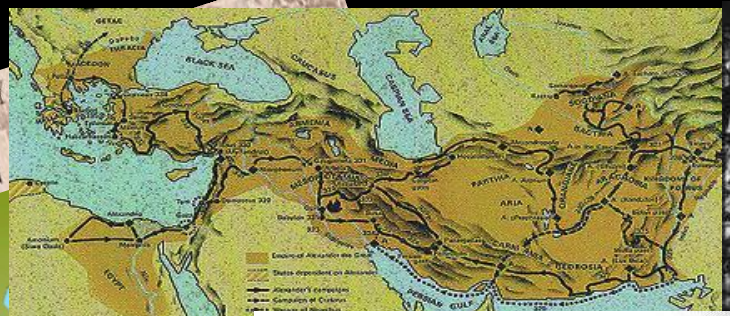

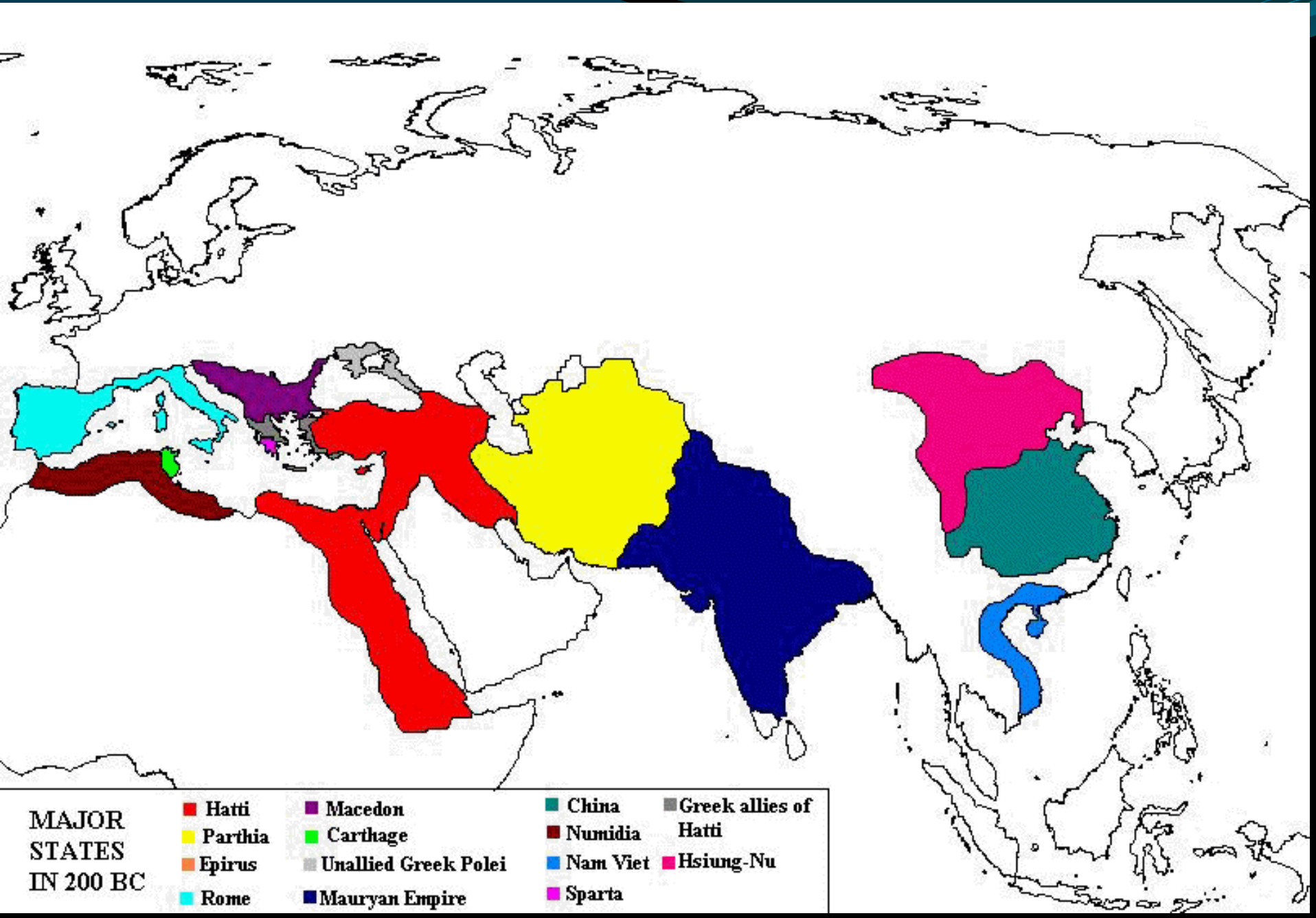
MAJOR STATES IN 200 BC
Hatti
Parthia
Epirus
Rome
Macedon
Carthage
Unallied Greek Polei
Mauryan Empire
China
Numidia
Nam Viet
Sparta
Greek allies of Hatti
Hsiung-Nu

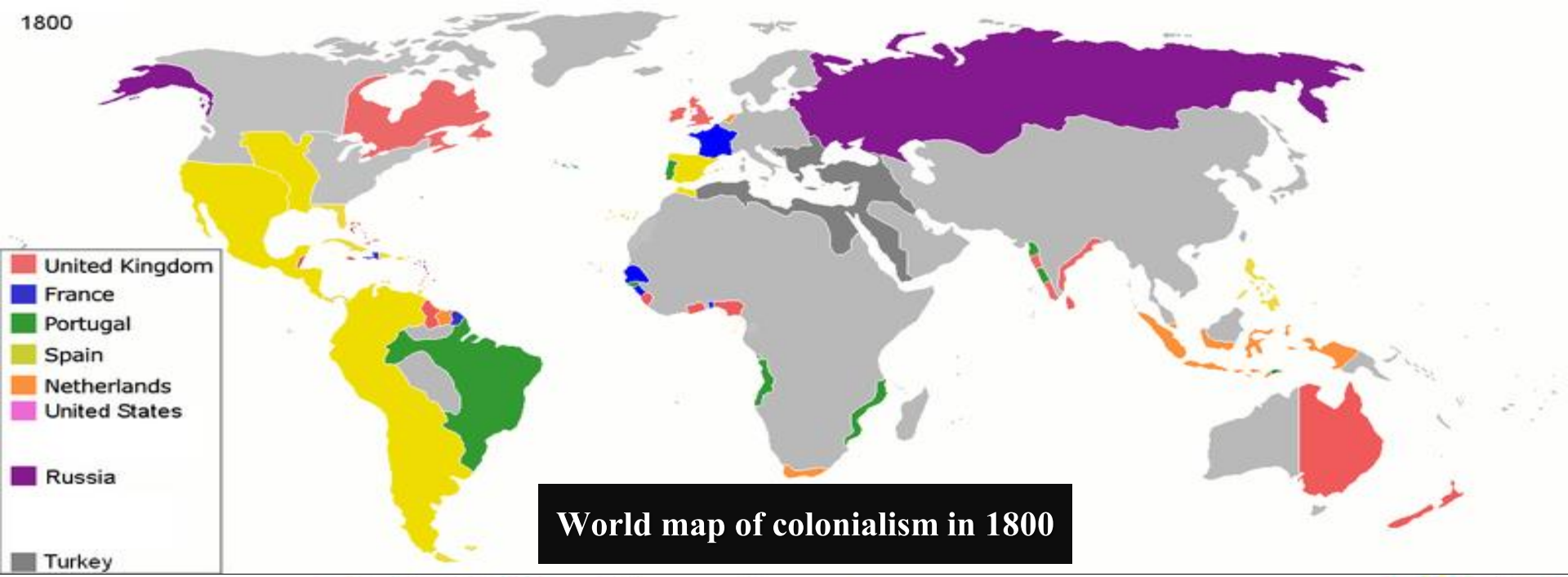

World map of colonialism in 1800

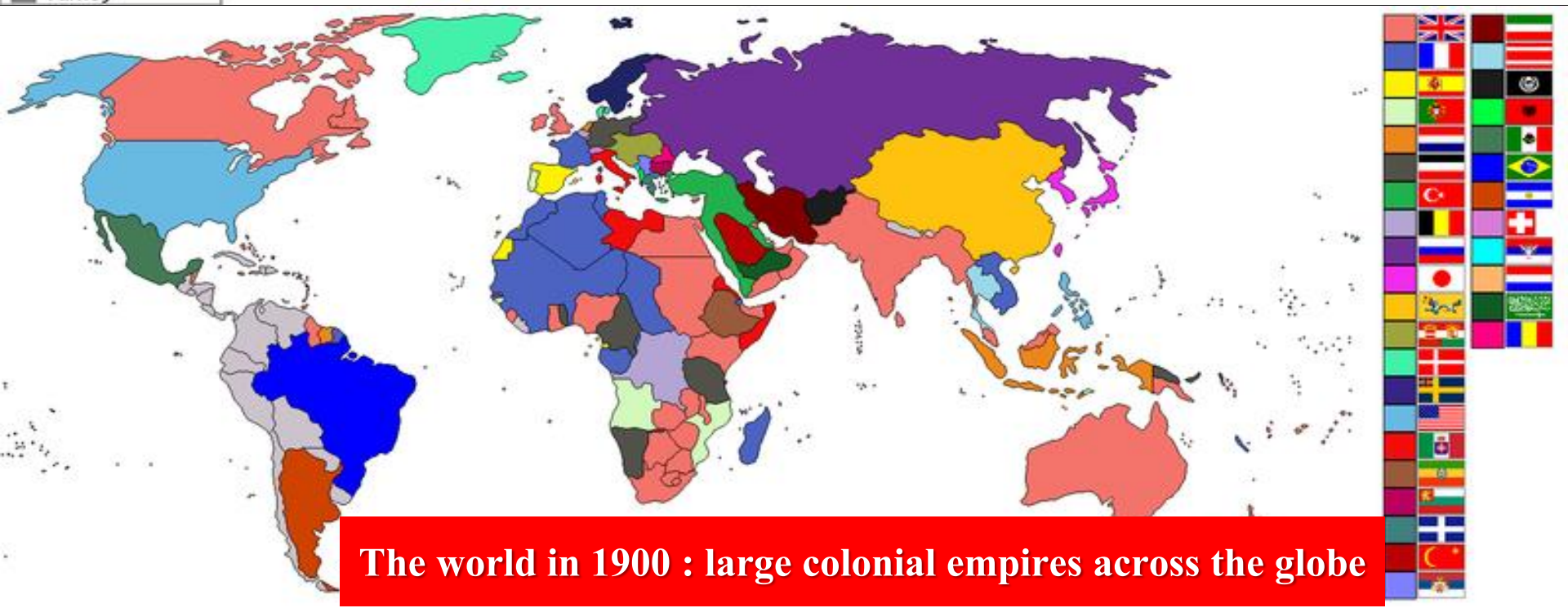

The world in 1900 : large colonial empires across the globe

4
6
8
9
10
ไทย
14
11
12
7
13
5

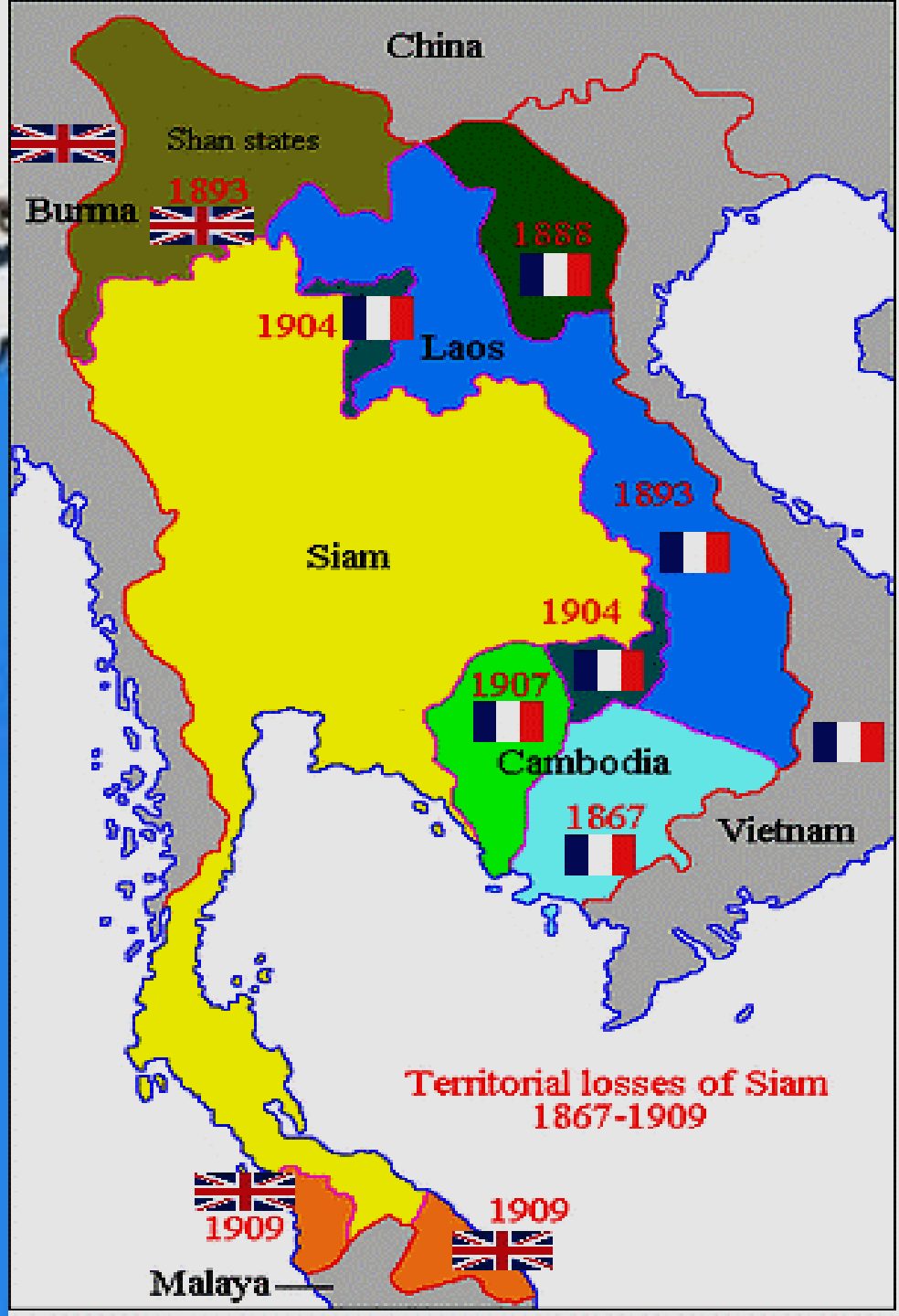
China
Shan states
Burma
1893
1888
1904
Laos
1893
Siam
1904
1907
Cambodia
1867
Vietnam
Territorial losses of Siam
1867-1909
1909
1909
Malaya

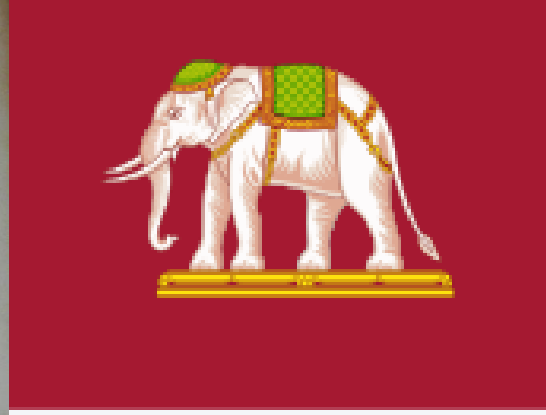

- พ.ศ.๒๔๒๔ ตั้ง สอท.ไทย ณ ลอนดอน
- พ.ศ.๒๔๕๖ ร.อ.มจ.อมรทัต กฤดากร ผู้ช่วยทูตในราชการทหารบก ประจำยุโรป (อังกฤษ ฝรั่งเศส รัสเซีย อิตาลี)

แนวคิด ทฤษฎีด้านความมั่นคง

- Rule of the Jungle
- การถ่วงดุลอำนาจ (Balance of Power)
- Alliance and Collective Concept
- Collective Security

การสร้างพันธมิตรในยุโรป ตั้งแต่ปี ๑๘๗๐

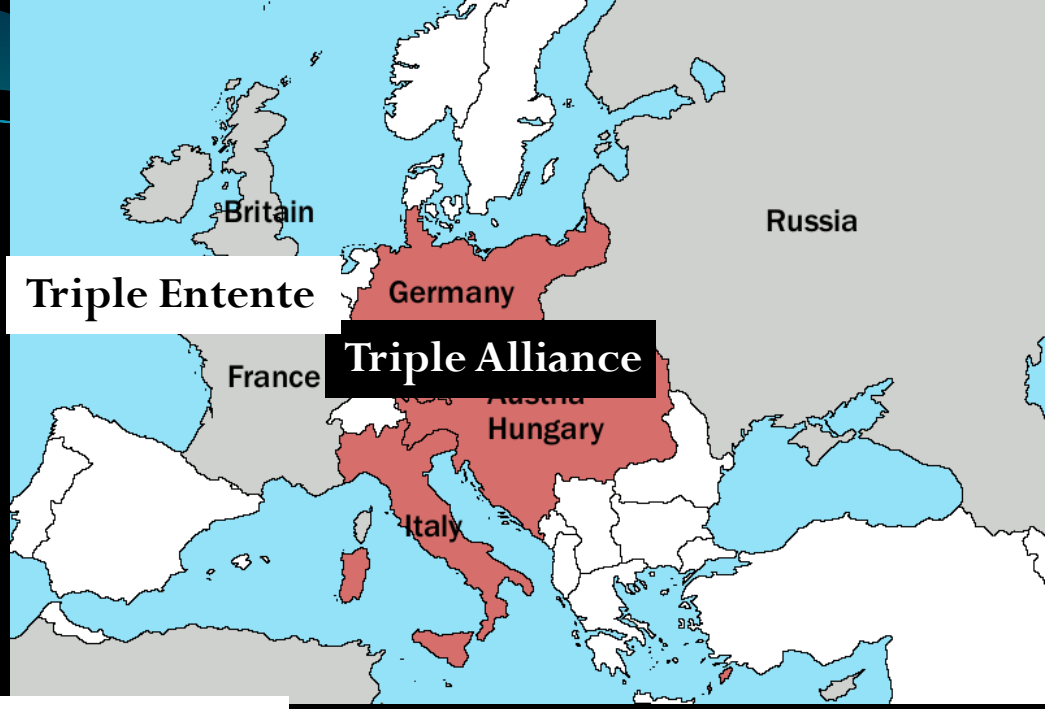

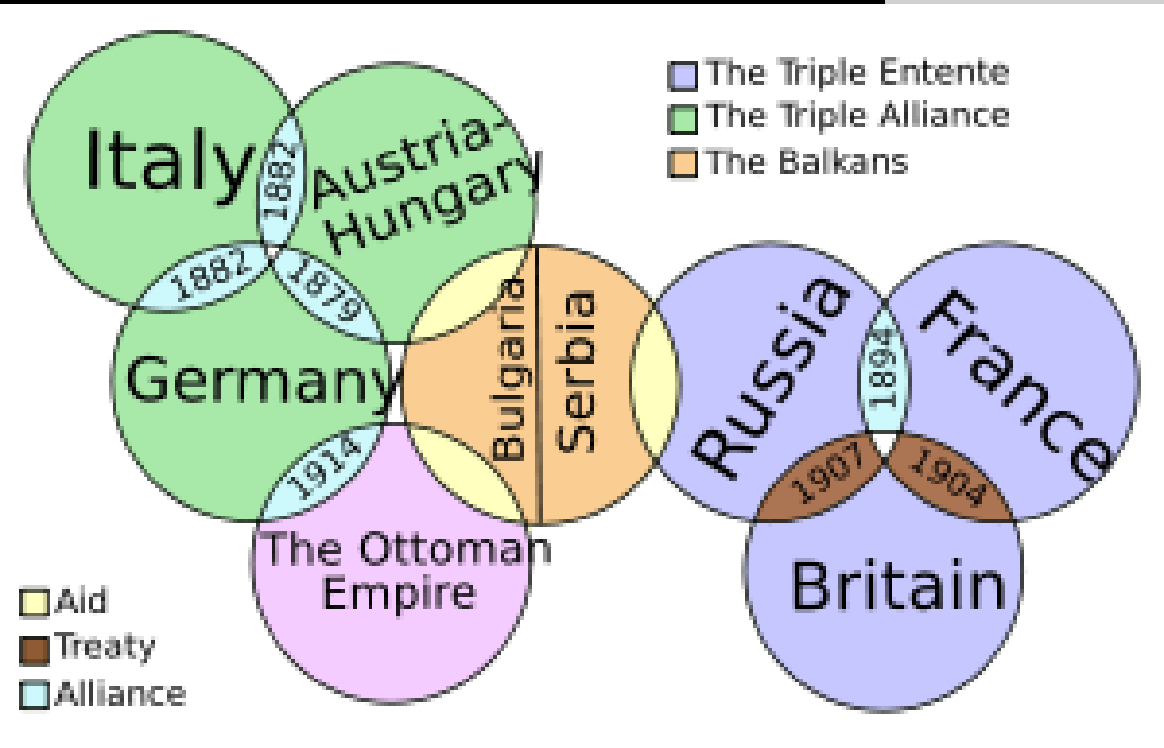

สงครามโลกครั้งที่ ๑

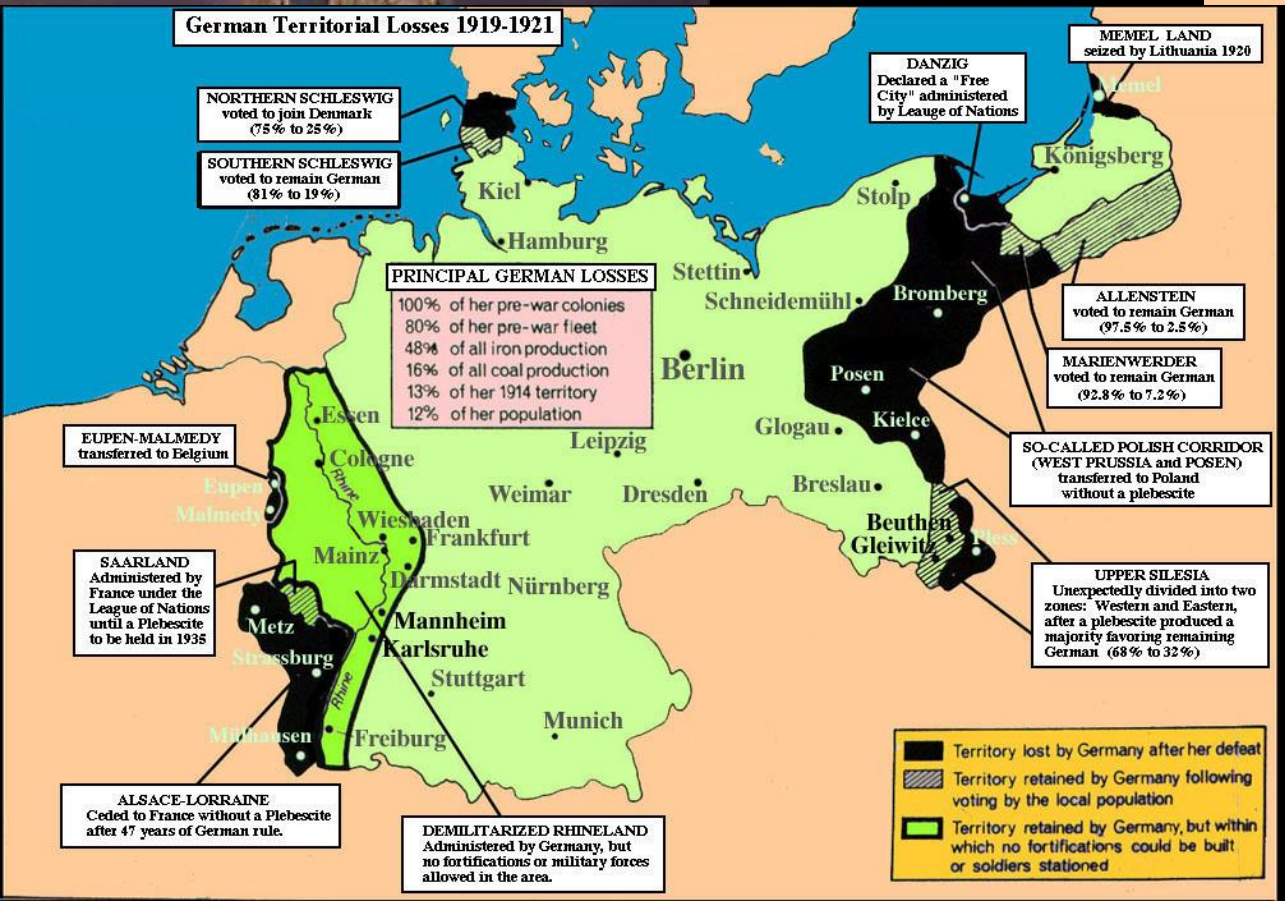

สงครามโลกครั้งที่ ๒

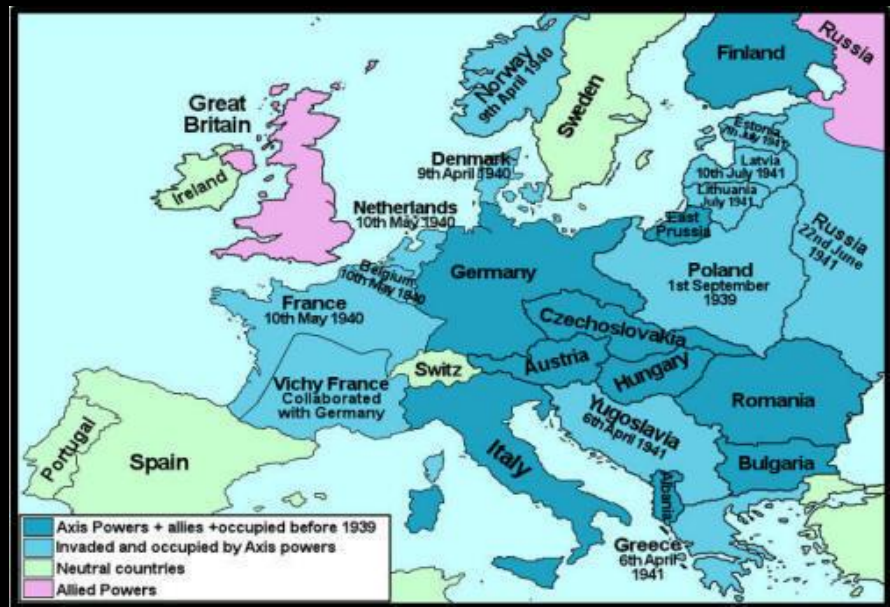

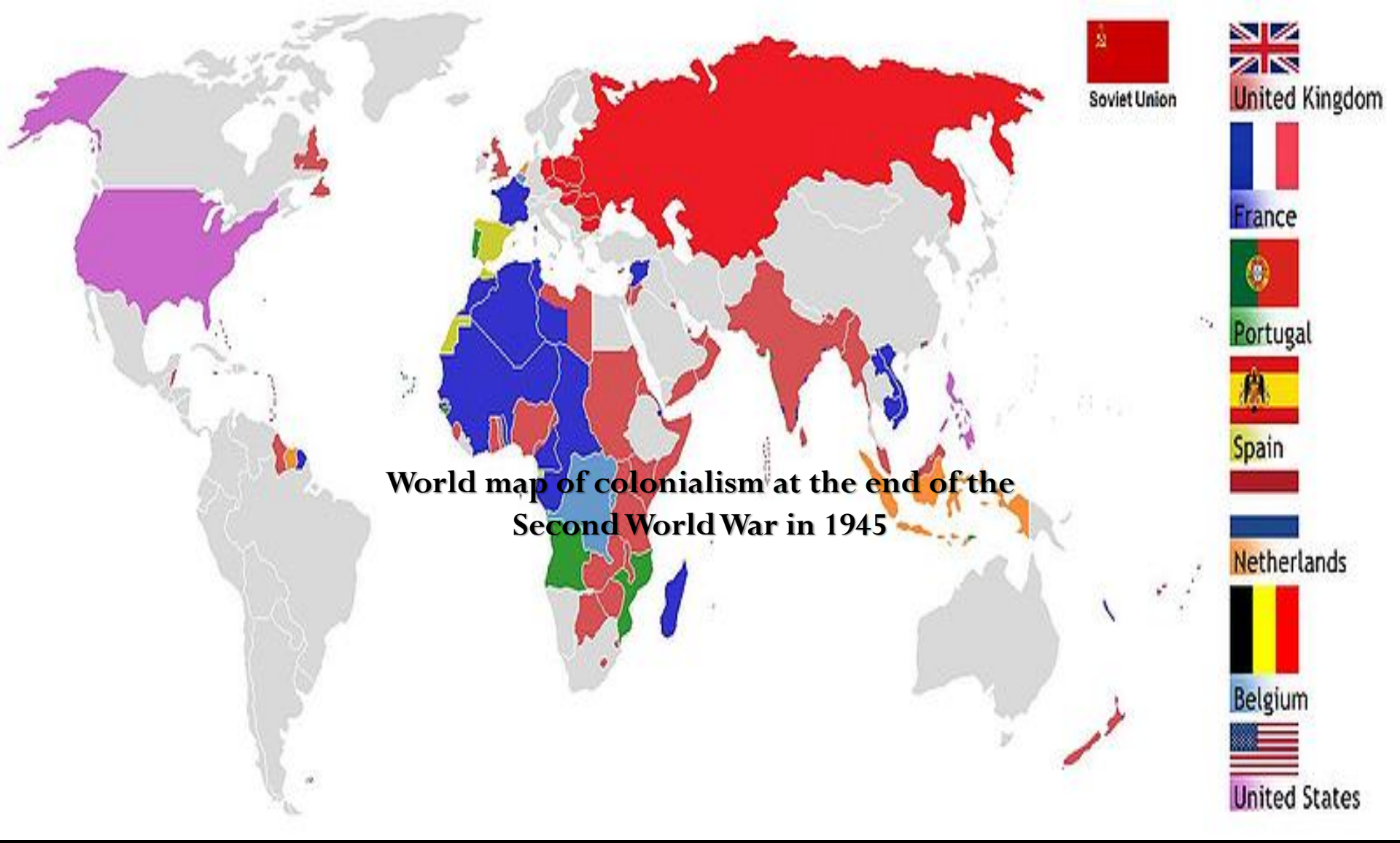

World map of colonialism at the end of the Second World War in 1945

สงครามกู้ชาติ กับการสร้างตัวแทนต่อสู้กันของมหาอำนาจ

โลกที่ถูกแบ่ง กับหลายประเทศที่ถูกแยก

จากสงครามร้อนสู่ยุคสงครามเย็นของมหาอำนาจ

แต่เป็นสงครามร้อนในโลกที่เหลือ (สงครามตัวแทน)

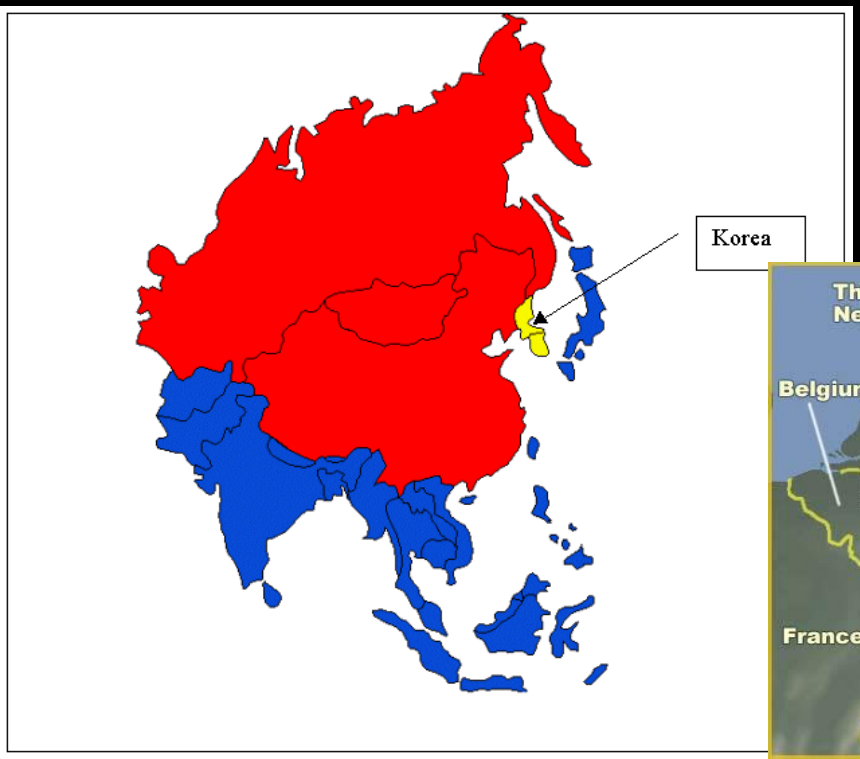

เวียดนาม และ เกาหลี

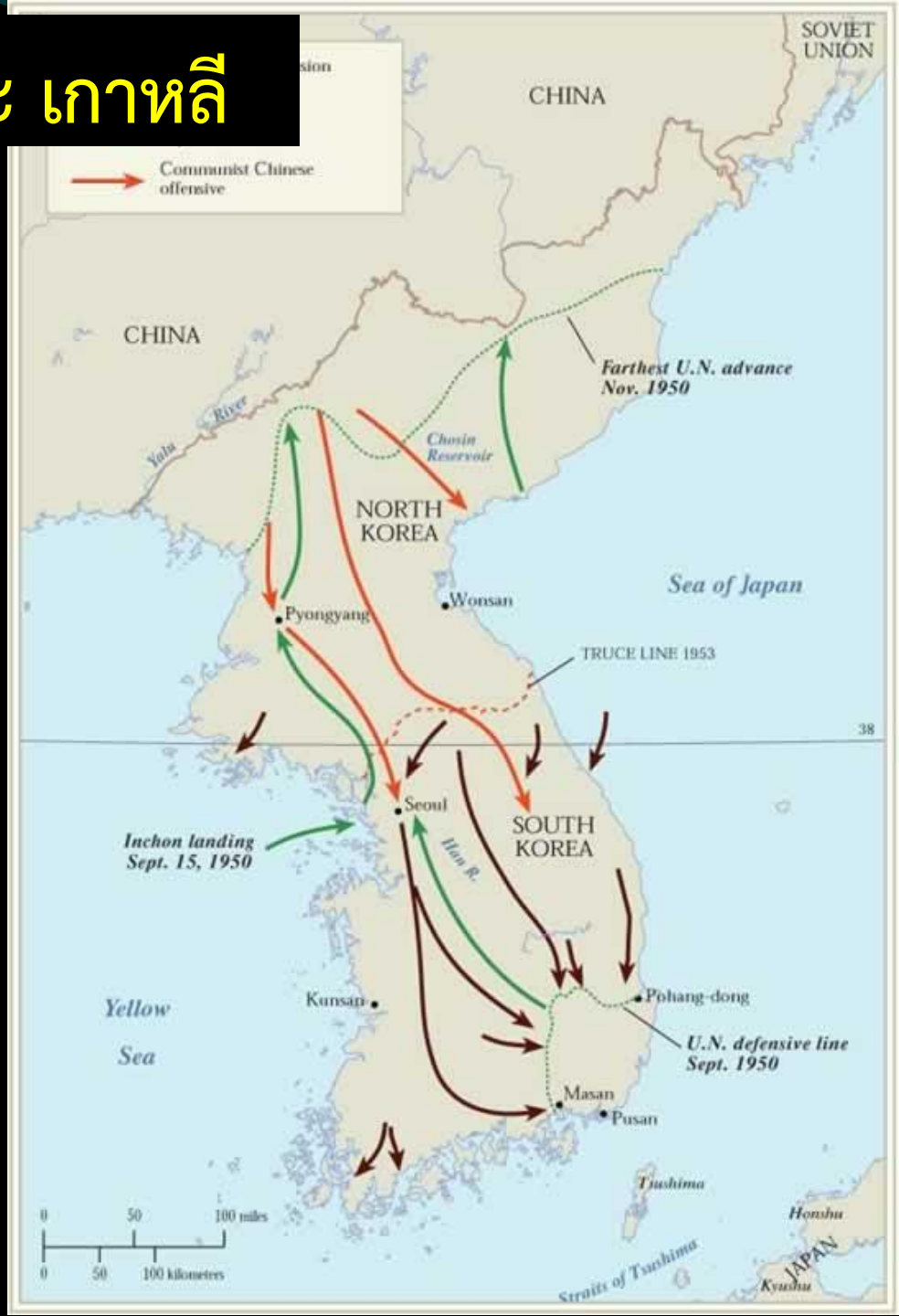

ประชาไท
คุนหมิง
จีน
เวียดนาม
พม่า
ลาว
ไทย
กัมพูชา
มาเลเซีย
1 เขตงานพะเยา-เชียงราย
2 เขตงานน่านเหนือ-น่านใต้
3 เขตงานตาก
4 เขตงานพิเศษอุดรธานี ภูซาง
5 เขตงานภูหินร่องกล้า
6 เขตงานเขาค้อ
7 เขตงานภูพาน
8 เขตงานภูสระดอกบัว
9 เขตงานอีสานใต้
10 เขตงานภาคกลาง
11 เขตงานตะนาวศรี
12 เขตงานสุราษฎร์
13 เขตงาน 3 จังหวัด พัทลุง ตรัง สตูล
14 เขตงาน สงขลา เบตง ยะลา

พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย
Communist Party of Thailand

อยู่อย่างยิ่งใหญ่
วีรชนของประชาชนเป็นอมตะ
ตายอย่างมีเกียรติ
ความรักจากป่า

แนวคิด ทฤษฎีด้านความมั่นคง

- co-operative security
- common security
- mature anarchy
- liberal institutionalism
- democratic peace theory
- comprehensive security

_1988-1997 Microsoft and/or its suppliers. All rights reserved.

Cooperative Security

- ดำเนินงานในระบบพหุภาคี
- ค่อย ๆ พัฒนาโดยใช้สถาบันในแบบพหุภาคี
- สร้างความเคยชินในการเจรจาทั้งแบบเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ ซึ่งรวมนักวิชาการและเอกชนด้วย
- รวบรวมทุกส่วนที่เกี่ยวข้องไว้ด้วยกัน
- ความมั่นคงมิใช่ ทฤษฎี Zero Sum Games
- กฎเกณฑ์ของระดับที่เหนือกว่า เพื่อระดับกลาง และระดับที่เล็กกว่า

Common Security

- รัฐต่างพิจารณาใช้ผลประโยชน์ร่วมกัน เพื่อป้องกันการเกิดสงครามแย่งชิง
- การใช้ Collective Security ส่งผลให้เกิดสงคราม
- การหลีกเลี่ยงสงครามที่ดีที่สุด ด้วยการใช้ยุทธศาสตร์ ความร่วมมือ การรับประกัน การลดการเผชิญหน้า การขัดขวางการเกิดสงคราม
- กำลังทหารยังคงมีประโยชน์ใช้ในการขัดขวางสงคราม
- ยังคงมุ่งเน้นด้านการทหารอยู่

Comprehensive Security

- เน้นไปที่ปัจจัยด้านอื่นที่มิใช่ด้านการทหาร เพื่อให้ได้มาและรักษาไว้ซึ่งความมั่นคง
  - การเจรจาทางการเมือง, ความร่วมมือกันทางเศรษฐกิจ, การพึ่งพาซึ่งกันและกัน และรัฐบาลที่ดี
- ความอยู่รอดและการดำรงอยู่ของชาติ
  - เน้นการสร้างชาติ รัฐบาลที่ดี และ ความมั่นคงทางการเมือง
- ความอยู่รอดและการดำรงอยู่ของภูมิภาค
- หลีกเลี่ยงปัญหาความขัดแย้งทางทหาร และปัญหาที่ไวต่อการทำลายความมั่นคง

Framework For Comprehensive Security

	Economic	Political	Military
Individual			
National			
International			

ปรากฏการณ์จากแนวคิด ทฤษฎี

ปรากฏการณ์จากแนวคิด ทฤษฎี

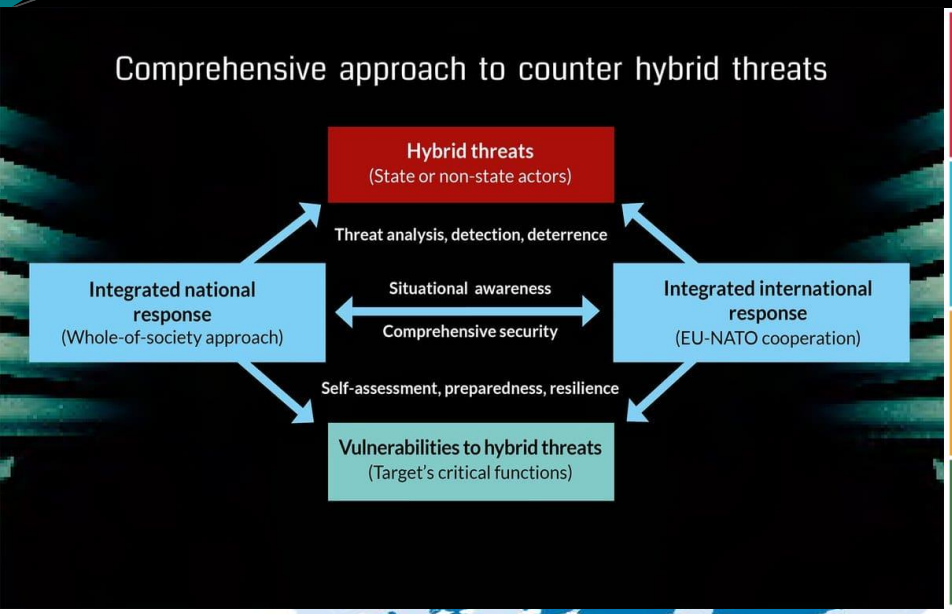

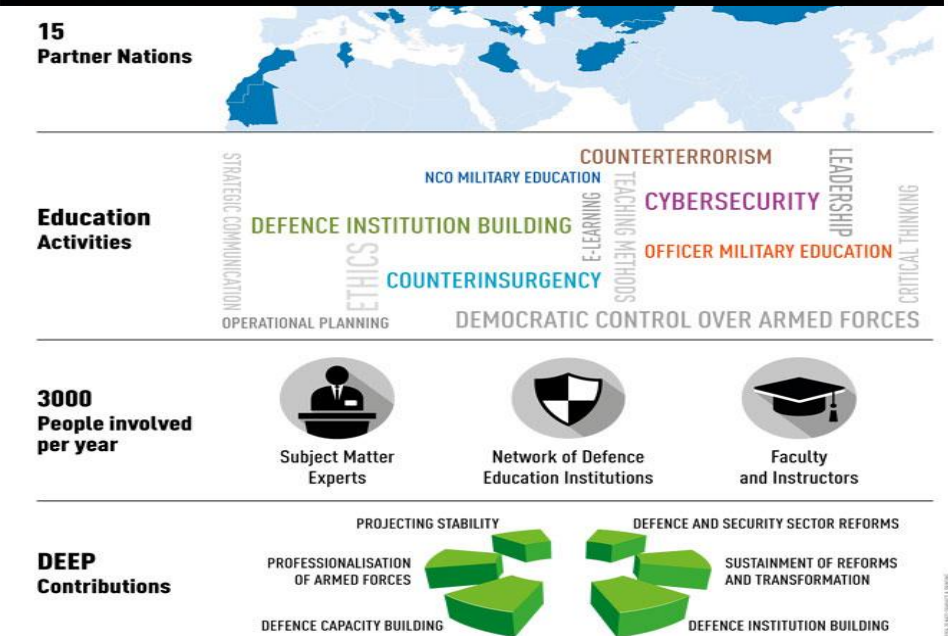

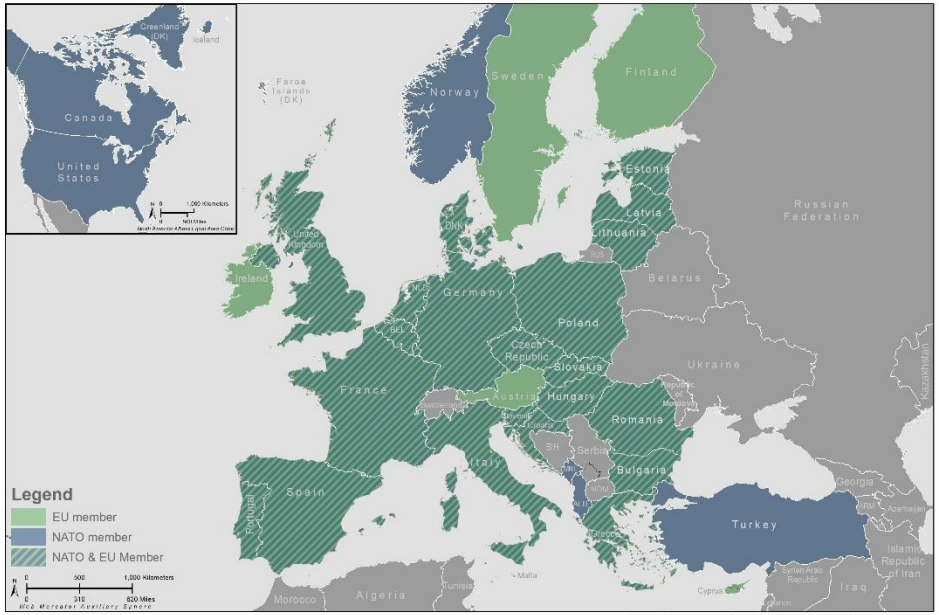

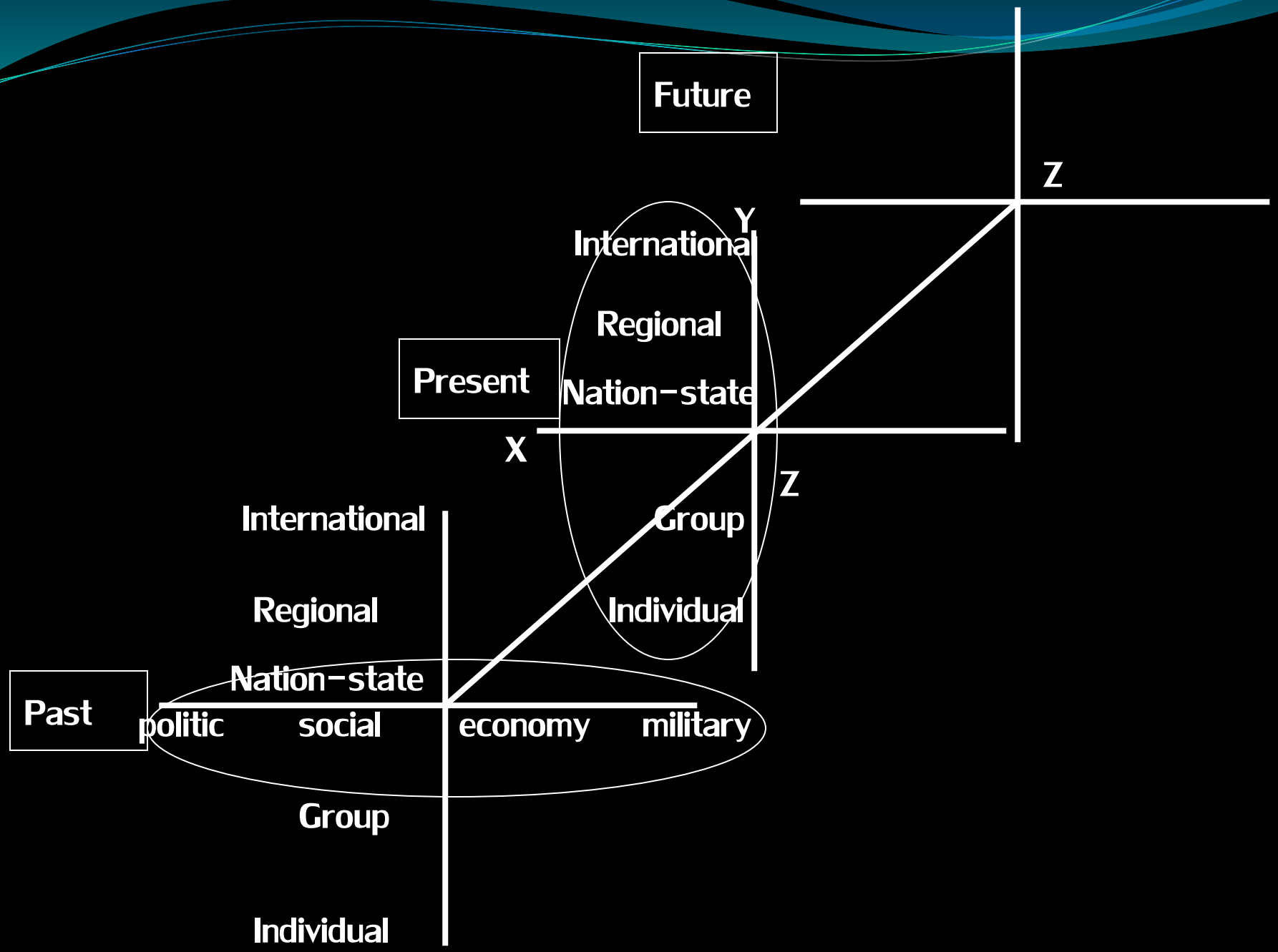
Future
Z
Y
International
Regional
Present
Nation-state
X
Z
International
Group
Regional
Individual
Nation-state
Past
politic
social
economy
military
Group
Individual

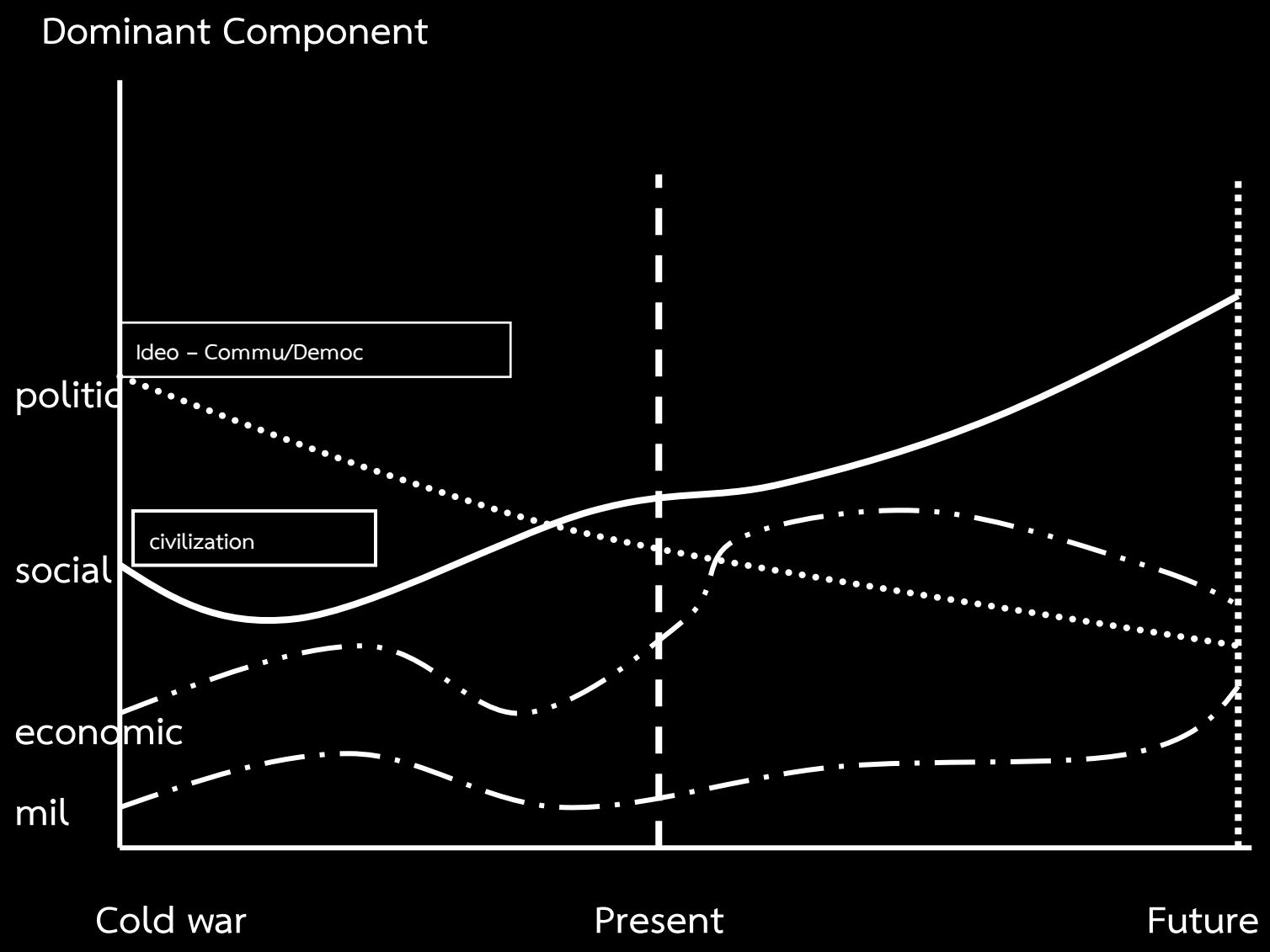
Dominant Component
Ideo – Commu/Democ
politic
civilization
social
economic
mil
Cold war
Present
Future

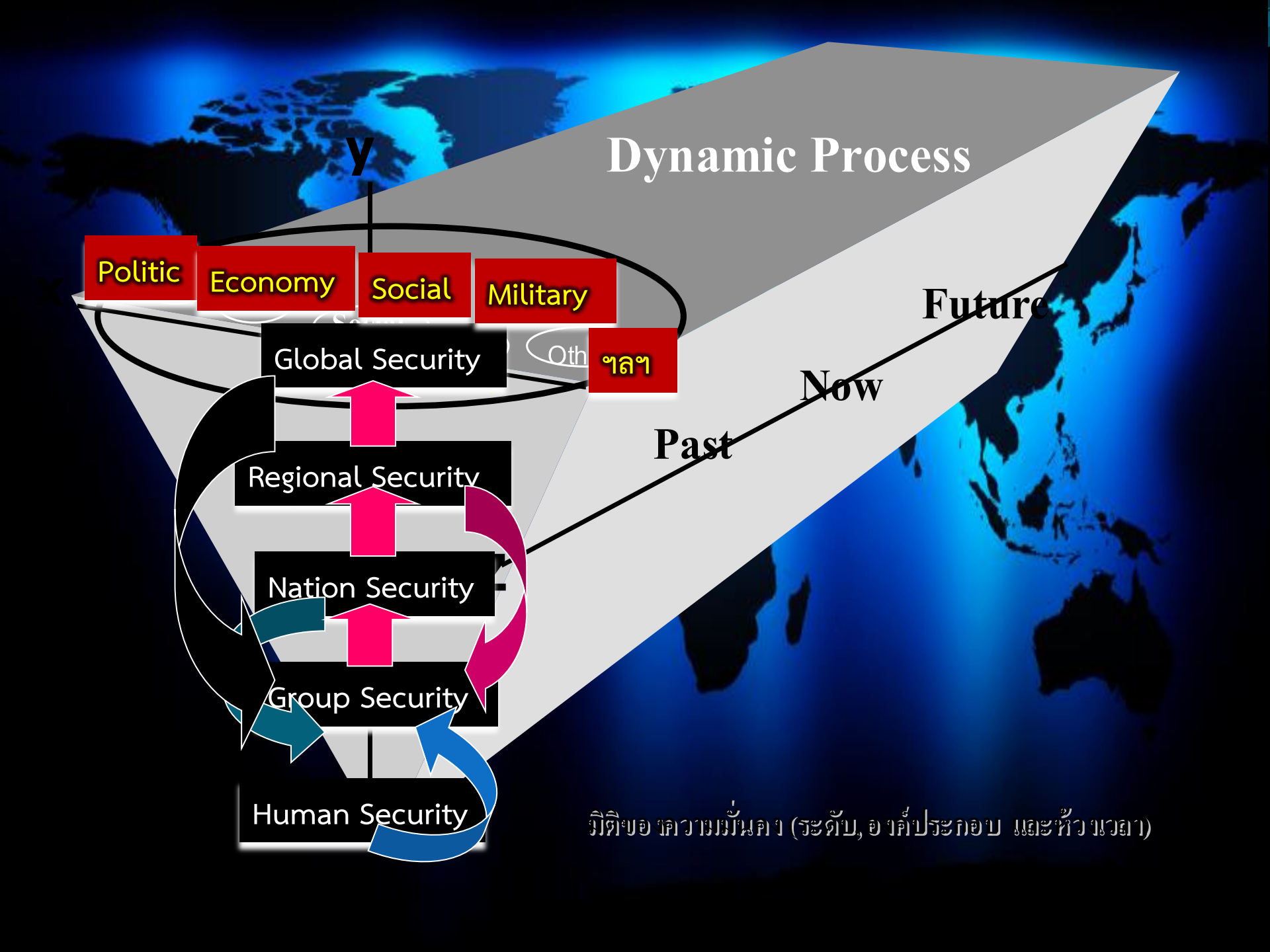
Dynamic Process
y
Politic
Economy
Social
Military
ฯลฯ
Global Security
Regional Security
Nation Security
Group Security
Human Security
Past
Now
Future
มิติของความมั่นคง (ระดับ, องค์ประกอบ และห้วงเวลา)

ความมั่นคงแห่งชาติ พลังอำนาจแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ชาติ

- Geopolitics
- Neo-Realism
- Neo-Liberalism
- Marxism
- Reflectivism
- Normative Theory
- Post-modernism
- Social Constructivism

ยุทธศาสตร์ชาติ

WAYS

ประเด็นยุทธศาสตร์

ภูมิรัฐศาสตร์

พลังอำนาจแห่งชาติ

MEANS

ENDS

ผลประโยชน์แห่งชาติ

วัตถุประสงค์แห่งชาติ

ความมั่นคงแห่งชาติ

การนำองค์ความรู้ไปสู่การปฏิบัติ : การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี

- สภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคง และแนวโน้มสถานการณ์ตั้งแต่ ๖๑ – ๘๐

ความมั่นคงปัจจุบัน

ยศ. ชาติ

ยุทธศาสตร์ชาติ

การบริหารจัดการ **พลังอำนาจแห่งชาติ** เพื่อเป้าหม[illegible]แห่งชาติ (วัตถุประสงค์ [illegible]ชาติ ระดับต่าง [illegible])

ยุทธศาสตร์การป[illegible]

การบริหารจัดการ พลังอำนาจด้านการทหาร เพื่อวัตถุประสงค์ด้านการป้องกันประเทศ

- ความมั่นคงที่ต้องการและเป็นไปได้ในระยะ ๒๐ ปี
- **ความมั่งคั่ง และความเจริญรุ่งเรือง**

วัตถุประสงค์แห่งชาติ

2020 GLOBAL PEACE INDEX

A SNAPSHOT OF THE GLOBAL STATE OF PEACE

THE STATE OF PEACE

VERY HIGH HIGH MEDIUM LOW VERY LOW NOT INCLUDED

IMPROVEMENTS

81

countries were more peaceful in 2019 than 2018

DETERIORATIONS

80

countries were less peaceful in 2019 than in 2018

OVERALL AVERAGE CHANGE (%)

+0.34

The global GPI average deteriorated by 0.34 per cent from 2018 to 2019

RANK	COUNTRY	SCORE	CHANGE
1	Iceland	1.078	↔
2	New Zealand	1.198	↔
3	Portugal	1.247	↔
4	Austria	1.275	↔
5	Denmark	1.283	↔
6	Canada	1.298	↔
7	Singapore	1.321	↔
8	Czech Republic	1.337	↓ 1
9	Japan	1.36	↑ 2
10	Switzerland	1.366	↔
11	Slovenia	1.369	↓ 2
12	Ireland	1.375	↔
13	Australia	1.386	↔
14	Finland	1.404	↔
15	Sweden	1.479	↑ 3
16	Germany	1.494	↑ 6
=17	Belgium	1.496	↑ 6
=17	Norway	1.496	↔
19	Bhutan	1.501	↓ 4
20	Malaysia	1.525	↔
21	Netherlands	1.528	↓ 5
22	Romania	1.541	↑ 3
23	Mauritius	1.544	↑ 1
24	Hungary	1.559	↓ 5
25	Slovakia	1.568	↓ 4
26	Croatia	1.615	↑ 1
27	Qatar	1.616	↑ 3
28	Bulgaria	1.628	↓ 2
29	Poland	1.657	↓ 1
30	Estonia	1.68	↑ 3
31	Italy	1.69	↑ 6
32	Costa Rica	1.691	↑ 2
33	Botswana	1.693	↓ 2
34	Latvia	1.7	↓ 2
35	Uruguay	1.704	↔
36	Lithuania	1.705	↔
37	Taiwan	1.707	↔
38	Spain	1.712	↑ 1
=39	Kuwait	1.723	↑ 5
=39	Mongolia	1.723	↑ 7
41	United Arab Emirates	1.752	↑ 6
42	United Kingdom	1.77	↓ 2
43	Ghana	1.776	↓ 2
44	Zambia	1.794	↑ 5
45	Chile	1.804	↓ 17
46	Sierra Leone	1.82	↓ 4
47	Senegal	1.824	↑ 7
48	South Korea	1.829	↑ 9
49	Indonesia	1.831	↓ 6
50	Laos	1.843	↓ 2
51	Serbia	1.846	↑ 1
52	Tanzania	1.85	↑ 6
53	Namibia	1.861	↑ 8
54	Timor-Leste	1.863	↓ 3
55	Albania	1.872	↓ 2
56	Panama	1.875	↓ 6
=57	Greece	1.877	↑ 8
=57	Liberia	1.877	↓ 1
59	Malawi	1.885	↓ 14
=60	Equatorial Guinea	1.891	↑ 10
=60	The Gambia	1.891	↔
62	North Macedonia	1.9	↑ 2
63	Madagascar	1.905	↓ 8
=64	Cyprus	1.92	↓ 2
=64	Vietnam	1.92	↓ 5
66	France	1.93	↓ 3
67	Eswatini	1.934	↑ 9
68	Oman	1.941	↑ 1
69	Montenegro	1.944	↓ 2
70	Kazakhstan	1.948	↓ 4
71	Moldova	1.95	↓ 3
72	Jordan	1.958	↑ 3
73	Nepal	1.974	↓ 1
74	Argentina	1.978	↑ 3
75	Paraguay	1.991	↑ 11
76	Dominican Republic	1.992	↑ 6
77	Sri Lanka	2.003	↓ 4
78	Cambodia	2.011	↑ 3
79	Bosnia and Herzegovina	2.04	↓ 1
80	Jamaica	2.041	↔
81	Rwanda	2.049	↑ 4
82	Guyana	2.05	↑ 8
83	Morocco	2.057	↑ 1

RANK	COUNTRY	SCORE	CHANGE
84	Peru	2.066	↑ 3
85	Kosovo	2.07	↓ 6
=86	Bolivia	2.074	↓ 3
=86	Cuba	2.074	↑ 2
88	Trinidad and Tobago	2.078	↑ 4
89	Guinea	2.082	↑ 7
90	Ecuador	2.085	↓ 17
91	Angola	2.087	↓ 2
92	Tunisia	2.09	↓ 1
93	Kyrgyz Republic	2.094	↑ 2
94	Belarus	2.111	↑ 4
=95	Gabon	2.116	↓ 1
=95	Georgia	2.116	↑ 4
97	Bangladesh	2.121	↑ 7
98	Lesotho	2.131	↑ 5
=99	Armenia	2.135	↑ 15
=99	Mozambique	2.135	↑ 2
=101	Guinea-Bissau	2.157	↑ 9
=101	Papua New Guinea	2.157	↓ 5
103	Uzbekistan	2.158	↓ 1
104	China	2.166	↓ 4
105	Cote d' Ivoire	2.169	↑ 7
106	Benin	2.182	↓ 35
107	Tajikistan	2.188	↑ 1
108	Togo	2.201	↓ 3
109	Uganda	2.202	↓ 3
110	Bahrain	2.209	↑ 9
111	Haiti	2.211	↓ 18

RANK	COUNTRY	SCORE	CHANGE
112	Djibouti	2.215	↓ 6
113	El Salvador	2.243	↓ 2
114	Thailand	2.245	↓ 1
115	Guatemala	2.267	↑ 1
116	Turkmenistan	2.276	↓ 1
=117	Algeria	2.287	↔
=117	Mauritania	2.287	↑ 1
119	Honduras	2.288	↑ 4
120	Azerbaijan	2.3	↑ 12
121	United States of America	2.307	↔
122	Burkina Faso	2.316	↓ 13
123	South Africa	2.317	↑ 3
124	Republic of the Congo	2.343	↑ 1
125	Kenya	2.375	↓ 3
126	Brazil	2.413	↓ 3
127	Myanmar	2.424	↑ 2
128	Saudi Arabia	2.443	↑ 3
129	Philippines	2.471	↑ 6
130	Egypt	2.481	↓ 2
131	Zimbabwe	2.485	↓ 1
132	Burundi	2.506	↑ 6
133	Ethiopia	2.526	↑ 3
134	Chad	2.538	↓ 1
135	Nicaragua	2.553	↓ 15
136	Eritrea	2.567	↑ 3
137	Mexico	2.572	↓ 3

RANK	COUNTRY	SCORE	CHANGE
138	Niger	2.608	↓ 11
139	India	2.628	↑ 2
140	Colombia	2.646	↑ 3
141	Cameroon	2.65	↓ 1
142	Iran	2.672	↓ 5
143	Palestine	2.699	↓ 1
144	Mali	2.729	↔
145	Israel	2.775	↑ 1
146	Lebanon	2.828	↑ 2
147	Nigeria	2.865	↔
148	Ukraine	2.927	↑ 1
149	Venezuela	2.936	↓ 4
150	Turkey	2.959	↑ 2
151	North Korea	2.962	↓ 1
152	Pakistan	2.973	↑ 1
153	Sudan	3.043	↓ 2
154	Russia	3.049	↔
155	Central African Republic	3.237	↑ 3
156	Democratic Republic of the Congo	3.243	↔
157	Libya	3.258	↔
158	Somalia	3.302	↓ 3
159	Yemen	3.411	↔
160	South Sudan	3.447	↑ 1
161	Iraq	3.487	↓ 1
162	Syria	3.539	↔
163	Afghanistan	3.644	↔

อาณาจักร และรัฐชาติไทย

ลำดับที่ ๑๑๔ จาก ๑๖๓

สป. – ๗

มซ. – ๒๐

อซ. – ๔๙

ลาว – ๕๐

วน. – ๖๔

กพช. – ๗๘

มม. - ๑๒๗

ฟป. – ๑๒๙

Global Peace Index 2020

ชาติไทย ภายใต้สภาพแวดล้อมโลก

อดีต | ปัจจุบัน | อนาคต

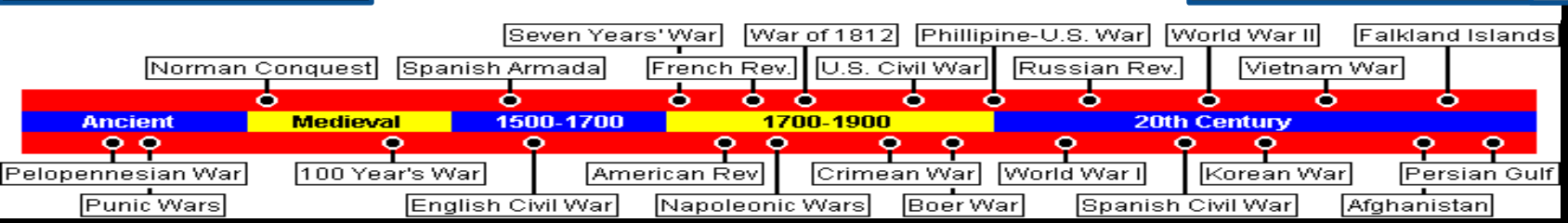

ความมั่นคง ความไม่มั่นคง
ภัยคุกคาม สิ่งท้าทาย โอกาส แรงบังคับ อุปสรรค จุดแข็ง จุดอ่อน

- ความมั่นคงทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา การทหาร และด้านอื่นๆ
- ภัยคุกคาม สิ่งท้าทาย โอกาส แรงบังคับ อุปสรรค จุดแข็ง จุดอ่อนในแต่ละด้าน
- พลังอำนาจแห่งชาติ การทูต ข้อมูลข่าวสาร การทหาร เศรษฐกิจ (DIME)

ความมั่นคงแห่งชาติ และกำลังอำนาจแห่งชาติ

- ความมั่นคงแห่งชาติ คืออะไร มีความสำคัญเช่นไร
- แนวความคิด ทฤษฎี และการนำไปสู่การปฏิบัติ
- **พลังอำนาจแห่งชาติ คือ อะไร มีบทบาทเช่นไร**
- **บริบท พลังอำนาจแห่งชาติ**
- ความมั่นคง พลังอำนาจแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ชาติ

“ พลังอำนาจแห่งชาติ คืออะไร? ”

นิยามความหมาย

- “ความสามารถในการทำลายสิ่งต่าง ๆ ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต” Inis L. Claude
- “ขีดความสามารถในการใช้อิทธิพลเหนือจิตใจรัฐอื่น”, Hans J. Morgenthau
- “ขีดความสามารถ ที่จะนำมาซึ่งเป้าหมายของชาติ”, Frederick H. Hartmann
- “ผลรวมของพลังและขีดความสามารถที่รัฐนำไปใช้เพื่อผลประโยชน์และเป้าหมายชาติ” Padelford and Lincon
- “ขีดความสามารถทั้งหมดของรัฐที่จะทำให้บรรลุความมุ่งหมายที่มีต่อรัฐอื่น”, Harold Sprout

“ พลังอำนาจแห่งชาติ คืออะไร? ”

นิยามความหมาย

- “กำลังทั้งสิ้น/ขีดความสามารถของชาติในการทำให้ผลประโยชน์ของชาติบรรลุผล” วทบ.สหรัฐ
- “ขีดความสามารถของชาติที่จะนำมาใช้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์แห่งชาติ หรือขีดความสามารถของชาติหนึ่งที่สามารถทำให้ชาติอื่นกระทำตามที่ปรารถนา” วปอ.สปท.
- สรุป “พลังอำนาจแห่งชาติ คือ พลังหรือกำลังอำนาจทั้งสิ้นของรัฐชาติที่มีและสามารถนำมาใช้ให้เกิดอิทธิพลต่อรัฐชาติ หรือตัวแสดงใด ๆ อันจะนำมาซึ่งการตอบสนองต่อวัตถุประสงค์แห่งชาติของรัฐชาติดังกล่าว”

Comprehensive National Power 1980-2100

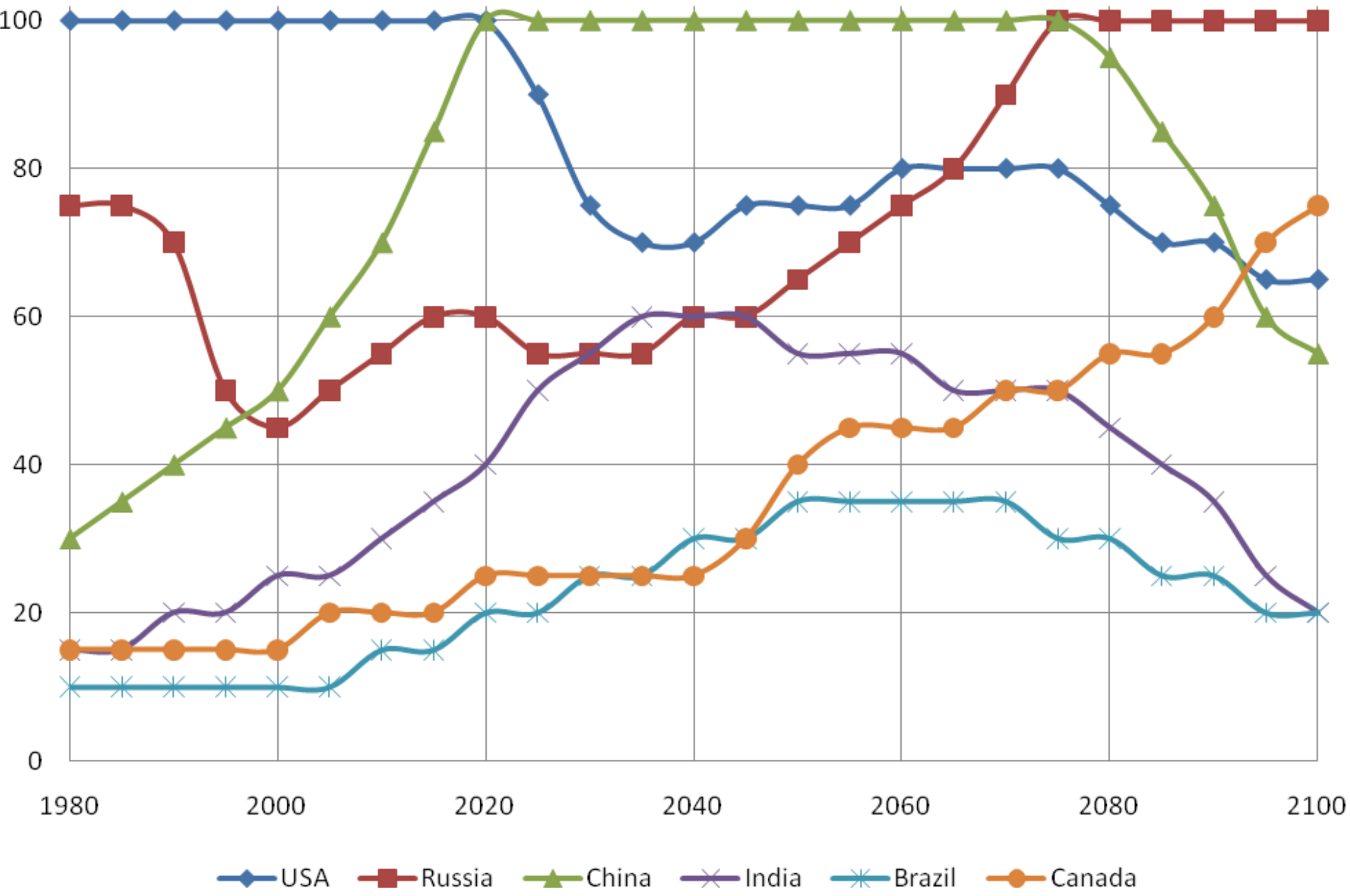

The Largest Militaries in the World

Countries with the largest total available active military manpower in 2019

Source: Global Firepower

statista

The World's Most Powerful Militaries

Countries ranked highest on the Global Firepower PowerIndex (0.000=perfect/most powerful)

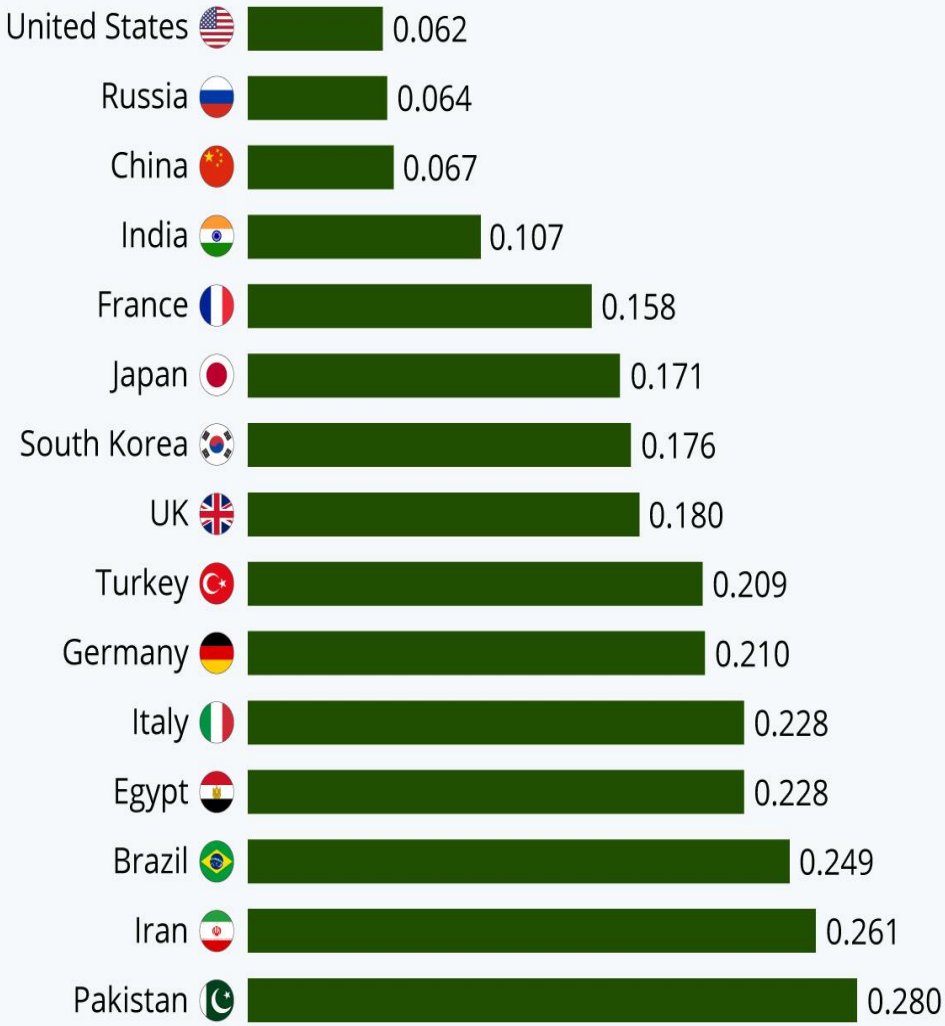

The Biggest Economies in the World

Countries with the biggest GDPs (in trillion U.S. dollars) and their growth outlooks

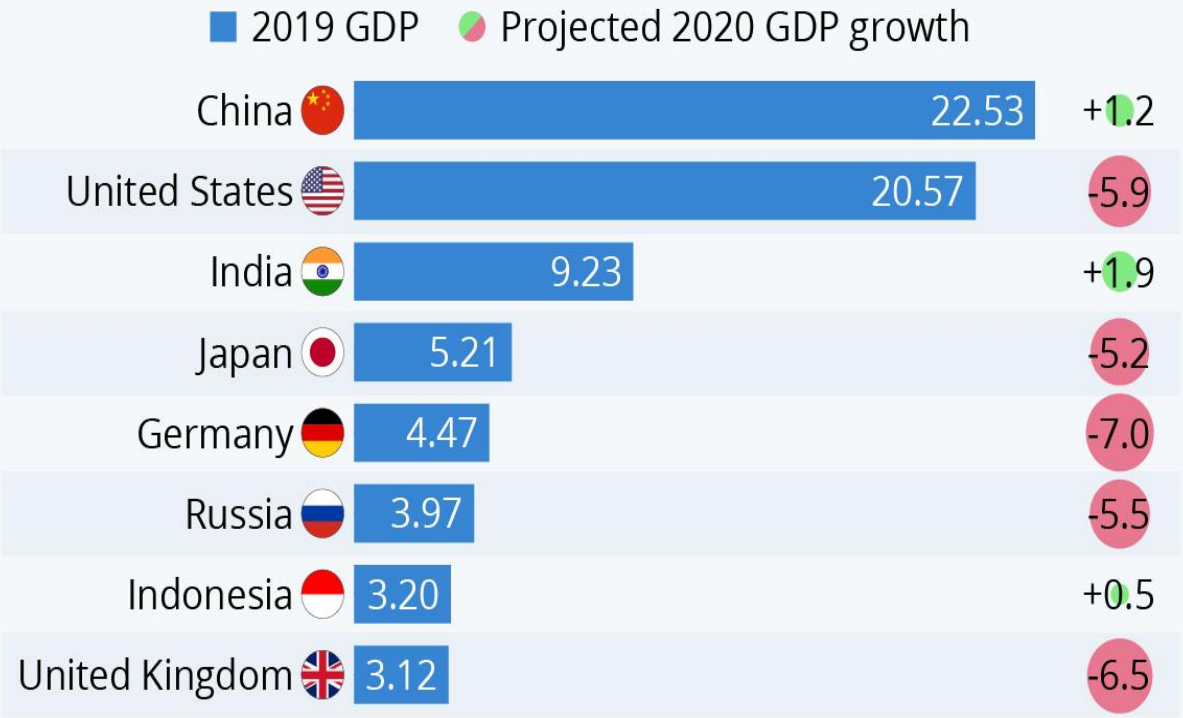

At constant 2017 prices, purchasing power parity/real GDP growth
Sources: IMF and World Bank

statista

Rank	Country	Power	Category
1	United States	100.0	Super Power
2	United Kingdom	48.6	Global Power
3	France	39.0	Regional Power
4	China	37.6	
5	Russia	30.3	
6	Japan	20.0	
7	Germany	19.0	
8	Australia	17.6	
9	Canada	16.7	
10	India	15.7	
11	Italy	13.5	Local Power
12	Spain	13.4	
13	South Korea	10.3	
14	Brazil	10.1	
15	Turkey	7.7	

TOP 25 MOST POWERFUL COUNTRIES IN THE ASIA-PACIFIC REGION, 2018

CEOWORLD Magazine

SUPER POWERS

1. United States
2. China

MAJOR POWERS

3. Japan
4. India

MIDDLE POWERS

5. Russia
6. Australia
7. South Korea
8. Singapore
9. Malaysia
10. Indonesia
11. Thailand
12. New Zealand
13. Vietnam
14. Pakistan
15. Taiwan
16. Philippines
17. North Korea

MINOR POWERS

18. Bangladesh
19. Brunei
20. Myanmar
20. Sri Lanka
22. Cambodia
23. Mongolia
24. Laos
25. Nepal

Source: Sydney-based Lowy Institute

Chart of the Week

THE MOST INFLUENTIAL COUNTRIES IN ASIA

And which countries punch above their weight class, in terms of power?

Every country wants to be influential, but this pursuit is often limited by material factors like wealth and technology.

The following graph scores countries on measures of Resources and Influence, to show which make the most out of their limited resources to wield power in the Asian arena.

Scores are generated using eight measures that broadly fall into two dimensions:

1 *Influence Measures*
- DIPLOMATIC INFLUENCE
- DEFENSE NETWORKS
- ECONOMIC RELATIONSHIPS

2 *Resources Measures*
- ECONOMIC RESOURCES
- MILITARY CAPABILITY
- RESILIENCE

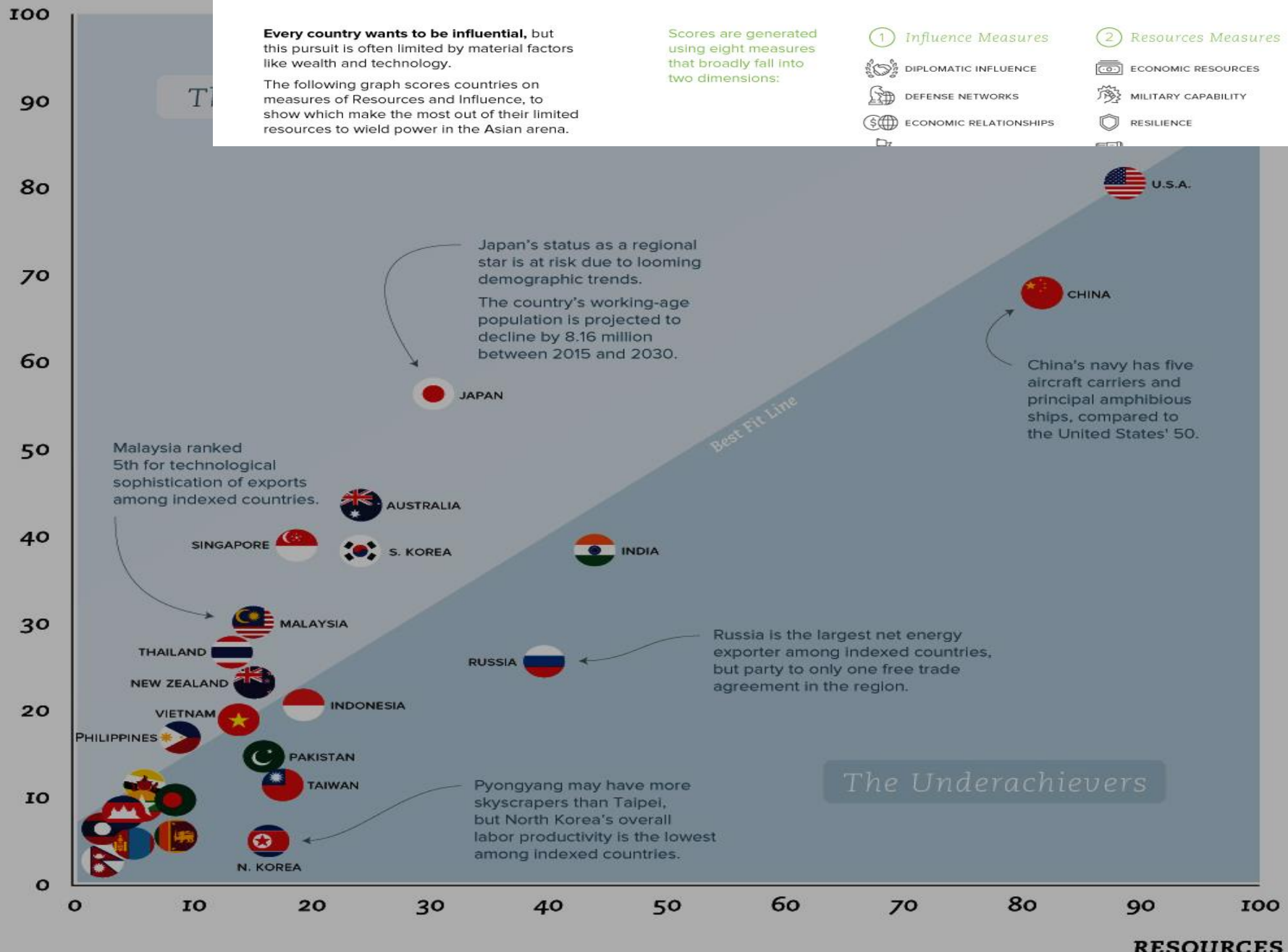

Superpowers and the rest of the world

COLONIALISM

Colonialism is when one state has political control over other territories.

It began in the 15th C when rich and powerful European countries such as Spain, Portugal, France and Britain began to search the globe for territories with more wealth and resources.

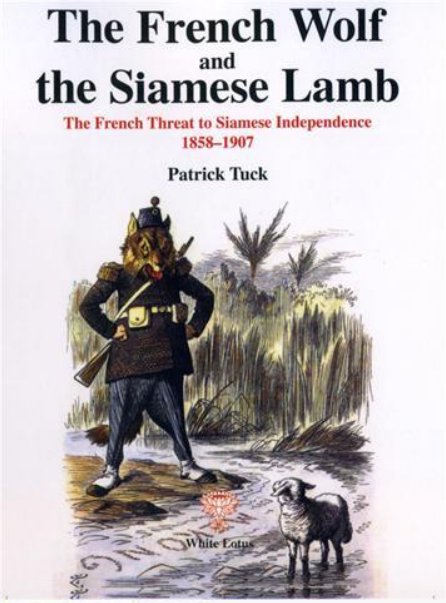

Britain gained its empire in this way thus earning its status as the largest superpower (in terms of land area) in history. Colonial leaders acted as the rich core and colonies were the poor periphery.

การปฏิวัติอุตสาหกรรมในยุโรป พุทธศตวรรษที่ ๒๔

World map of colonialism in 1800

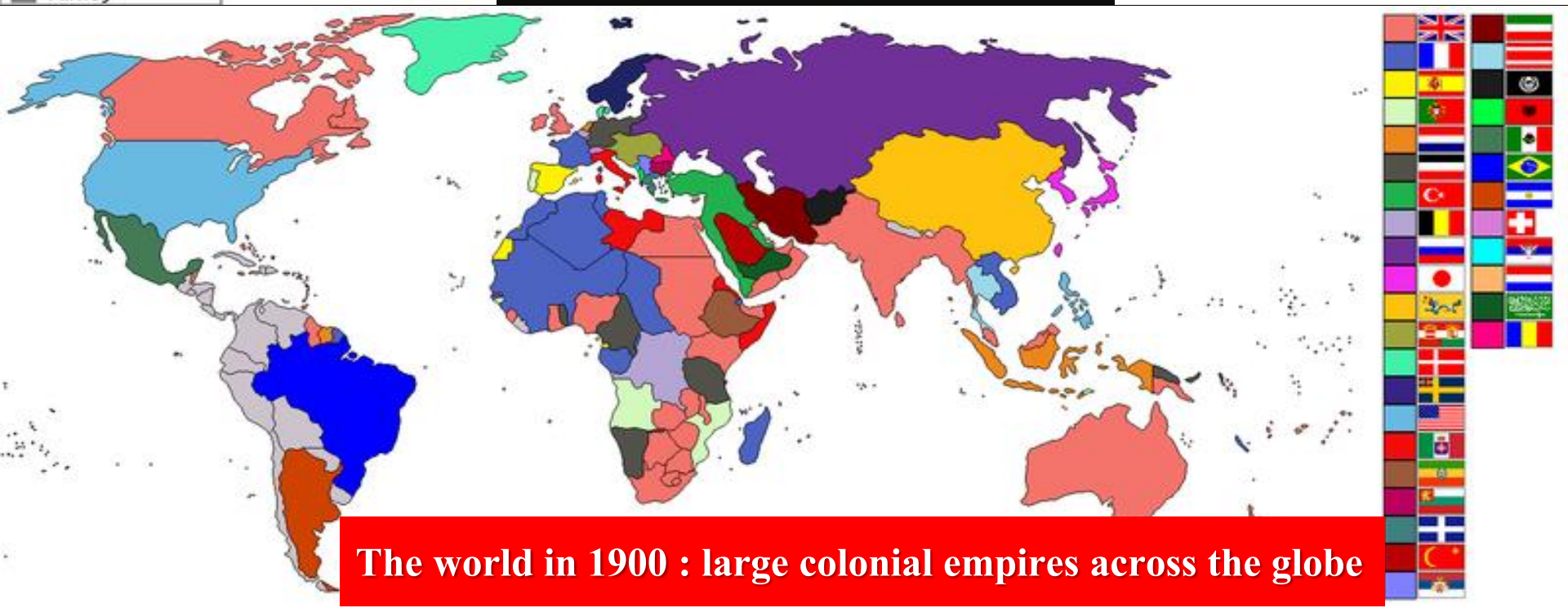

The world in 1900 : large colonial empires across the globe

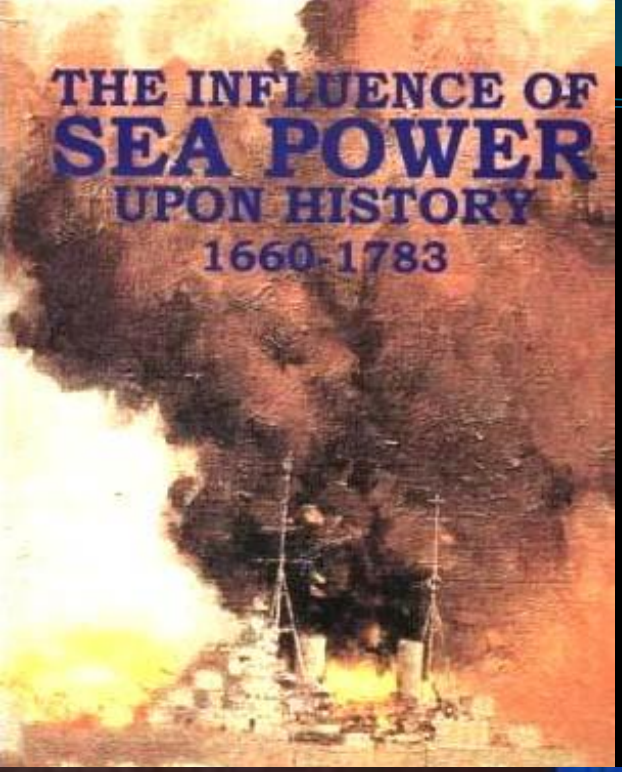

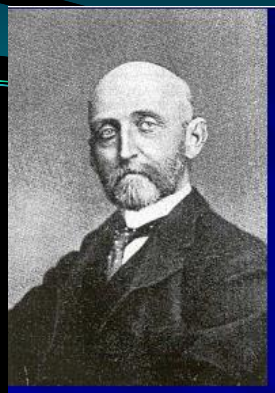

Alfred Thayer Mahan

(๒๓๘๓-๒๔๕๗)

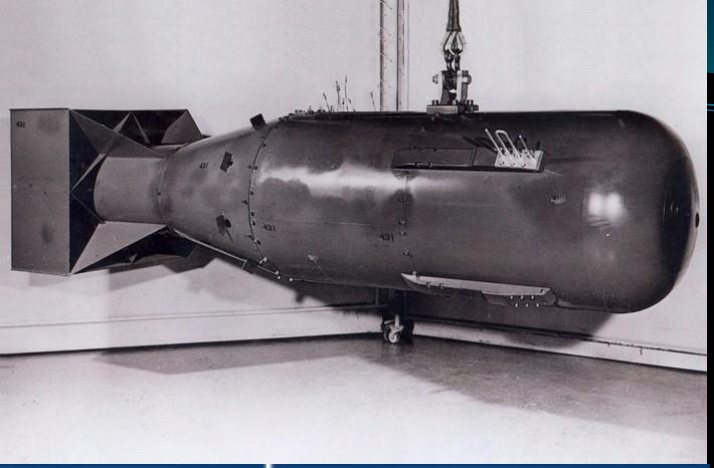

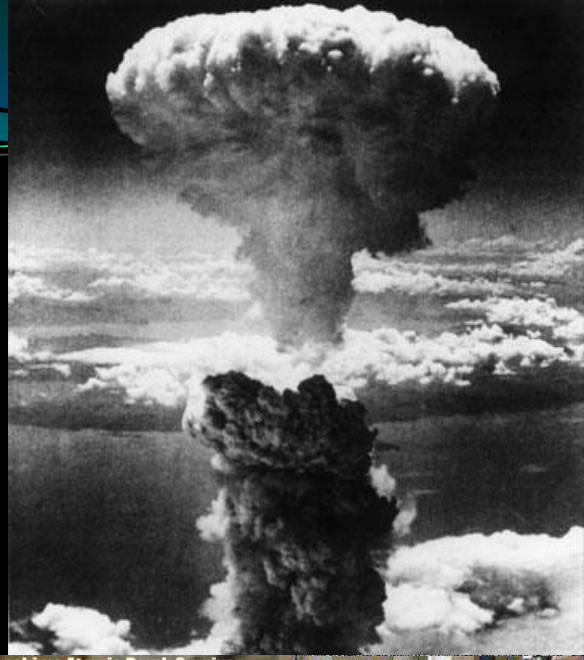

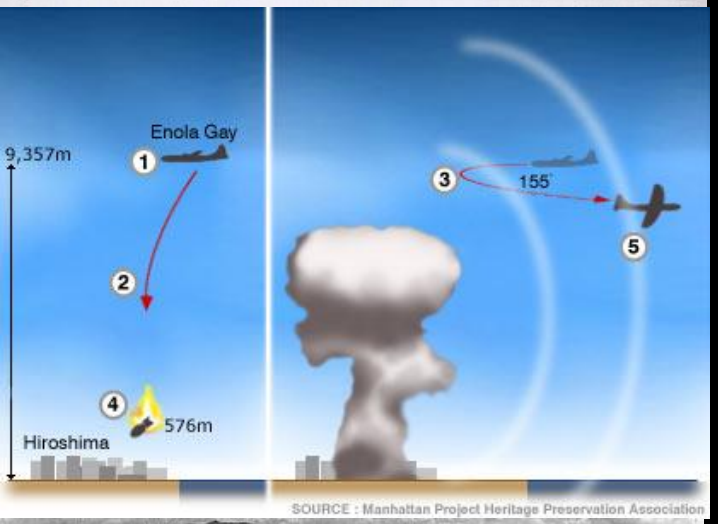

พลังอำนาจของอาวุธนิวเคลียร์ในสงครามโลกครั้งที่ ๒

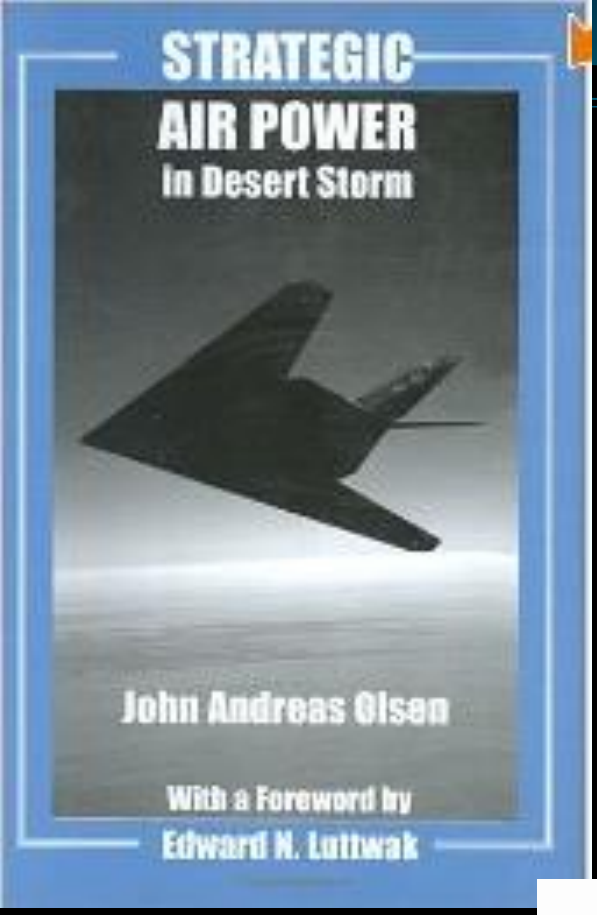

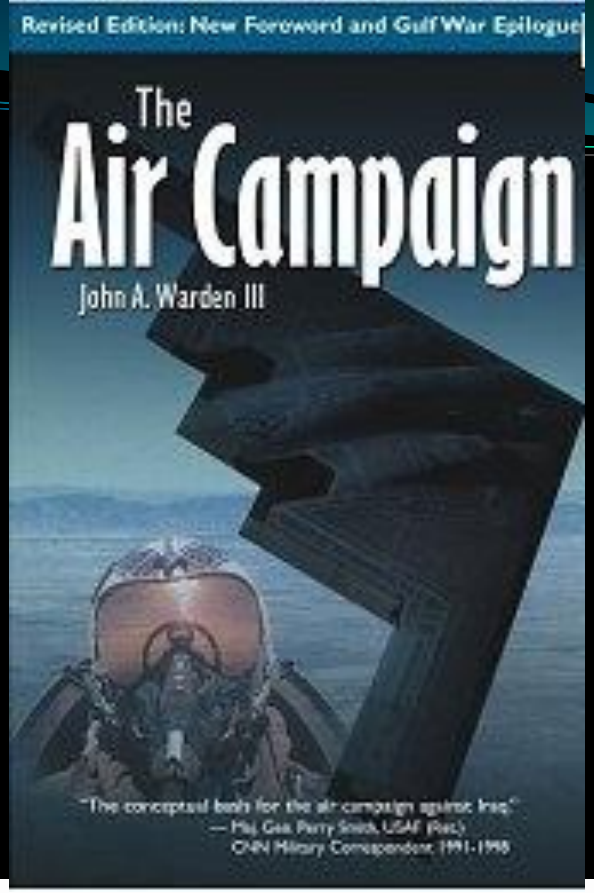

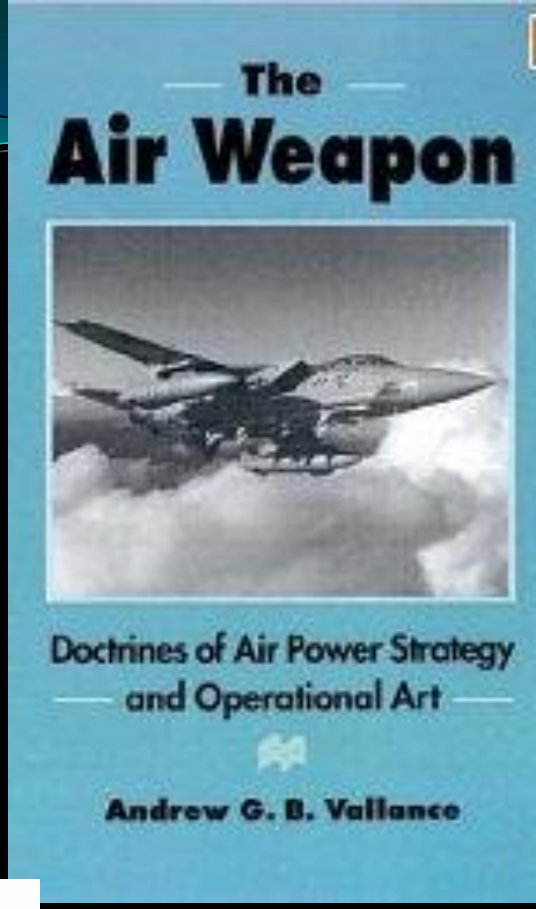

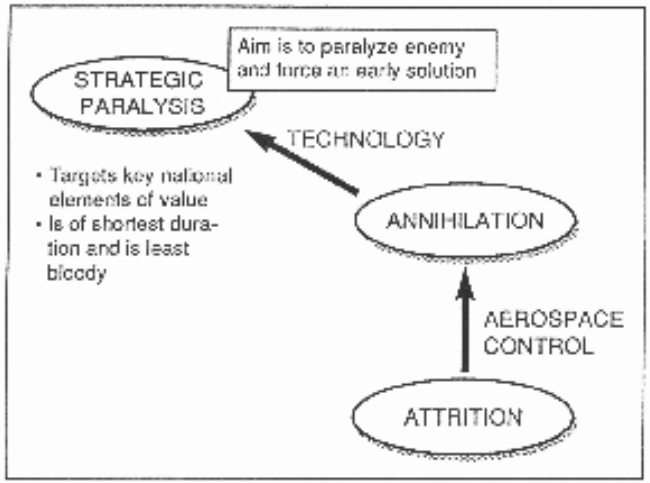

Figure 3. Air Power Framework for War Strategies

Alvin Toffler

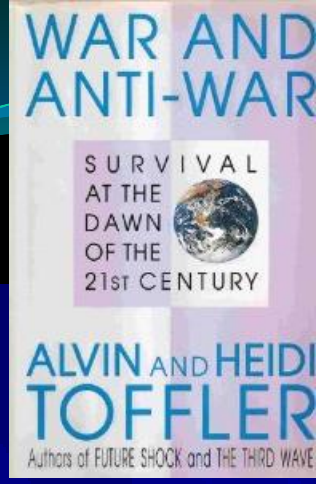

ผู้ครอบครองน่านอวกาศ คือผู้ครอบครองโลก

ผู้ครอบครองดวงจันทร์ คือผู้ครอบครองน่านอวกาศ

ผู้ครอบครอง L4 และL5คือผู้ครอบครองโลกและดวงจันทร์

จากหนังสือ **War and Anti-War**

ALVIN TOFFLER

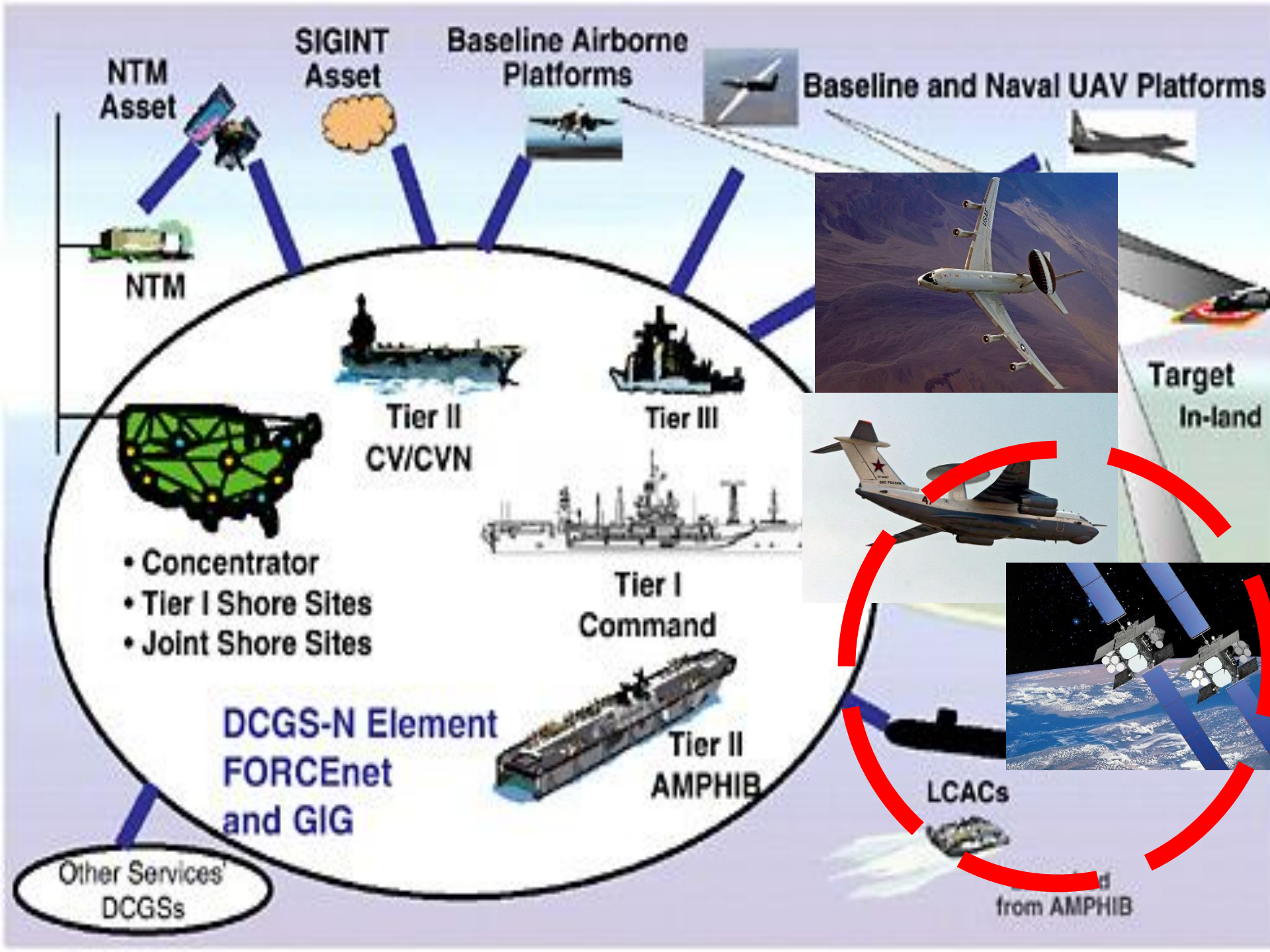
NTM Asset
SIGINT Asset
Baseline Airborne Platforms
Baseline and Naval UAV Platforms
NTM
Tier II CV/CVN
Tier III
Target In-land
• Concentrator
• Tier I Shore Sites
• Joint Shore Sites
Tier I Command
DCGS-N Element FORCEnet and GIG
Tier II AMPHIB
LCACs
from AMPHIB
Other Services' DCGSs

แนวความคิดเกี่ยวกับ “พลังอำนาจแห่งชาติ”

- พลังอำนาจแห่งชาติ
  - เป็นทั้งเครื่องมือ และเป้าหมาย
  - เป็นสิ่งที่มีตัวตน และไม่มีตัวตน
  - อยู่ในสภาพที่ไม่แปรเปลี่ยนมากนัก กับสภาพที่แปรเปลี่ยนตลอดเวลา
  - เป็นพลังที่แฝงอยู่ (พลังอำนาจด้านอื่น ๆ ที่มิใช่ทหาร) และพลังที่เห็นได้ชัดเจน (พลังอำนาจด้านการทหาร)
  - อาจอยู่ในรูปศักย์ของพลังอำนาจ และพลังอำนาจที่แท้จริง
  - อาจอยู่ในรูปและใช้ในแบบ Soft Power, Smart Power หรือ Hard Power ผ่านการ ชักจูง ให้รางวัล ลงโทษ แลกเปลี่ยน ติดสินบน หรือขู่เข็นบีบบังคับ

บริบทพลังอำนาจแห่งชาติ

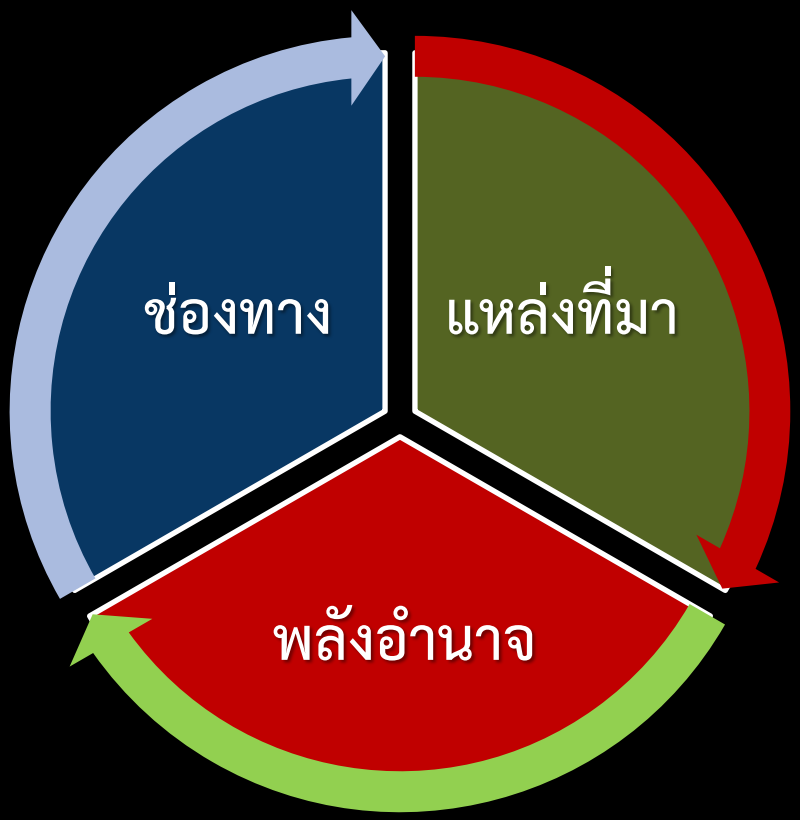

แหล่งที่มาของพลังอำนาจแห่งชาติ / ต้นกำเนิด

- ปัจจัยทางธรรมชาติ ประกอบด้วย สภาพทางภูมิศาสตร์ ทรัพยากร และประชาชน
- ปัจจัยทางสังคม ประกอบด้วย เศรษฐกิจ การเมือง การทหาร สังคมจิตวิทยา และข้อมูลข่าวสาร

พลังอำนาจแห่งชาติ / ขีดความสามารถ

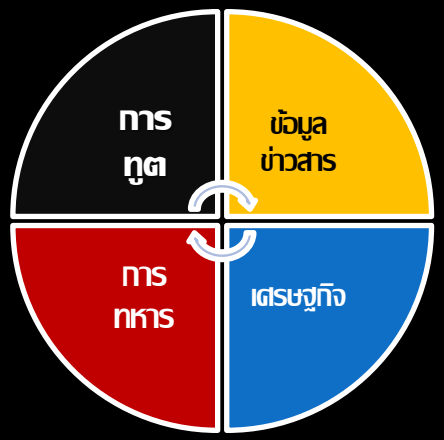

เครื่องมือ / ช่องทาง / การใช้พลังอำนาจแห่งชาติ

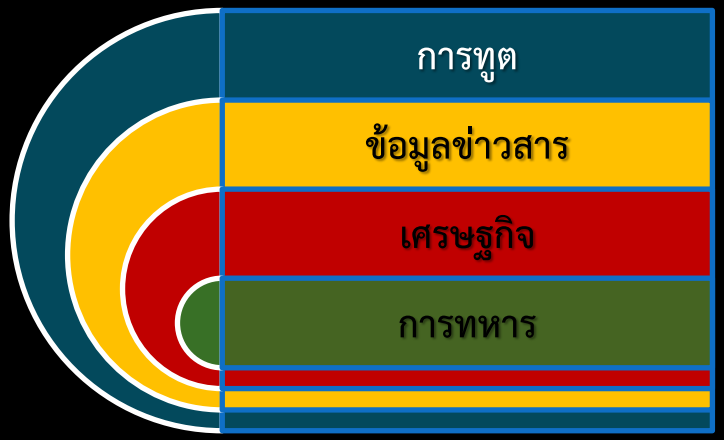

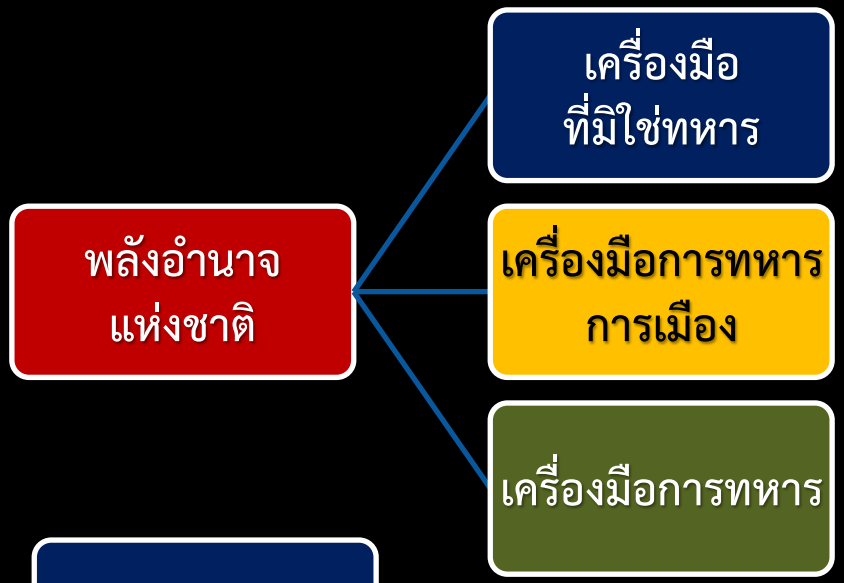

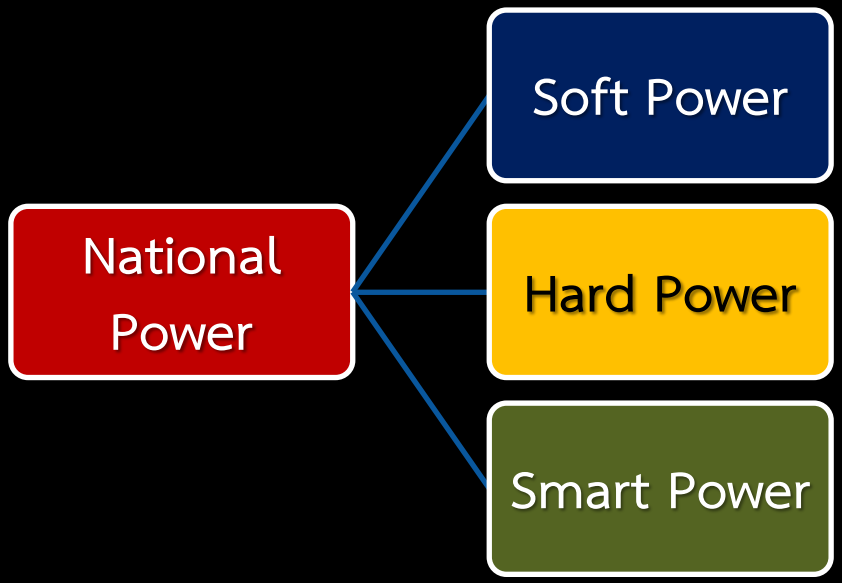

พลังอำนาจแห่งชาติ

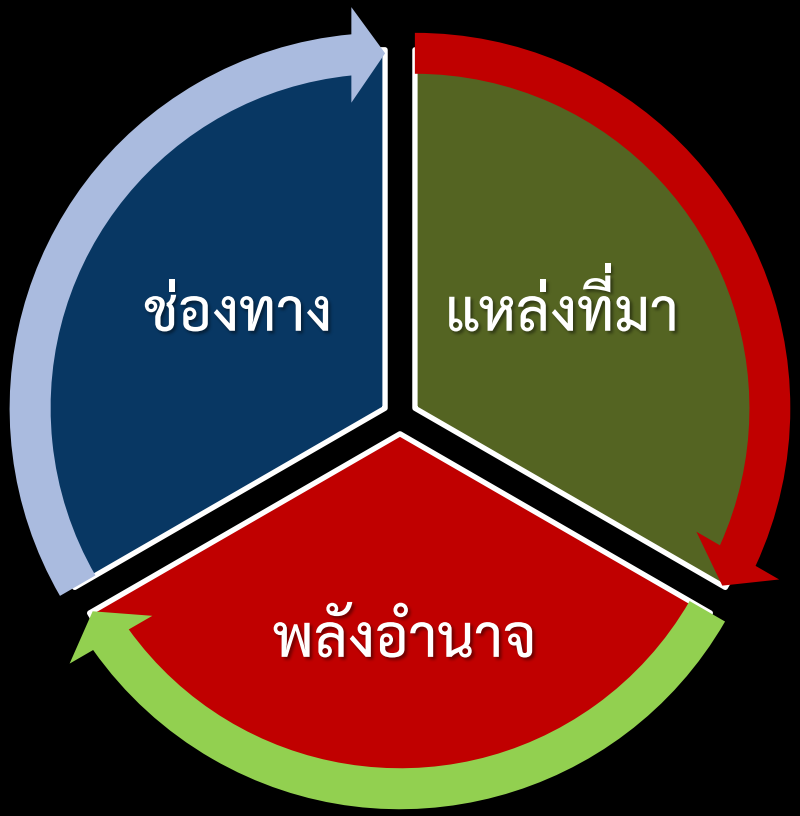

ปัจจัยแหล่งที่มา "พลังอำนาจแห่งชาติ"

- พื้นที่ อาณาเขต ดินแดน ในอำนาจอธิปไตย
- ลักษณะพรมแดน
- พลเมือง (จำนวน และคุณภาพ)
- ทรัพยากรธรรมชาติ
- ระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจ เทคโน (เศรษฐกิจ/วิทย์ เทคโนฯ)
- ฐานะการเงิน (เศรษฐกิจ)
- ความเป็นชาติพันธ์เดียวกัน (สังคมจิตวิทยา)
- ความเป็นปึกแผ่นของชาติ (สังคมจิตวิทยา)
- เสถียรภาพทางการเมือง (การเมือง)
- ลักษณะจิตใจคนในชาติ (สังคมจิตวิทยา)

N.Spykman

ปัจจัยแหล่งที่มา "พลังอำนาจแห่งชาติ"

- สภาพทางภูมิศาสตร์
- ทรัพยากรธรรมชาติ
- ความสามารถทางอุตสาหกรรม (วิทย์ เทคโนฯ)
- กำลังทหาร (การทหาร)
- พลเมือง
- ลักษณะนิสัยคนในชาติ (สังคมจิตวิทยา)
- ความเข้มแข็งของจิตใจกับคุณภาพของสังคม และรัฐบาล (สังคมจิตวิทยา/การเมืองภายในประเทศ)
- ความสามารถของรัฐบาล (การเมือง)

H.J. Morgenthau

ปัจจัยแหล่งที่มา "พลังอำนาจแห่งชาติ"

- พลเมือง
- เนื้อที่ประเทศ
- เศรษฐทรัพย์ (เศรษฐกิจ)
- สถาบันทางการเมือง (การเมือง)
- ความสามารถในการบังคับบัญชา (การเมือง)
- ความสามัคคีและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนในชาติ (สังคมจิตวิทยา)
- มิตรภาพ และความเคารพนับถือที่ได้รับจากต่างประเทศ (สังคมจิตวิทยา)
- ลักษณะทางจิตใจ (สังคมจิตวิทยา)

Rudolf Steinmetz

ปัจจัยแหล่งที่มา "พลังอำนาจแห่งชาติ"

- ภูมิศาสตร์
- ภาวะประชากร
- ทรัพยากรธรรมชาติ
- ความเชื่อทางศาสนา
- ลักษณะประจำชาติ
- กำลังทหาร
- วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี
- เศรษฐกิจ
- ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและการทูต
- ความสามารถทางวิชาการ
- อุดมการณ์ชาติและภาวะผู้นำ

วปอ.สปท.

แหล่งที่มาของพลังอำนาจแห่งชาติ / ต้นกำเนิด

- ปัจจัยทางธรรมชาติ ประกอบด้วย สภาพทางภูมิศาสตร์ ทรัพยากร และประชาชน
- ปัจจัยทางสังคม ประกอบด้วย เศรษฐกิจ การเมือง การทหาร สังคมจิตวิทยา และข้อมูลข่าวสาร

แหล่งที่มาของพลังอำนาจแห่งชาติด้านสภาพภูมิประเทศ

แหล่งที่มาของพลังอำนาจแห่งชาติด้านทรัพยากร

- **ทรัพยากรธรรมชาติ** เป็นสิ่งจำเป็นต่อการจัดระบบรากฐานการเศรษฐกิจ การใช้วัสดุหายากเป็นเครื่องมือแลกเปลี่ยน ทรัพยากรที่ดินในการเพาะปลูก อย่างไรก็ตาม การพัฒนาและการใช้ขึ้นกับเทคโนโลยีและความรู้ด้วย

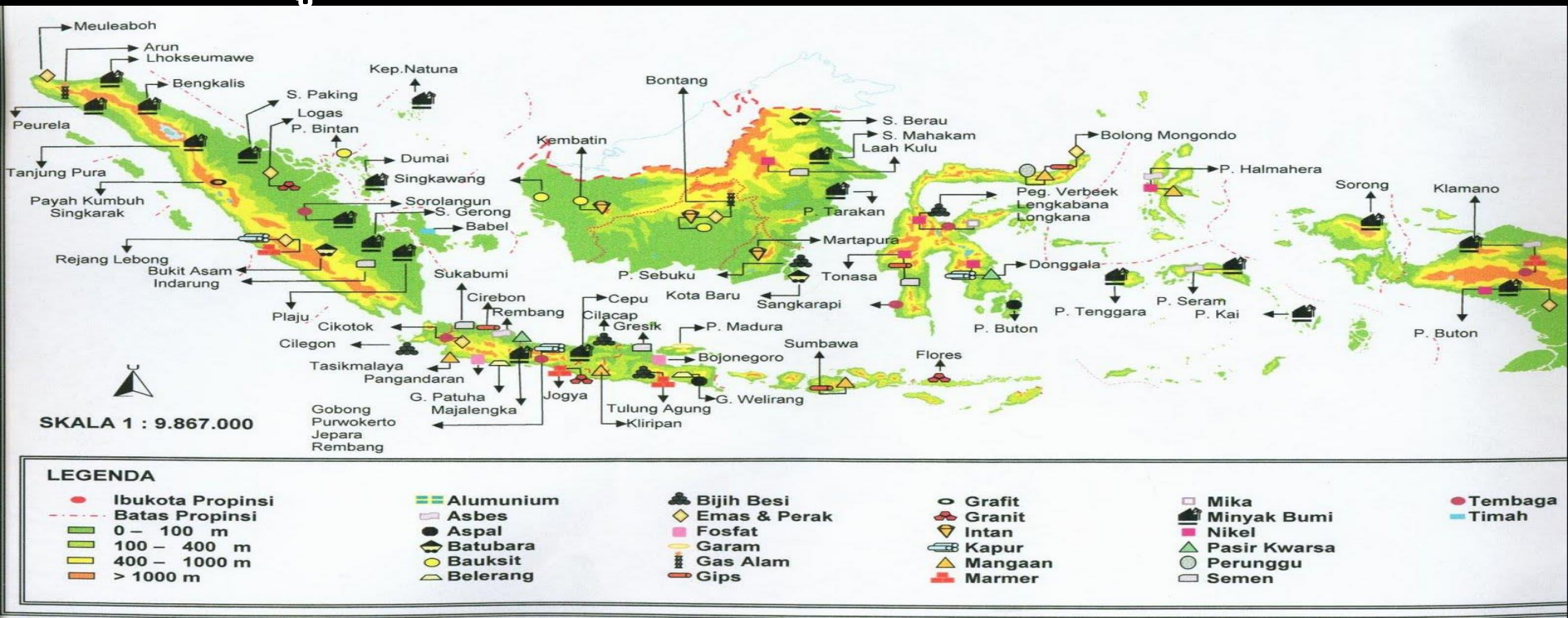

แหล่งที่มาของพลังอำนาจแห่งชาติด้านประชากร

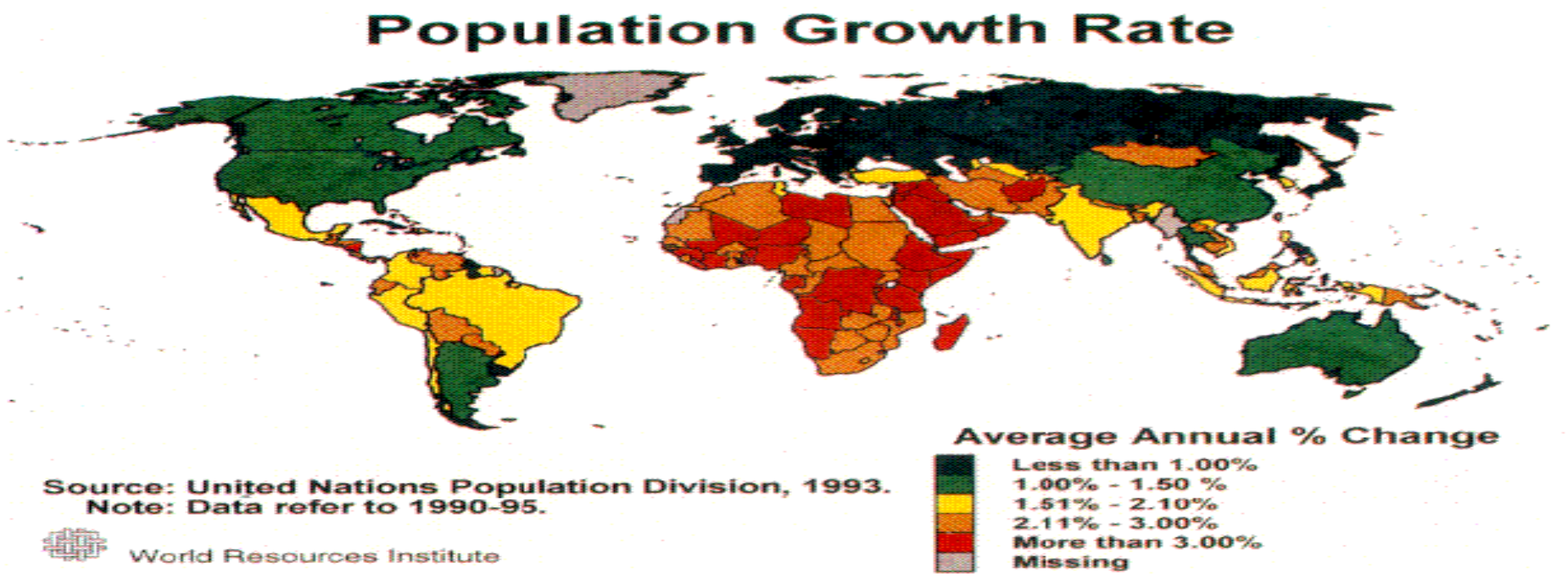

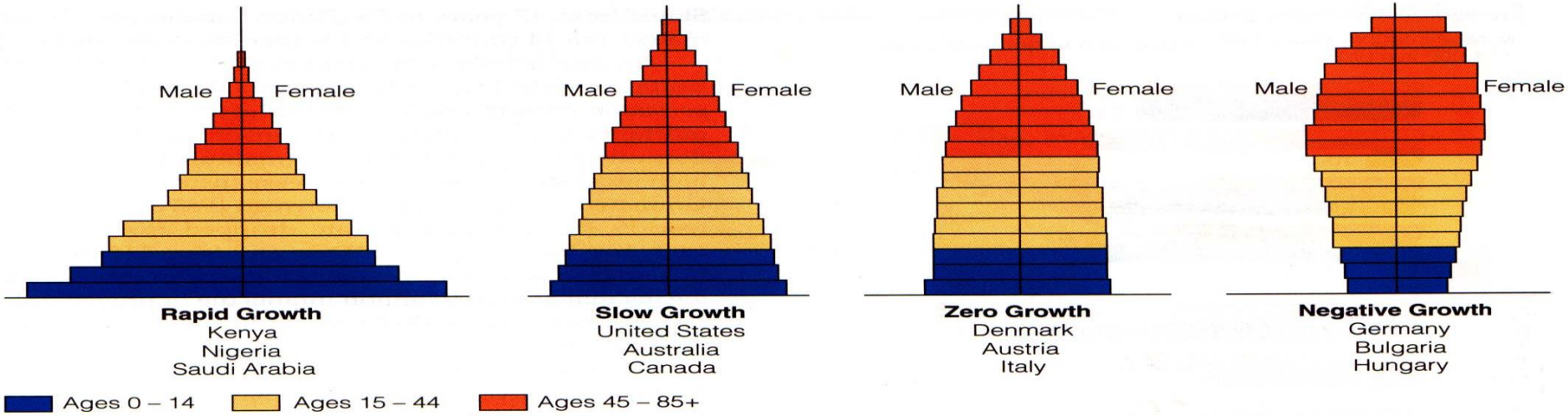

Figure 0 1 Population age structure diagrams for countries with rapid, slow, zero, and negative population growth rates. (Data from Population Reference Bureau)

แหล่งที่มาของพลังอำนาจแห่งชาติด้านการทหาร

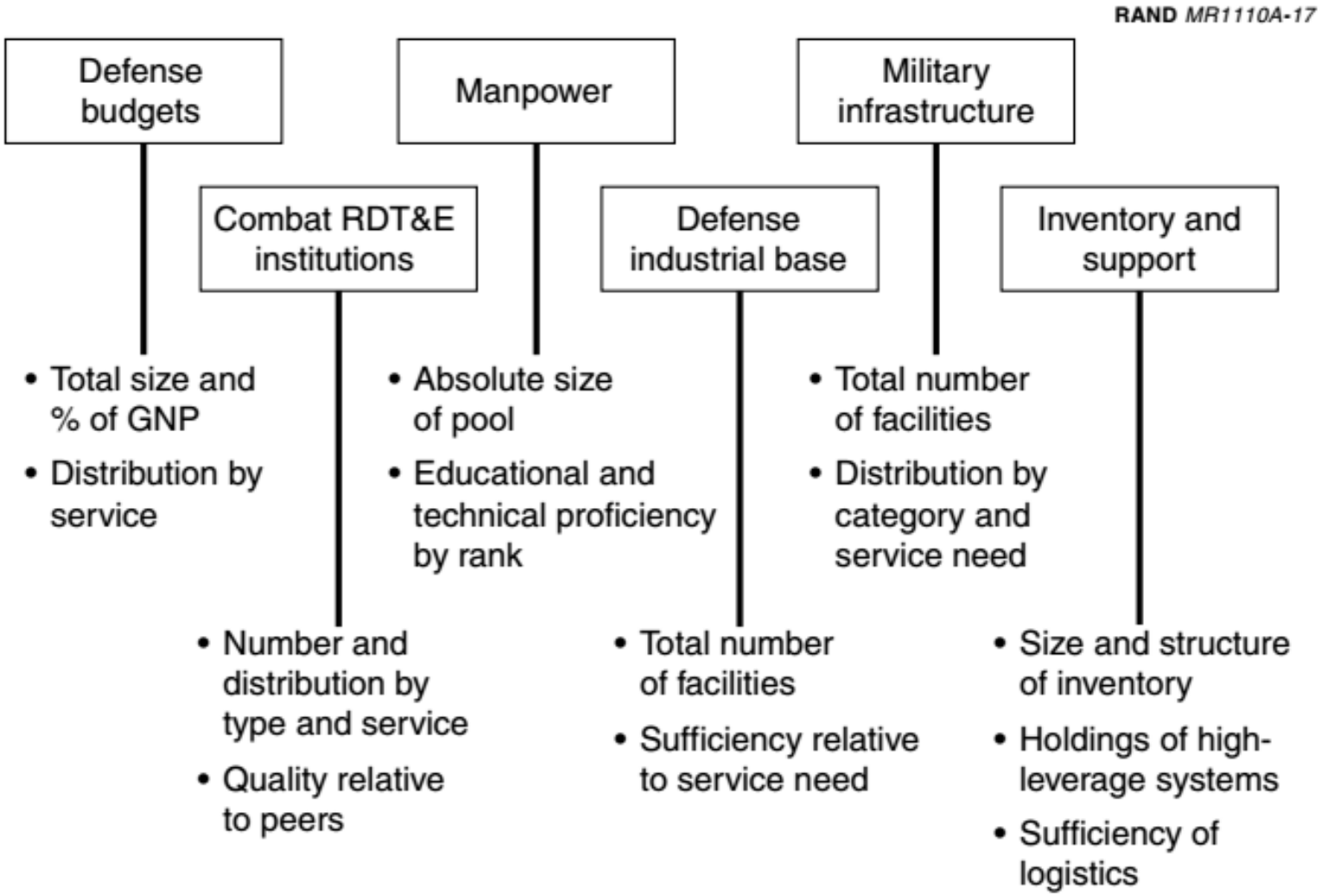

Ashley J. et al. (2000) “Measuring National Power in the Postindustial Age” RAND Cooperation: Santa Monica, CA. https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/monograph_reports/2005/MR1110.1.pdf

แหล่งที่มาของพลังอำนาจแห่งชาติด้านการทหาร

- งบประมาณด้านการป้องกันประเทศ
- กำลังพล
- สิ่งอำนวยความสะดวกด้านการทหาร
- สถาบันวิจัยและพัฒนาด้านการป้องกันประเทศ
- พื้นฐานอุตสาหกรรมการป้องกันประเทศ
- ระบบสำรอง และสนับสนุน

แหล่งที่มาของพลังอำนาจแห่งชาติด้านสังคมจิตวิทยา

- เจตจำนง และความเชื่อมั่นศรัทธาในความเป็นรัฐชาติ (อุดมการณ์รัฐชาติ ความมุ่งประสงค์แห่งชาติ)
  - เชื้อชาติ ศาสนา เผ่าพันธุ์ วัฒนธรรม ความคิด
  - ความรู้สึกในการเป็นประชากร และเจ้าของรัฐชาติเดียวกัน
  - รากฐานทางประวัติศาสตร์ และวิวัฒนาการ
  - ผลประโยชน์ร่วมกันในระยะยาว

Bonds That Create a Nation-State

Culture
a shared way of life (food, dress, behavior, ideals)

History
a common past; common experiences

Religion
a religion shared by all or most of the people

NATION-STATE

Language
different dialects of one language; one dialect becomes "national language"

Nationality
belief in common ethnic ancestry that may or may not be true

Territory
a certain territory that belongs to the ethnic group; its "land"

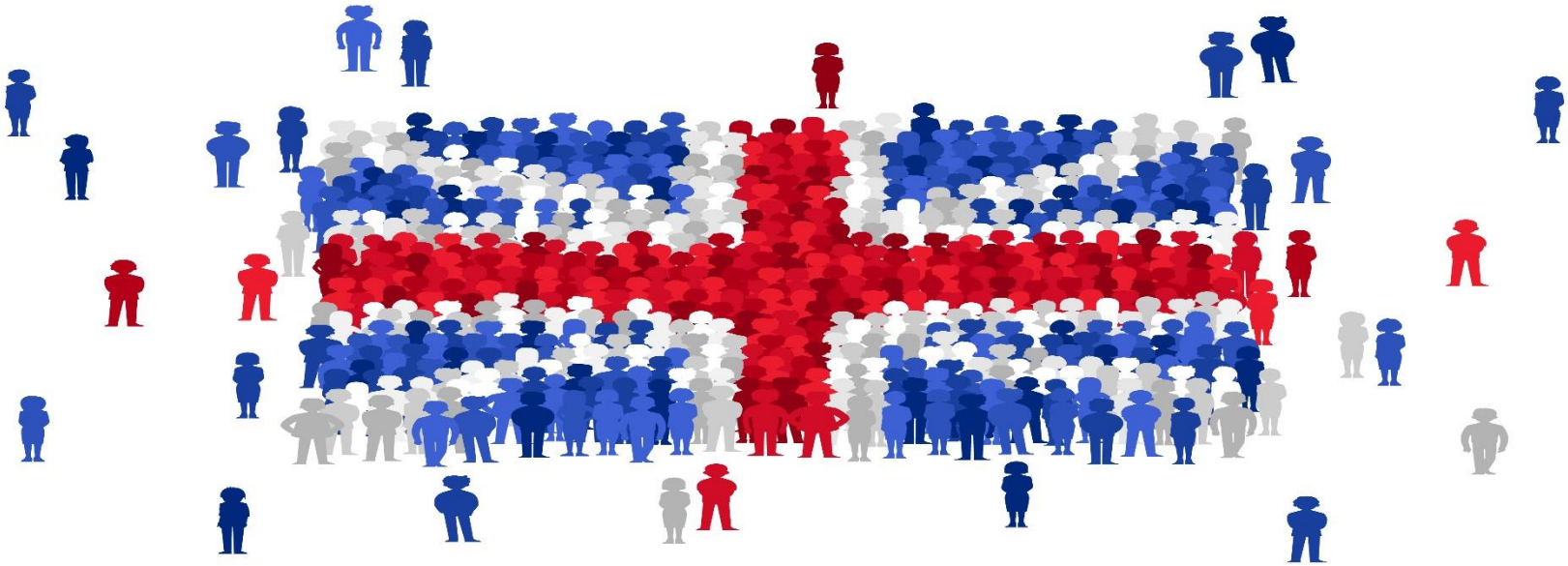

แหล่งที่มาของพลังอำนาจแห่งชาติด้านข้อมูลข่าวสาร

- เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็น Soft Power ที่ส่งผ่านความคิด และวัฒนธรรม เพื่อสร้างผลกระทบทางจิตใจ ส่งผลในทุกบริบทของพลังอำนาจแห่งชาติ
  - ส่งเสริม หรือทำลาย
    - เจตจำนง อุดมการณ์ ความมุ่งประสงค์แห่งชาติ
    - ความรู้สึกความเป็นรัฐชาติ ประชาชน และเจ้าของประเทศ
    - ผลประโยชน์ร่วมกัน หรือขัดแย้งกัน

พฤติกรรม การใช้เทคโนโลยี ของคนไทย

ประเทศไทย
มีประชากร
60 ล้านคน

มีอุปกรณ์โมบาย
97 ล้านเครื่อง

คิดเป็น 150%

มีผู้ใช้อินเทอร์เน็ต
23 ล้าน คน
หรือ 37%
(= 4.6 ล้านคน)

มี คนที่แอ็คทีฟมาก
ในโซเชียล 32 ล้านคน
(= 8 ล้านคน)

และเล่นโซเชียล
ผ่านโมบาย 28 ล้านคน
49%

พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของคนไทย

โซเชียล เน็ตเวิรค์ 82 %	หาข้อมูล 56 %	อ่านหนังสือ 52 %	ฟังวิทยุ ออนไลน์ 42 %	รับส่งอีเมล 52 %
ใช้ดาวน์โหลด 32 %	เล่นเกมส์ 28 %	ซื้อของ 25 %	ทำธุรกรรม ทางการเงิน 20 %	จองตั๋วออนไลน์ 15 %

พลังอำนาจแห่งชาติ

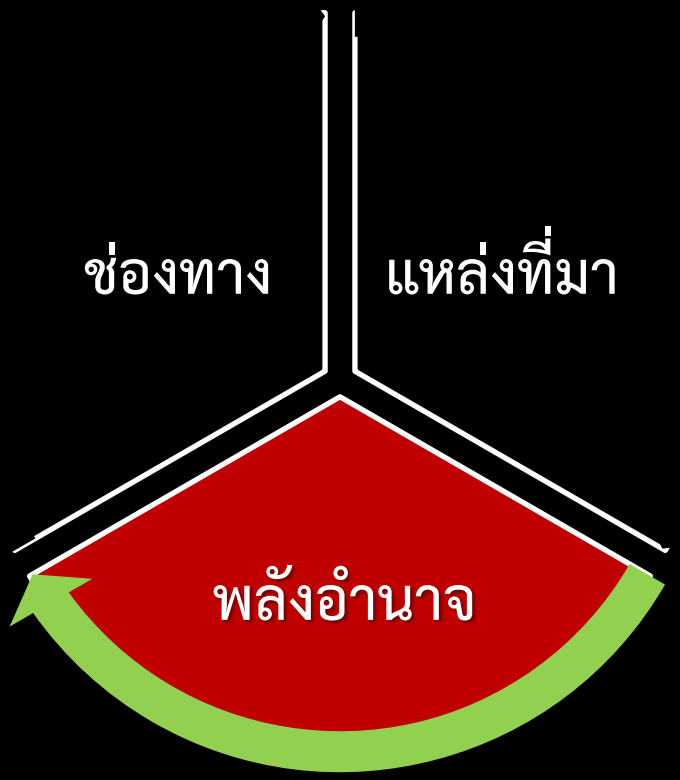

พลังอำนาจแห่งชาติ / ขีดความสามารถ

- แต่ละชาติต่างกำหนดไว้แตกต่างกันไป

- สหรัฐฯ แบ่งออกเป็น พลังอำนาจแห่งชาติ ด้านการทูต ข้อมูลข่าวสาร การทหาร และเศรษฐกิจ (Diplomatic, Informational, Military, Economic/DIME)

- อินโดนีเซีย แบ่งออกเป็นพลังอำนาจแห่งชาติ ด้านอุดมการณ์ การเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และการป้องกันประเทศและความมั่นคงภายใน

พลังอำนาจแห่งชาติ

- วปอ.ไทย แบ่งออกเป็น พลังอำนาจแห่งชาติ ด้านการเมือง (ภายในและระหว่างประเทศ) ด้านเศรษฐกิจ ด้านการทหาร ด้านสังคมจิตวิทยา ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านการพลังงาน ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการบริหารจัดการข้อมูล

- การจัดแบ่งอาจต่างไป ที่สำคัญ คือ ครบถ้วน มีกระบวนการพัฒนาและใช้ที่สอดรับกับสภาวะแวดล้อม อย่างมีบูรณาการ ผ่านกระบวนการที่มีระบบ (ยุทธศาสตร์ชาติ) เพื่อตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ของชาติ

พลังอำนาจแห่งชาติด้านการทหาร

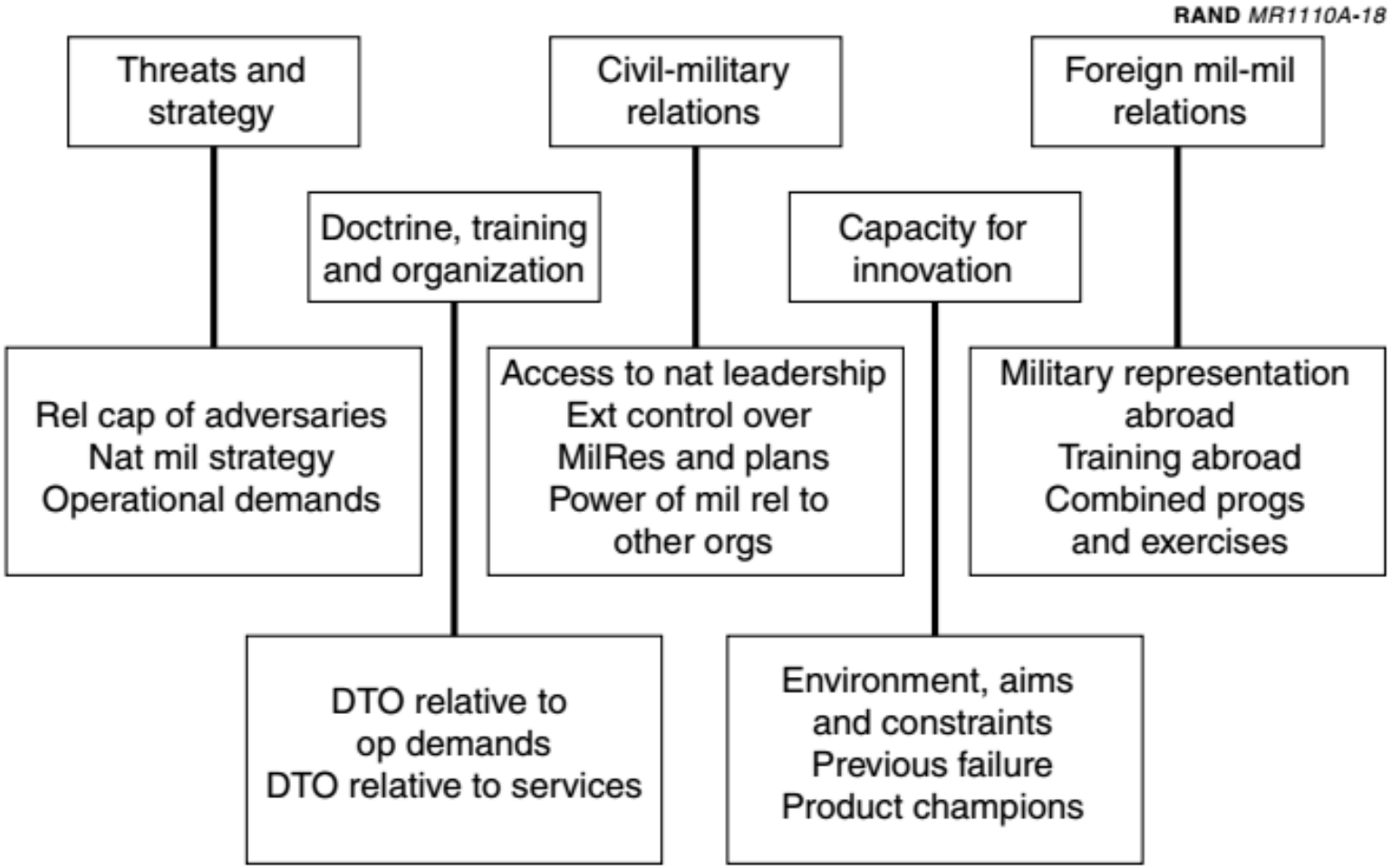

Ashley J. et al. (2000) “Measuring National Power in the Postindustial Age” RAND Cooperation: Santa Monica, CA. https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/monograph_reports/2005/MR1110.1.pdf

พลังอำนาจแห่งชาติด้านการทหาร

- ภัยคุกคาม และยุทธศาสตร์
- ความสัมพันธ์ทหารพลเรือน
- ความสัมพันธ์ทางทหารกับกองทัพนานาชาติ
- หลักนิยม การฝึก และโครงสร้างกองทัพ
- ขีดความสามารถทางนวัตกรรม

พลังอำนาจแห่งชาติด้านสังคมจิตวิทยา

- ความร่วมมือร่วมใจของคนในชาติ
- ความรักชาติ และความมั่นคงแห่งชาติ เหนือความรักและผลประโยชน์ตน หรือกลุ่มตน
- ขวัญ กำลังใจ ความอดทน และผูกพันกัน ที่ไม่ยอมจำนน ยอมเสียสละ เพื่อต่อต้านการแทรกแซง รุกราน และครอบงำ
- รวมถึงเสน่ห์ที่นานาชาติให้ความรู้สึกที่ดี และสนับสนับสนุน

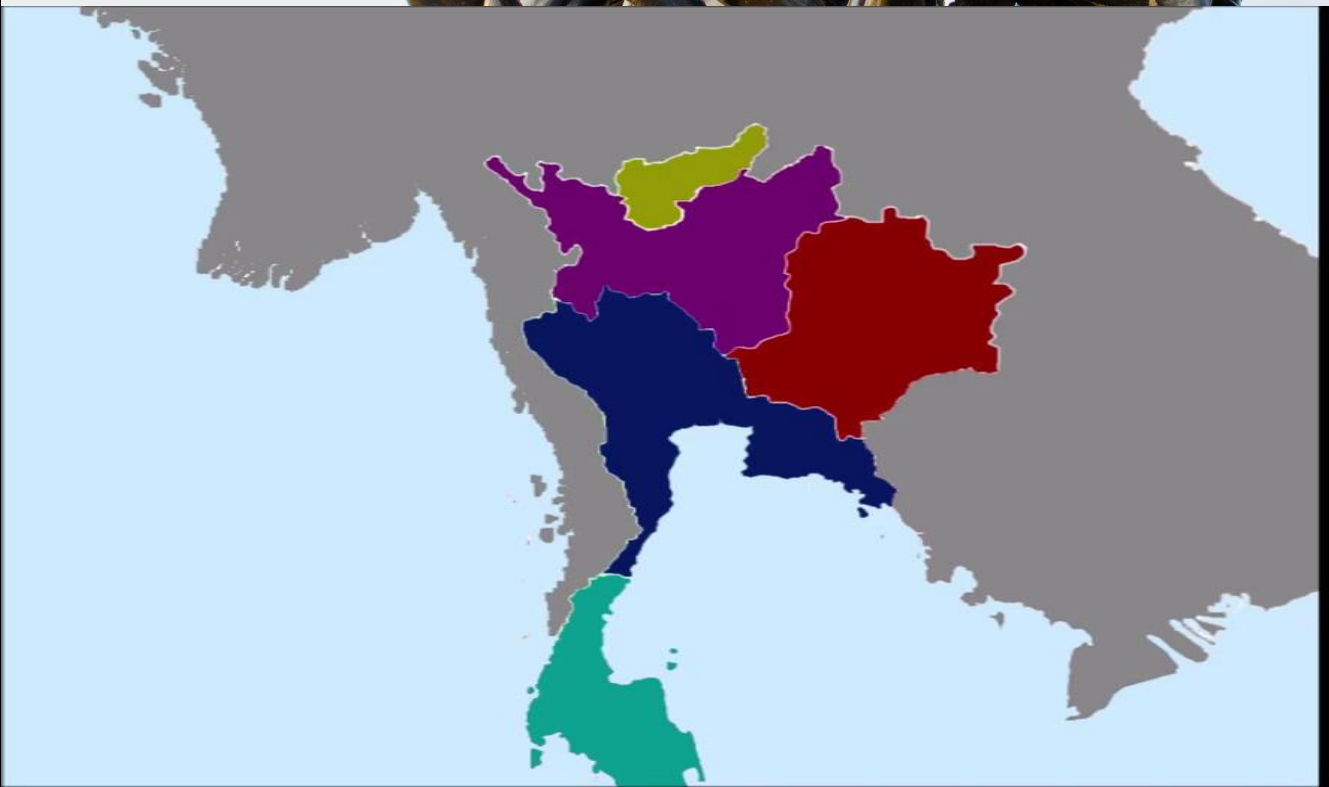

สภาพจลาจลหลังการเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่สอง

พฤศจิกายน พ.ศ.2311

- กรุงธนบุรี : สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี
- อาณาจักรพิษณุโลก : พระเจ้าพิษณุโลก (เรือง)
- ชุมนุมเจ้าพิมาย : กรมหมื่นเทพพิพิธ
- ชุมนุมเจ้าพระฝาง : เจ้าพระฝาง
- ชุมนุมเจ้านครศรีธรรมราช : พระปลัด (หนู)

'ไพบูลย์' ยัน 'สยามเมืองยิ้ม' มีคุณค่า

ธนาธร จึงรุ่งเรืองกิจ

คม ชัด ลึก

ลึกกว่าข่าว

ไพบูลย์ นิติตะวัน

NEWS
เสื้อแดง
20 จว. เคลื่อนไหว
ชุมนุมใหญ่ 14 ตุลาคม!

THAIRSETTAKIJ
"ประมวลภาพม็อบ 14 ตุลา"

การสร้าง / พัฒนาพลังอำนาจแห่งชาติด้านสังคมจิตวิทยา

- การวางโครงสร้างของสังคมให้เข้มแข็ง และพร้อมปรับตัวไปตามสภาพแวดล้อม
- บทบาทกับความสัมพันธ์ สถาบันสำคัญ เช่น สถาบันครอบครัว องค์กร รัฐบาล และสถาบันหลักอื่นๆ เช่น ศาสนา พระมหากษัตริย์ และสถาบันการศึกษา
- ความสัมพันธ์ ผู้นำ กับผู้ตาม / ความยุติธรรม สุขภาพประชาชน
- การสร้างและพัฒนาผู้นำในแต่ละระดับ
- การถ่ายทอด ดำรง รักษาเจตจำนงของสังคมผ่านการศึกษา และการสื่อสารกันของคนในสังคม

พลังอำนาจแห่งชาติด้านข้อมูลข่าวสาร

- ขีดความสามารถการสื่อสารระหว่างภาครัฐ กับประชาชน
  - ดำรงเจตจำนง และความเชื่อมั่นศรัทธาในความเป็นรัฐชาติ
  - การบริหารประเทศ / ร่วมกันต่อสู้กับภัยคุกคามที่เกิดขึ้น
  - การบริหารจัดการข้อมูล (รับข้อมูลจากประชาชน และทุกทาง ประมวลข้อมูล กำหนดแนวทางดำเนินการ)
- ขีดความสามารถการสื่อสารกับนานาชาติ
  - ขัดขวางอุปสรรค สร้างความน่าเชื่อถือศรัทธา มีชื่อเสียง
  - ความชอบธรรม และมีเสรีในการปฏิบัติ

VIETNAM WAR

STOP
NO MORE WAR
GET OUT of VIETNAM
END THE WAR IN INDOCHINA
VIETNAM NOW
Withdraw U.S.
STOP the BOMBIN
GET OUT
STOP the
PEACE IN VIETNAM
MORE
AR

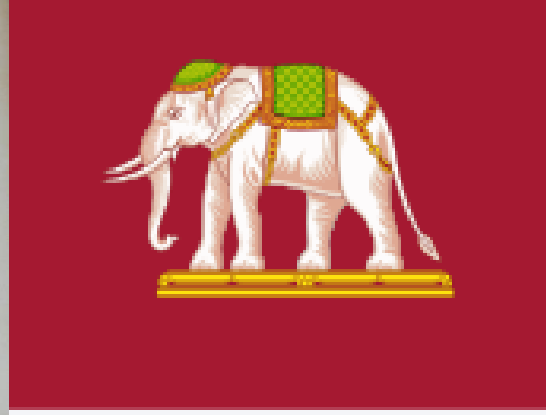

- พ.ศ.2424 ตั้ง สอท.ไทย ณ ลอนดอน
- พ.ศ.2456 ร.อ.มจ.อมรทัต กฤดากร ผู้ช่วยทูตในราชการทหารบก ประจำยุโรป (อังกฤษ ฝรั่งเศส รัสเซีย อิตาลี)

พลังอำนาจแห่งชาติ

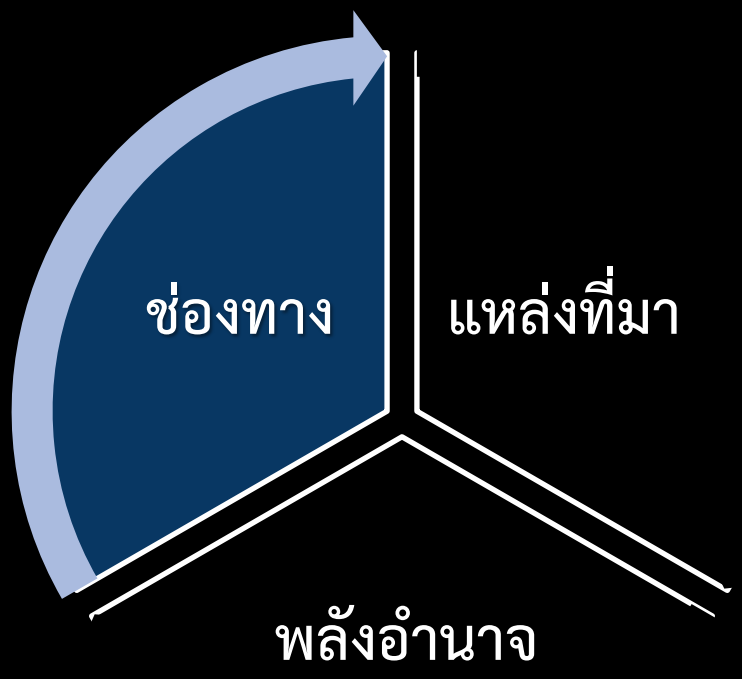

เครื่องมือ / ช่องทาง / การใช้พลังอำนาจแห่งชาติ

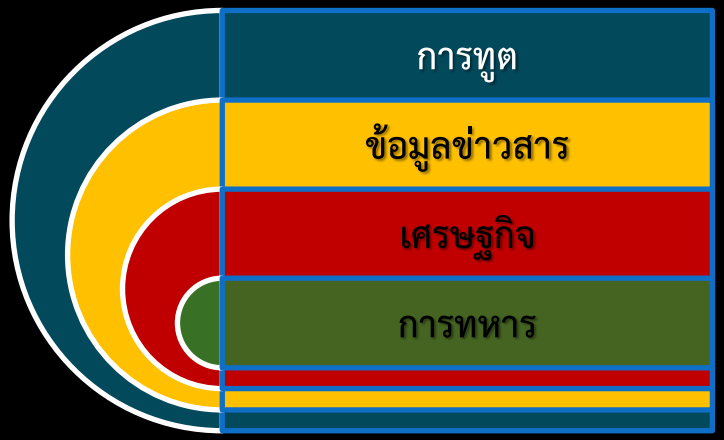

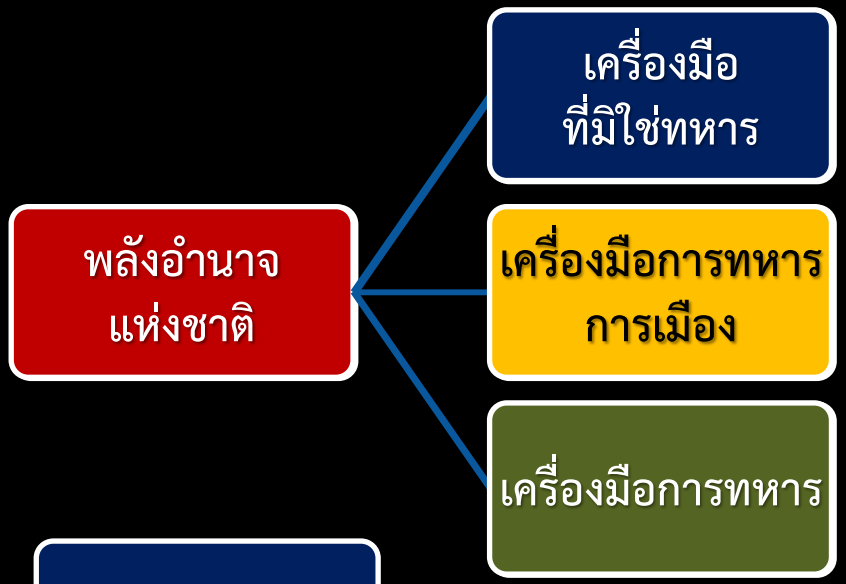

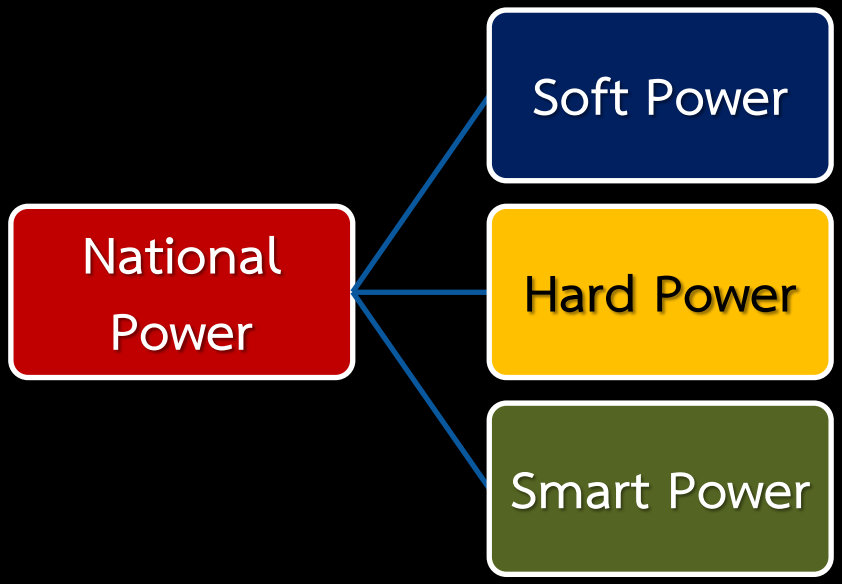

เครื่องมือ / ช่องทาง / การใช้พลังอำนาจแห่งชาติ

- แบ่งช่องทางออกได้เป็น สามกลุ่มหลัก ๆ คือ เครื่องมือที่มิใช่การทหาร, เครื่องมือการทหารการเมือง และเครื่องมือด้านการทหาร (Tuning the Instruments of National Power, Hans Binnendijk and Patrick L. Clawson)

เครื่องมือที่มิใช่การทหาร

- เครื่องมือทางการทูต ที่มีเจ้าหน้าที่ทางการทูต ภายใต้การบริหารจัดการของ ออท. ในการใช้การเจรจาทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อผลประโยชน์ชาติ
- ข้อมูลข่าวสาร ในลักษณะของการทูตสาธารณะ (Public Diplomacy) เป็นเครื่องมืออันสำคัญในอันที่จะเอาชนะจิตใจของเป้าหมาย ทั้งนี้ก็เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของชาติที่ต้องการ
- Nonstate Actors ทั้งองค์กรภาคเอกชนนานาชาติ หรืออาสาสมัครต่าง ๆ ที่สามารถทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ทั้งในเรื่องของการบรรเทาภัยพิบัติ ปัญหาชนกลุ่มน้อย และภัยคุกคามต่อผลประโยชน์ชาติ จากชาติอื่น ๆ

เครื่องมือที่มิใช่การทหาร

- เศรษฐกิจ เป็นอีกเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินงานต่อประเทศต่าง ๆ ทั้งในเรื่องของการค้าขายซึ่งกันและกัน ความสัมพันธ์ในการลงทุน การลงโทษทางเศรษฐกิจ หรือการระงับการช่วยเหลือ การให้ทุน หรือไม่ให้ทุน
- การข่าว อันเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจของผู้นำในทุกระดับ โดยในยุคโลกาภิวัฒน์ การข่าวดังกล่าวมาจากข่าวเปิด ๘๐ เปอร์เซ็นต์ ทำให้ ผู้นำบริโภคข่าวได้ไวกว่าระบบการข่าวหน่วยงาน ทำให้หน่วยข่าวต้องปรับแนวทาง โดยมุ่งไปที่ข่าวใดที่ผู้นำต้องการ และทำเช่นไรจึงจะจัดเรียบเรียงข่าวนำส่งผู้นำได้โดยเร็ว สิ่งสำคัญที่สุด ก็คือ การวิเคราะห์ข้อมูลที่มีจำนวนมาก แล้วแยกแยะมาเฉพาะที่ต้องการให้เหลือน้อยที่สุด

เครื่องมือการทหาร และการเมือง

- ผลิตภัณฑ์ และเทคโนโลยี
- การควบคุมอาวุธ
- การมีปฏิสัมพันธ์ด้านการป้องกันประเทศในยามสันติ
- ความสัมพันธ์ด้านความมั่นคง และเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์ในยามสันติ
- การช่วยเหลือเพื่อมนุษยธรรม และการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ

เครื่องมือการทหาร และการเมือง / การทูตฝ่ายทหาร

- ผลิตภัณฑ์ และเทคโนโลยี
  - การซื้อขายอาวุธ และถ่ายทอดเทคโนโลยี
  - การเอมบาโก้
  - การใช้เทคโนโลยี เช่น ซอฟแวร์ ในการแอบหาข่าวข้อมูล ทั้งนี้ รัฐ และฝ่ายธุรกิจต้องร่วมมือกัน

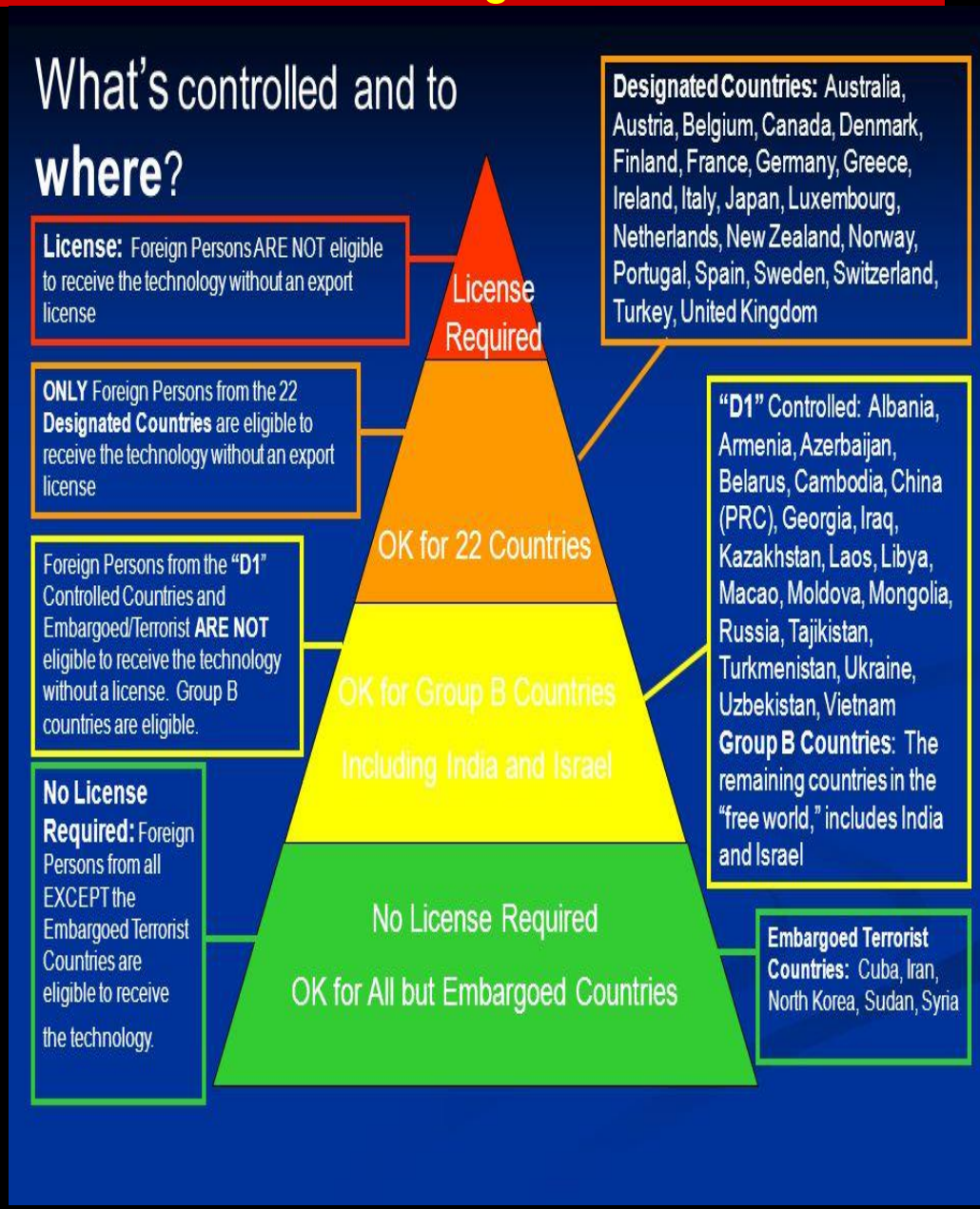

U.S. Arms Embargoed Countries

เครื่องมือการทหาร และการเมือง / การทูตฝ่ายทหาร

- การควบคุมอาวุธ
  - อาวุธนิวเคลียร์ ชีวะ เคมี และอาวุธสงคราม อันจะช่วยให้เกิดสันติภาพ และลดทอนภัยคุกคาม
  - สนธิสัญญา ข้อตกลง ความร่วมมือ
  - องค์กรนานาชาติ องค์กรที่มิใช่รัฐ

Debating the prohibition, disarmament of weapons of mass destruction

Twenty teams from 8 universities participated in Qatar Debate's 3rd Qatar Universities Debate League (QUDL) in English, hosted by Georgetown University's School of Foreign Services in Qatar (SFS-Q).

The participants debated around the following three motions during the tournament:

1. This House Believes That (THBT) Social Media sites like Facebook and Twitter have the right to curate the news stories that trend on their platforms.
2. THBT Democracies should limit donations to the election campaigns, of parties or of candidates, to single small donations from individual persons.

เครื่องมือการทหาร และการเมือง / การทูตฝ่ายทหาร

- การมีปฏิสัมพันธ์ด้านการป้องกันประเทศในยามสันติ
- การให้ทุนศึกษา แลกเปลี่ยนการศึกษา อบรม สัมมนา ฯลฯ
- การฝึกร่วมฝึกผสม
- การเยือนของผู้นำทางทหารระดับสูง
- การแลกเปลี่ยนการเยือน การฝึก ของหน่วย และกำลังพล

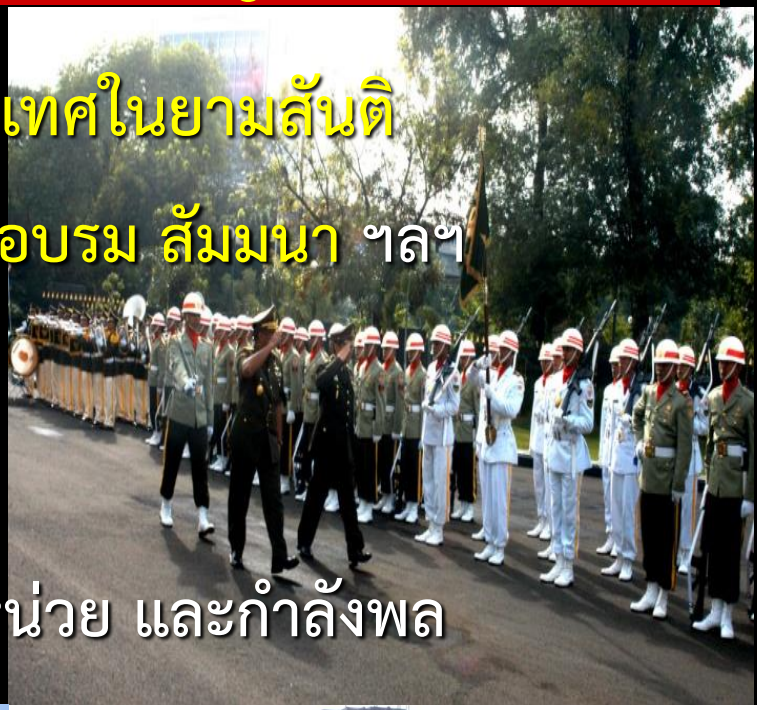

เครื่องมือการทหาร และการเมือง / การทูตฝ่ายทหาร

- ความสัมพันธ์ด้านความมั่นคง และการเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์ในยามสันติ
  - การสร้างพันธมิตรของหน่วยงานด้านความมั่นคง เช่น ADMM
  - องค์กรความร่วมมือด้านความมั่นคง เพื่อเผชิญภัยคุกคามร่วม

เครื่องมือการทหาร และการเมือง / การทูตฝ่ายทหาร

- การช่วยเหลือเพื่อมนุษยธรรม และการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ
  - การเข้าไปช่วยแก้ปัญหาความขัดแย้งภายใน ซึ่งยุ่งยากสลับซับซ้อน และต้องการการผสมผสานหน่วยงานทหารกับพลเรือน และองค์กรภาคเอกชน เข้าด้วยกันอย่างเหมาะสมพร้อมกับ ทำให้การประสานงานในสนามเรียบร้อย สิ่งสำคัญคือ ต้องไม่เข้าไปเป็นส่วนของความขัดแย้งด้วย
  - ภายใต้องค์การสหประชาชาติ องค์กรภูมิภาค องค์กรอิสระหรือมิใช่รัฐ

TIM GABUNGAN MEDIS KERAJAAN THAILANDI
MAHASISWA THAILAND DI INDONESIA
UNTUK BANTUAN KEMANUSIAAN KORBAN GEMPA
DIY DAN JATENG

ACEH MONITORING MISSION

2 มิถุนายน 2549

gettyimages
ADEK BERRY

เครื่องมือด้านการทหาร

- การตอบโต้ด้วยงานนอกเหนือการสงคราม
- การเข้าแทรกแซง
- การสงคราม

เครื่องมือด้านการทหาร / การทูตฝ่ายทหาร

- การตอบโต้ด้วยงานนอกเหนือการสงคราม
  - เป็นการดำเนินงานเพื่อตอบโต้ต่อภัยคุกคามแบบใหม่ เช่น การก่อการร้าย การบ่อนทำลาย ยาเสพติด และการไหลลามเข้ามาของผู้อพยพ ซึ่งมีความจำเป็นในการพัฒนาการบังคับใช้กฎหมาย

เครื่องมือด้านการทหาร / การทูตฝ่ายทหาร

- การเข้าแทรกแซง
  - ปฏิบัติการทางทหารอย่างจำกัด ในปัญหาการก่อความไม่สงบ ความขัดแย้งระหว่างเผ่าพันธุ์

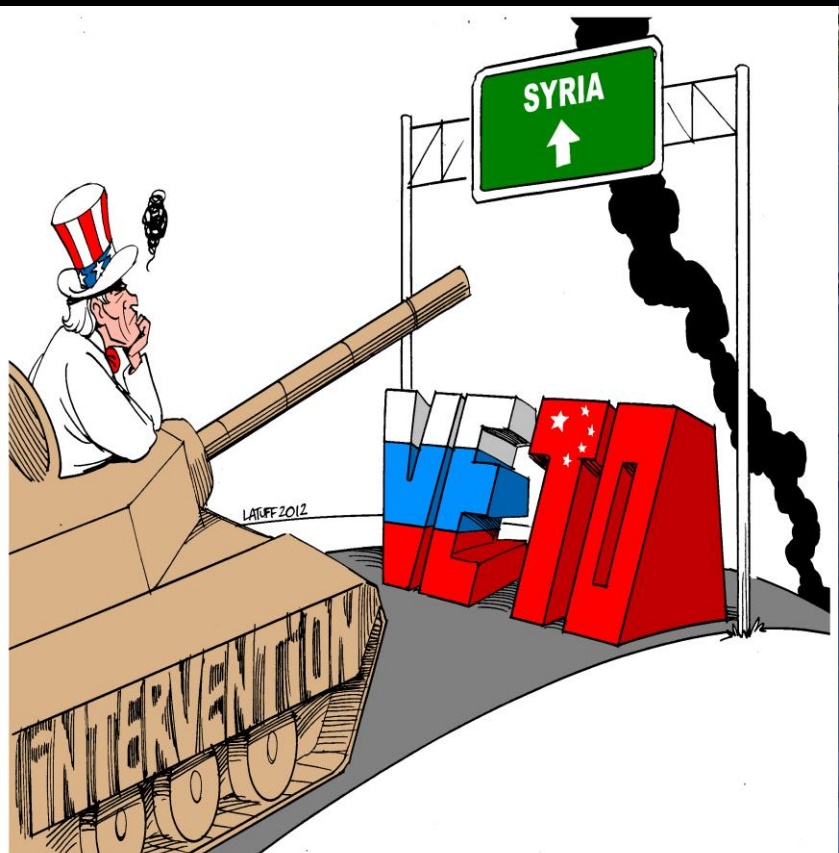

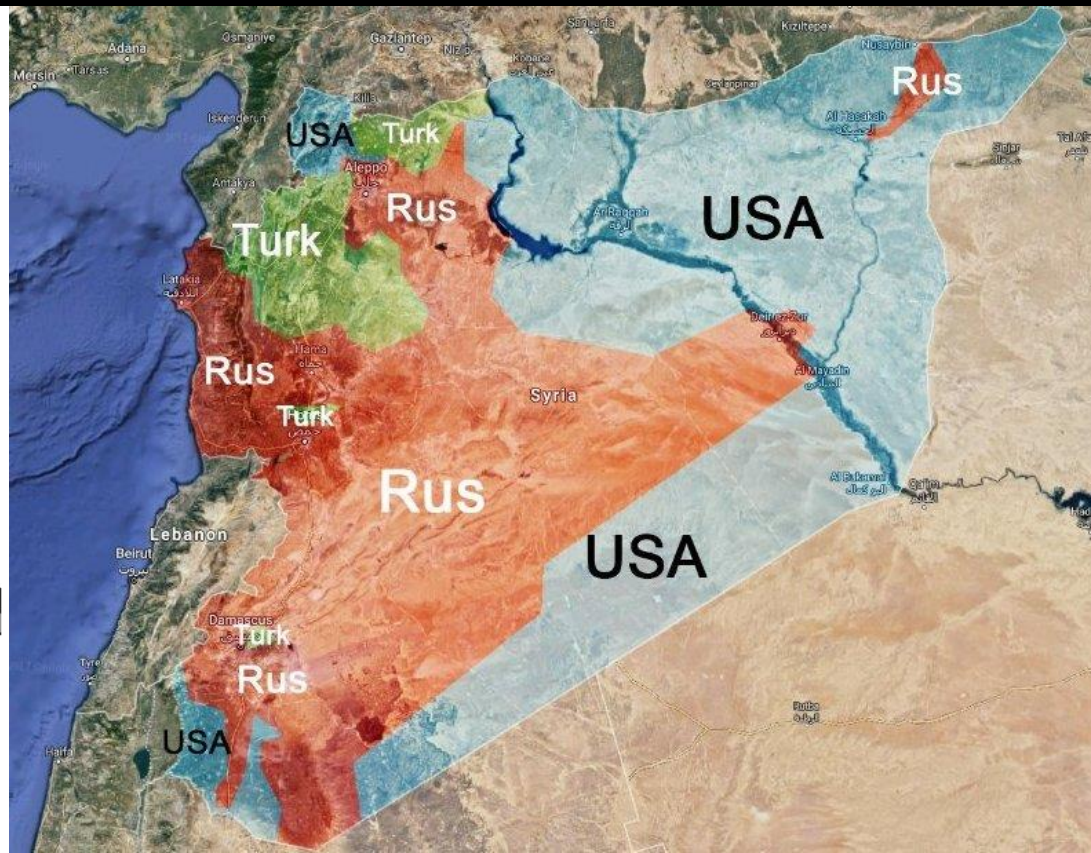

เครื่องมือด้านการทหาร

- การสงคราม
  - ใช้กำลังอำนาจทางทหาร ในสงครามจำกัด และสงครามใน อนาคต

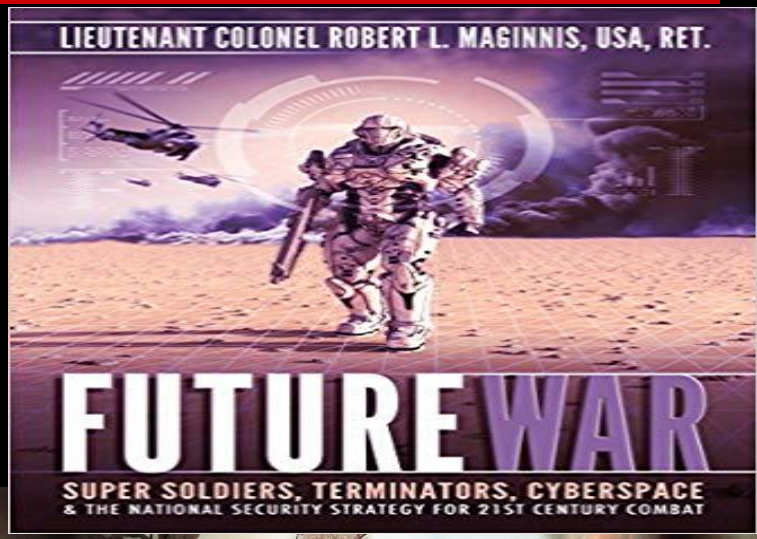

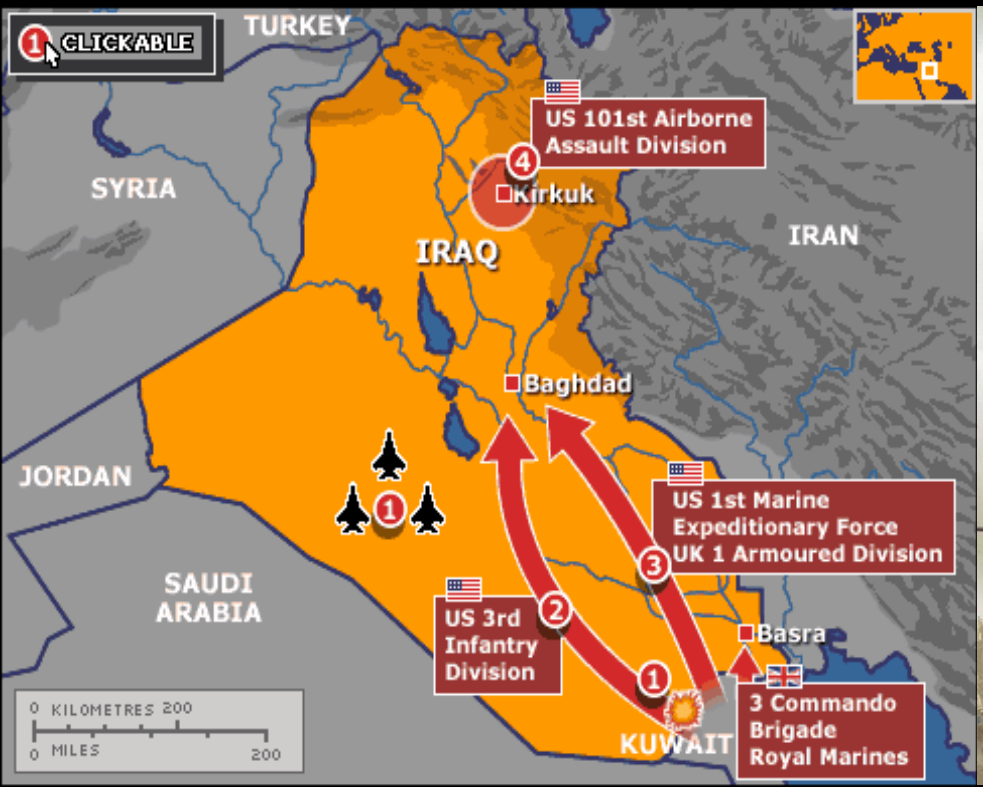

เครื่องมือ ช่องทาง พลังอำนาจด้านสังคมจิตวิทยาและข้อมูลข่าวสาร

- วัฒนธรรม ศาสนา การศึกษา
- วาทกรรม การสื่อสารกับสังคมทั้งภายในและภายนอก
- สงครามข้อมูลข่าวสาร สงครามไซเบอร์
- การทูตสาธารณะ การปฏิบัติการข่าวสาร การประชาสัมพันธ์
- ฯลฯ

แบบจำลองการวางแผนและดำเนินการสื่อสารทางยุทธศาสตร์

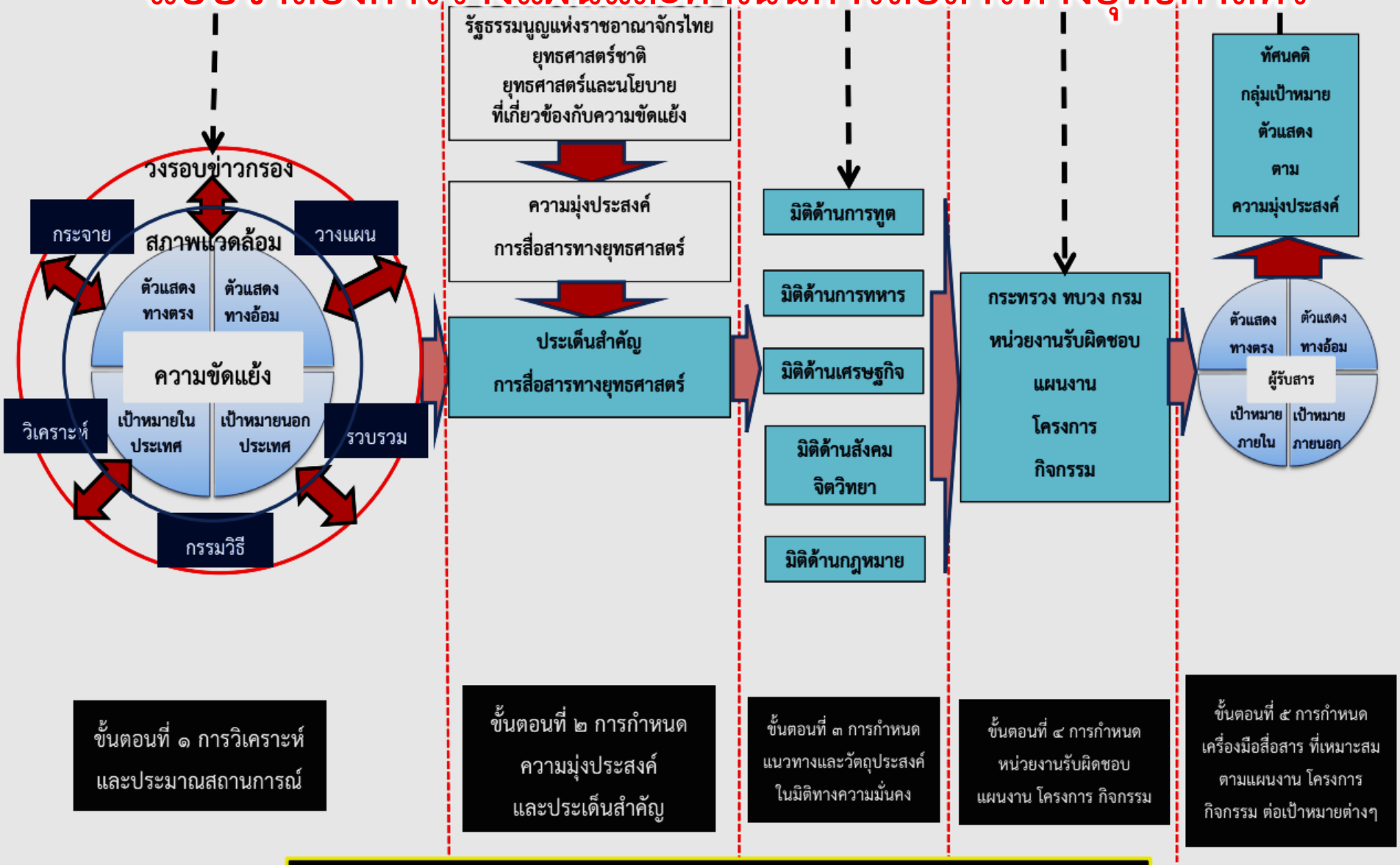

รูปที่ ๒ แบบจำลองการวางแผนและดำเนินการสื่อสารทางยุทธศาสตร์

U.S. Joint Forces Army Command Commander's Handbook for Strategic Communication and Communication Strategy

(Joint Warfighting Center)

Afghanistan, Iraq, al-Qaeda, War on Terror Petraeus, Media

Progressive Management

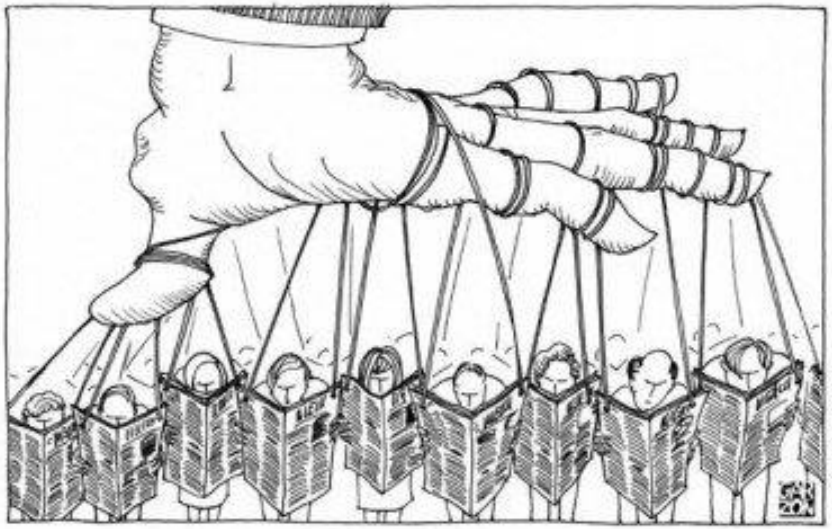

It's not a matter of what is true that counts but a matter of what is perceived to be true

- Henry Kissinger

War of Perceptions

ความมั่นคงแห่งชาติ และกำลังอำนาจแห่งชาติ

- ความมั่นคงแห่งชาติ คืออะไร มีความสำคัญเช่นไร
- แนวความคิด ทฤษฎี และการนำไปสู่การปฏิบัติ
- พลังอำนาจแห่งชาติ คือ อะไร มีบทบาทเช่นไร
- บริบท พลังอำนาจแห่งชาติ
- **ความมั่นคง พลังอำนาจแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ชาติ**

การนำองค์ความรู้ไปสู่การปฏิบัติ : การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี

- สภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคง และแนวโน้มสถานการณ์ตั้งแต่ ๖๑ – ๘๐

ความมั่นคงปัจจุบัน

ยศ. ชาติ

ยุทธศาสตร์ชาติ

การบริหารจัดการ **พลังอำนาจแห่งชาติ** เพื่อเป้าหมายแห่งชาติ (วัตถุประสงค์, และผลประโยชน์ชาติระดับต่าง ๆ)

ยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ

การบริหารจัดการ พลังอำนาจด้านการทหาร เพื่อวัตถุประสงค์ด้านการป้องกันประเทศ

- ความมั่นคงที่ต้องการและเป็นไปได้ในระยะ ๒๐ ปี
- **ความมั่งคั่ง และความเจริญรุ่งเรือง**

วัตถุประสงค์แห่งชาติ

สภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์
โลก ภูมิภาค (รู้เขา) และภายในประเทศ (รู้เรา)

สภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์โลก

- สภาพทั่วไป ปัจจุบัน แนวโน้ม
- ประเด็นสำคัญ และเกี่ยวข้อง
- ภัยคุกคาม โอกาส สิ่งท้าทาย
- ผลกระทบต่อไทย

สภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ในภูมิภาค

- เอเชีย-แปซิฟิก
- อาเซียน
- เพื่อนบ้าน

สภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ภายในประเทศ

- การเมือง เศรษฐกิจ สังคม จิตวิทยา การทหารฯลฯ
- จุดแข็ง จุดอ่อน เป้าหมาย แนวทาง

WC-AFSC

รู้เขา – สภาพแวดล้อมภายนอก – ภัยคุกคาม สิ่งท้าทาย โอกาส แรงบังคับ

อดีต | ปัจจุบัน | อนาคต

Norman Conquest | Spanish Armada | Seven Years' War | French Rev. | War of 1812 | U.S. Civil War | Phillipine-U.S. War | Russian Rev. | World War II | Vietnam War | Falkland Islands

WC-AFSC

รู้เรา – จุดอ่อน จุดล่อแหลม พลังอำนาจแห่งชาติ

ยุทธศาสตร์ชาติ

สภาวะแวดล้อมโลก (แรง&แนวโน้ม)

- พันธมิตร (Alliances)
- องค์การระหว่างประเทศ (International Organizations)
- โลกาภิวัตน์(Globalization)
- เศรษฐกิจ (Economic)
- สารสนเทศ (Information)
- เทคโนโลยี (Technology)
- กฎหมายระหว่างประเทศ (International Law)
- ข่าวกรอง (Intelligence)
- ภูมิศาสตร์ (Geography)
- ภัยคุกคาม (Threat)
- การก่อการร้าย (Terrorism)

วิสัยทัศน์

National Security Directive

ความมุ่งประสงค์ของชาติ

ผลประโยชน์ของชาติ

สภาวะแวดล้อมภายในประเทศ (แรง&แนวโน้ม)

- การเมือง (Politics)
- รัฐสภา (Congress)
- กลุ่มผลประโยชน์ (Interest Groups)
- ราชการ (Bureaucracy)
- กฎหมาย (Law)
- สภาวะทางเศรษฐกิจ (Economic Conditions)
- ความจำเป็นทางสังคม (Social Needs)
- ท่าทีสาธารณะ (Public Attitude)
- มติมหาชน/สื่อ (Media/Public Opinion)
- สารสนเทศ (Information)
- รูปแบบแห่งชาติ (National Style)
- จริยธรรม (Ethics)
- อุดมการณ์ (Ideology)
- การดำรงความต่อเนื่อง (Sustaining)
- บรรเทาสาธารณะภัยพื้นฐาน (Base Natural Disaster)
- การก่อการร้าย (Terrorism)

สภาพแวดล้อมโลกที่ซับซ้อน

- ยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและไม่แน่นอน
- Nonstate actors เริ่มเข้าแทนที่ตัวแสดงรัฐชาติ
- ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี นำมาซึ่งความเจริญทางเศรษฐกิจ
- การใช้ทรัพยากรเพิ่มขึ้น ทำลายสิ่งแวดล้อม นำมาซึ่งภัยพิบัติ
- การแบ่งแยกทางการเมืองของรัฐที่ไม่ทันกระแสโลกาภิวัตน์
- ความขัดแย้งทางความเชื่อ
- การเข้าถึงข้อมูลผ่านเทคโนโลยีไซเบอร์และอวกาศ

สภาพแวดล้อมโลกที่ซับซ้อน

- ภัยจากอาวุธทำลายล้าง และสงครามไซเบอร์
- การแข่งขันทางเศรษฐกิจ และการแย่งชิงดินแดนและทรัพยากร
- ความมั่นคงทางอาหาร น้ำ พลังงาน จากการเพิ่มประชากร
- สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป กับภัยพิบัติธรรมชาติและโรคระบาดที่รุนแรง

“โลกกำลังเผชิญกับปัญหาความขัดแย้งระหว่างรัฐ และภายในรัฐ”

ประเด็นเร่งด่วน

- การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change)
- การแพร่ระบาดของโรคร้ายแรง (Pandemics) เช่น Covid - 19
- การก่อการร้าย IS / ISIS / ISIL
- การบรรเทาและให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม
- การบริหารจัดการที่ดี การปราบปรามการทุจริตคอรัปชั่น
- การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development)
- ความร่วมมือด้านการค้าเศรษฐกิจที่ไร้พรมแดน

ผลกระทบ และภัยคุกคาม

- การแบ่งแยกทางการเมือง และตั้งรัฐใหม่
- ความขัดแย้งทางความเชื่อ กับการก่อการร้าย
- สงครามไซเบอร์ และภัยจากอาวุธทำลายล้าง
- ความขัดแย้งเรื่องเส้นเขตแดน
- ความมั่นคงทางอาหาร น้ำ และพลังงาน
- ความเปลี่ยนแปลงทางสภาพอากาศ ภัยพิบัติ และโรคระบาด
- ความขัดแย้งทั้งภายใน และระหว่างชาติ

สถานการณ์ภายในประเทศ

- ความขัดแย้งทางการเมือง ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- การแข่งขันทางเศรษฐกิจ
- ปัญหาทางสังคม
- ความไม่สงบใน จชต.
- การก่อการร้าย
- ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ
- ภัยพิบัติตามธรรมชาติ และโรคระบาด

ผลกระทบ ต่อผลประโยชน์ชาติไทย

- ค
- ค
- อั
- ค

ความมั่นคง ที่เป็นเป้าหมาย

ผลกระทบ ต่อผลประโยชน์ชาติไทย

การบริหารจัดการ
พลังอำนาจแห่งชาติ

ภัยคุกคามสำคัญต่อรัฐชาติไทย

- ความไม่มั่นคงในระบบการเมืองการปกครอง
- ความไม่มั่นคงในความรู้สึกร่วมของการเป็นรัฐชาติเดียวกัน
- ปัญหาการพัฒนาที่ขาดการยั่งยืน (ความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจ)
- ความไม่มั่นคงทางสังคมจากปัญหาอาชญากรรม และคอรัปชั่น
- ความไม่มั่นคงจากการต้องแข่งขันกับรัฐชาติอื่น

เป้าหมาย/ความมุ่งประสงค์/วัตถุประสงค์/วิสัยทัศน์

"รัฐชาติไทย จะต้องมีระบบการเมืองการปกครองที่มั่นคง ภายใต้ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สังคมไทยจะต้องอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ภายใต้ความหลากหลายทางกายภาพ และความคิด การพัฒนาของรัฐชาติไทยจะต้องยึดถือเศรษฐกิจพอเพียง และการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างเป็นรูปธรรม ปัญหาอาชญากรรมจะต้องถูกลดระดับลงไปจนไม่ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศโดยรวม และสถานภาพของรัฐชาติไทยในสังคมโลกจะต้องได้รับการยอมรับ และอยู่ร่วมกันอย่างสันติ"

ยุทธศาสตร์ชาติ 2561-2580

"ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง"

มั่นคง

- มีความมั่นคงปลอดภัยจากภัยและการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศและ มีความมั่นคงในทุกมิติ ทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมือง
- ประเทศมีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย
- สังคมมีความปรองดองและความสามัคคี ประชาชนมีความมั่นคงในชีวิต มีงานและรายได้ที่มั่นคง มีที่อยู่อาศัยและความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน
- มีความมั่นคงของอาหาร พลังงาน และน้ำ

มั่งคั่ง

- ประเทศไทยมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ยกระดับเข้าสู่กลุ่มประเทศรายได้สูง ความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาลดลง ประชากรได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกัน
- เศรษฐกิจมีความสามารถในการแข่งขันสูง สร้างเศรษฐกิจและสังคมแห่งอนาคต และเป็นจุดสำคัญของการเชื่อมโยงในภูมิภาค ทั้งการคมนาคมขนส่ง การผลิต การค้า การลงทุน
- มีความสมบูรณ์ในทุนที่จะสามารถสร้างการพัฒนาต่อเนื่อง อาทิ ทุนมนุษย์ ทุนทางปัญญา ทุนทางการเงิน แ ล ะ ทุ น อื่นๆ

ยั่งยืน

- การพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญ ด้านรายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างต่อเนื่อง โดยไม่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติเกิน พอดี ไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม
- มีการผลิตและการบริโภคเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและสอดคล้องกับกฎระเบียบของประชาคมโลก
- คนมีความรับผิดชอบต่อสังคม มุ่งประโยชน์ส่วนรวมอย่างยั่งยืน ทุกภาคส่วนในสังคมยึดถือและปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

International Relations Theories and Values

1. Realism	Security: Power politics, conflict, and war
2. Liberalism	Freedom: Cooperation, peace, and progress
3. International Society	Order and justice: Shared interests, rules, and institutions
4. International Political Economy	Wealth, poverty, and equality

Source: Adapted from Robert Jackson & Georg Sørensen. (2003). *Introduction to International Relations*: Theories and Approaches. 2nd ed. Oxford: Oxford University Press, p. 6. Rey Ty's lecture notes.

RESPONSIBILITY

Sure glad the hole isn't at our end.

ANSWER
QUESTION

ความมั่นคงแห่งชาติ : วิวัฒนาการของแนวความคิด ทฤษฎี ความมั่นคง และแนวทางนำไปสู่การปฏิบัติ

ความมั่นคงศึกษา : จากอดีตสู่ปัจจุบัน

กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความพยายามให้ได้มาซึ่งการดำรงอยู่ของสังคมมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นการดำรงอยู่ของบุคคล ชนเผ่า หรือที่ได้มีวิวัฒนาการรวมตัวกันขึ้นมาจนเป็น อาณาจักร นครรัฐ และรัฐชาติ รวมถึงสร้างสังคมของมนุษยชาติในรูปแบบขององค์กรในระดับภูมิภาค และระดับโลก ได้เกิดขึ้นมาเป็นเวลานานแล้ว อย่างน้อยที่สุดก็ตั้งแต่ในช่วงการเกิดอารยธรรม (Civilizations) ของมนุษยชาติ และพัฒนามาจนถึงปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม **การศึกษาในเรื่องของความมั่นคง** อันเป็นศาสตร์ของการให้ได้มาซึ่งการดำรงอยู่ดังกล่าว เพิ่งเริ่มที่จะมากระทำกันอย่างจริงจัง และแยกออกมาจากสาขาอื่นของสังคมศาสตร์ จนเกิดเป็นสาขาวิชาเฉพาะขึ้นมาเมื่อไม่นานมานี้เอง โดยวิธีการศึกษา มุ่งเน้นไปที่การศึกษาสภาพแวดล้อม อันส่งผลให้เกิดปัญหาที่เป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคง และการกำหนดแนวทางในอันที่จะดำรงรักษา และพัฒนาความมั่นคง เพื่อให้สังคมมนุษย์ในระดับต่าง ๆ สามารถที่จะอยู่อย่างต่อเนื่อง ถาวร และยืนยาวตลอดไป

การศึกษาเรื่องความมั่นคงในอดีต มุ่งประเด็นการศึกษาไปที่ความขัดแย้ง สงคราม และสันติภาพ อันเป็นกิจกรรมความสัมพันธ์ระหว่างเผ่า อาณาจักร นครรัฐ และรัฐชาติ ซึ่งส่วนมากแล้ว ความอยู่รอดของกลุ่ม หรือสังคมในระดับต่าง ๆ จะขึ้นอยู่กับสงคราม ทั้งสงครามเพื่อการขยายอาณาเขต รวมถึงสงครามเพื่อตอบสนองต่อความเชื่อทางศาสนา วัฒนธรรม และประเพณี การศึกษาประวัติศาสตร์ที่บันทึกไว้ในยุคโบราณ ตั้งแต่ครั้งสงคราม Peloponnesian และ Punic ต่อเนื่องมาเรื่อยจนถึงสงครามสามสิบปี (พ.ศ. ๒๑๖๑ – ๒๑๙๑) อันเป็นจุดเริ่มของแนวความคิดการเป็นรัฐชาติ พบว่าความอยู่รอดของบุคคล กลุ่มหรือสังคมหนึ่งในยุคดังกล่าว ขึ้นกับความเข้มแข็งในฐานะของผู้ที่เหนือกว่า ด้วยพลังอำนาจ ด้วยความสามารถของบุคคลโดยเฉพาะผู้นำ ความเข้มแข็ง และความสามารถของกองกำลังทางทหาร ที่หมายรวมถึงจำนวนคน และอาวุธยุทโธปกรณ์ที่เหนือกว่า สภาพดังกล่าวทำให้การศึกษาความมั่นคงในยุคแรก ๆ เป็นการศึกษาที่เน้นไปที่ **ความมั่นคงด้านการทหาร** โดยให้ความสำคัญกับภัยคุกคามด้านการทหาร และพลังอำนาจทางทหารเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม แนวความคิดในการดำเนินงานด้านการทูตที่มีพลังอำนาจด้านการทหารหนุนหลังก็ได้เกิดขึ้นมา รวมทั้ง ยังมีแนวความคิดในการรวมกลุ่มกันเป็นพันธมิตร เพื่อเพิ่มโอกาสของการอยู่รอดของตน ด้วยการอยู่ร่วมกับผู้ที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน หรืออยู่รวมกันได้

เมื่อเกิด**ลัทธิชาตินิยม (Nationalism)** ตามด้วย**แนวความคิดเสรีประชาธิปไตย และคอมมิวนิสต์** รวมทั้งการปฏิวัติอุตสาหกรรมในยุโรป เมื่อประมาณสองสามร้อยปีก่อน แนวความคิดดังกล่าว ได้แพร่กระจายออกไปทั่วโลกอย่างรวดเร็วในสมัยการล่าอาณานิคม และได้ส่งผลให้มุมมองด้านความมั่นคง เปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างมาก

ทั้งนี้ เพื่อความอยู่รอด และความเจริญรุ่งเรืองของรัฐชาติตน ประเทศในยุโรป ได้พัฒนาพลังอำนาจทางด้านเศรษฐกิจอันส่งผลต่อการเพิ่มพูนศักยภาพทางทหารพร้อมกันไปด้วย นอกจากนี้ ประเทศเหล่านี้ ยังได้ดำเนินงานด้านการเมืองทั้งภายในประเทศ และระหว่างประเทศอันนำมาซึ่งพลังอำนาจแห่งชาติของตน ในขณะเดียวกันประเทศที่อยู่นอกยุโรปก็ยังคงมีสภาพของสังคมในรูปแบบของเผ่า หรืออาณาจักรอยู่ ประเทศเหล่านั้น จึงกลายเป็นสนามของการแข่งขันกันขยายอำนาจ และอิทธิพลของอาณาจักร และรัฐชาติในยุโรป ด้วยการเข้าไปยึดครองประเทศนอกยุโรปโดยเฉพาะในอาฟริกาและเอเชีย เอามาเป็นชาติภายใต้อาณานิคม เพื่อให้ได้ซึ่งแหล่งทรัพยากร หรือเพื่อผ่องถ่ายประชากรของตน ที่ล้นออกมานอกประเทศ อันเป็นผลมาจากความเจริญทางอุตสาหกรรมที่ถึงขีดสุด สภาพดังกล่าว ได้นำมาซึ่ง การแข่งขันกำลังอำนาจทางการทหารครั้งยิ่งใหญ่ในยุโรป โดยมีการเสริมความสามารถของตนในด้านเศรษฐกิจอันเป็นผลจากการปฏิวัติอุตสาหกรรม พร้อมกับ**สร้างพันธมิตรกับชาติที่มีแนวทางเดียวกันเพื่อต่อสู้หรือแข่งขันกับชาติที่เป็นคู่อริ (Collective Behavior)** และถึงแม้จะมีแนวความคิดในเรื่องของการ**ถ่วงดุลอำนาจ (Balance of Power)** อันเป็นวิธีในการป้องกันการรุกรานจากชาติอื่น และรักษาความมั่นคงในยุคนี้ แต่ภายใต้กรอบแนวความคิดที่เห็น**รัฐชาติ**ตนเป็นสิ่งสูงสุด อันเกิดจากอิทธิพลทางความคิดของทฤษฎี Realism ที่เป็นทฤษฎีกระแสหลักทางสังคมศาสตร์ ก็ได้ทำให้โลกต้องเผชิญกับ**สงครามโลกครั้งที่หนึ่ง และครั้งที่สอง** ที่มีลักษณะของสงครามเบ็ดเสร็จ ซึ่งทำลายล้างมนุษยชาติด้วยกันเองด้วยความโหดร้ายอย่างที่ไม่เคยมีมาก่อน

การสิ้นสุดสงครามโลกทั้งสองครั้ง ได้นำมาซึ่งความหวาดกลัวของมนุษย์ชาติต่อสงครามทำลายล้าง ทำให้ได้มีการนำเสนอแนวความคิด และ**มุมมองด้านความมั่นคงในรูปแบบที่กว้างขึ้น** โดยมิได้มองแต่ความมั่นคงของรัฐชาติเท่านั้น แต่ได้พิจารณาไปถึงมนุษย์ที่เป็นทั้งตัวบุคคล และเป็นกลุ่มที่ต้องเผชิญกับความโหดร้าย และความสูญเสียในสงครามที่อาจนำมาซึ่งการสิ้นสุดของอารยธรรมมนุษย์ได้ รวมทั้ง ยังมิได้มองแต่เฉพาะกับความมั่นคงด้านการทหารประการเดียว แนวความคิดในเรื่องสันติภาพแบบสร้างสรรค์ จึงเกิดขึ้นมาในหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นแนวความคิด **Collective Security** ที่เริ่มเข้ามาทดแทนแนวความคิด Balance of Power และเป็นที่มาของแนวความคิดในการสร้าง**สันนิบาตชาติและสหประชาชาติ** ในช่วงดังกล่าวนี้เอง ที่แนวความคิด Idealism หรือ Liberalism ได้เริ่มเข้ามามีอิทธิพลต่อสังคมมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การสะสมอาวุธนิวเคลียร์ และการแข่งขันกันสะสมความมั่นคงให้กับตนเอง พร้อมกับสร้างความเป็นมหาอำนาจของสหรัฐฯและรัสเซีย ได้นำมาซึ่งสภาพแวดล้อมที่เรียกว่า **สงครามเย็น**เป็นเวลาถึงสี่สิบกว่าปี อุดมการณ์ประชาธิปไตย และคอมมิวนิสต์ ได้ถูกนำไปเผยแพร่ และใช้เป็นแนวแบ่งค่ายของสองมหาอำนาจดังกล่าว ในขณะเดียวกัน แนวความคิดชาตินิยมที่เผยแพร่ออกจากยุโรปมาเป็นเวลานานแล้ว ก็ได้นำมาซึ่ง ความสำนึก และความตื่นตัวของประเทศต่าง ๆ ในอันที่จะแยกตัวออกจากอาณานิคม และสร้างรัฐชาติของตนขึ้นมาเอง ประกอบกับองค์การสหประชาชาติ ที่ได้เปิดช่องทางให้ชนเผ่าต่าง ๆ ในโลกนี้มีสิทธิที่จะเป็นรัฐชาติ และปกครองตนเองได้ ก็ได้ทำให้หลังสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่สอง ได้เกิดสงครามกู้ชาติ และการเรียกร้องเพื่อแยกตัวจากประเทศเจ้าอาณานิคมจนเกิดเป็นรัฐชาติต่าง ๆ ขึ้นมา

อย่างไรก็ตาม ด้วยความเปราะบางของชาติต่าง ๆ ที่เคยตกเป็นอาณานิคมของชาติในยุโรป และด้วยกำลังอำนาจด้านการทหารและด้านอื่น ที่ด้อยกว่าในทุกด้าน จึงทำให้ประเทศเหล่านี้ ได้กลายเป็นสนามทดสอบพลังของสหรัฐฯ และรัสเซียที่เสนอความช่วยเหลือต่อประเทศใต้อาณานิคม เพื่อแยกตัวเป็นเอกราช โดยมีเงื่อนไขในการให้เข้าไปเป็นประเทศในค่ายของตน กระบวนการในการต่อสู้หลายรูปแบบได้ถูกนำมาใช้ ไม่ว่าจะเป็น การก่อการร้าย การก่อความไม่สงบ การเข้าไปสร้าง หรือเปลี่ยนแปลงผู้นำของประเทศอื่น ผสมผสานไปกับ การใช้**พลังอำนาจทางด้านการทูต และเศรษฐกิจ ที่มีพลังอำนาจด้านการทหารหนุนหลังอยู่** ในห้วงนี้เองที่สังคมโลกได้เห็นถึงความสำคัญของ**พลังอำนาจทางด้านสังคมจิตวิทยา** ที่เข้ามามีบทบาทสำคัญในสงครามเวียดนาม และสงครามกู้ชาติจากเจ้าอาณานิคม

การสิ้นสุดของยุคสงครามเย็น และกระแสโลกาภิวัตน์ที่กำลังเกิดขึ้นในยุคปัจจุบัน ได้นำมาซึ่งการขยายตัวของแนวความคิดด้านความมั่นคงออกไปสู่ทิศทางที่ **ครอบคลุมตัวแสดงและมิติที่หลากหลายมากขึ้น** กระแสประชาธิปไตย และเสรีนิยม อันนำมาซึ่งสิทธิส่วนบุคคล หรือที่เรียกกันว่า **สิทธิมนุษยชน** และสิทธิของกลุ่มชนในการปกครองตนเอง ได้นำมาซึ่งการเรียกร้องเพื่อ**ความมั่นคงของบุคคล และความมั่นคงของกลุ่มทางการเมือง**ในระดับต่าง ๆ ในขณะที่แต่ละรัฐชาติเอง ก็ยังคงรักษาบทบาทเสมือนเสาหลักของสังคมประเทศอยู่อย่างเหนียวแน่น นอกจากนี้แล้ว แนวความคิดในการรวมตัวกันทั้งในระดับภูมิภาค และระดับโลก ตามอิทธิพลทางความคิดของ Collective Security, Cooperative Security และ Common Security ก็ได้ขยายตัวออกไปอย่างรวดเร็ว จนส่งผลให้เกิด**ตัวแสดงในระดับภูมิภาค และนานาชาติเพิ่มมากขึ้น** ในมิติของประเด็นปัญหาความมั่นคง ก็ได้ให้ความสำคัญกับประเด็นต่าง ๆ อย่างครอบคลุม ทั้งประเด็นทางด้าน**การเมืองภายในประเทศ การเมืองระหว่างประเทศ ประเด็นทางเศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา และประเด็นปัญหาทางด้านการทหารหรือแม้แต่ประเด็นทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม** ก็ได้ถูกยกขึ้นมา เพื่อกำหนดแนวทางในการแสวงหาทางรอดของมนุษยชาติในระดับต่าง ๆ ของสังคม

มิติของความมั่นคง กับความมั่นคงของใคร ในศตวรรษปัจจุบัน

จากที่ได้กล่าวไปแล้วว่า การศึกษาประเด็นปัญหาด้านความมั่นคงที่ผ่านมา มักมุ่งความสนใจไปที่ ความมั่นคงด้านการทหาร และความมั่นคงของประเทศหรือรัฐชาติเป็นสำคัญ ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากบทบาท และความสำคัญของกองทัพ ในการเป็นกำลังอำนาจทางทหารที่เป็นตัวชี้ขาดความอยู่รอด หรือล่มสลาย ในขณะที่สังคมมนุษย์ในอดีตที่ผ่านมา ประเทศหรือรัฐชาติก็ครอบครองบทบาทขององค์กรที่สำคัญที่สุดมาโดยตลอด จึงทำให้ผู้ศึกษาต่างพุ่งประเด็นไปที่มิติของ**ความมั่นคงด้านการทหาร และความมั่นคงของรัฐชาติ** ซึ่งข้อเท็จจริงแล้ว ประเด็นทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมจิตวิทยา ต่างก็เป็นมิติที่สำคัญที่อยู่ควบคู่มิติทางทหารมาโดยตลอด เพิ่งจะหลังสงครามโลกครั้งที่สองนี้เอง ที่การศึกษาแนวความคิดด้านความมั่นคง ได้เริ่มให้ความสำคัญกับมิติอื่น ๆ นอกเหนือ

จากมิติทางด้านการทหารมากยิ่งขึ้น เห็นได้จากแนวความคิด Comprehensive Security ที่นิยามความมั่นคงไว้ได้ครอบคลุมในหลายมิติ นอกจากนี้แล้ว กระแสสิทธิมนุษยชน และเสรีประชาธิปไตย ก็ได้ทำให้เกิดคำถามเกี่ยวกับ**ความมั่นคงของตัวบุคคล และความมั่นคงของกลุ่ม**มากขึ้น และจากสภาพความเชื่อมต่อกันของสังคมมนุษย์ในกระแสโลกาภิวัตน์ ก็ได้ทำให้เกิดความร่วมมือกันมากขึ้นทั้งในระดับภูมิภาค และระดับโลก จนเกิดความสนใจ และความพยายามใน**การสร้างความมั่นคงให้เกิดขึ้น ทั้งในระดับภูมิภาค และระดับโลก** จนมีองค์กรต่าง ๆ ที่มีขนาดใหญ่ไปกว่าองค์กรระดับรัฐชาติเกิดขึ้นมากมาย สภาพแวดล้อมที่กล่าวไปได้นำมาซึ่งคำถามเกี่ยวกับความมั่นคงที่ว่า เราควรพิจารณาประเด็นปัญหาความมั่นคงในมิติใดบ้าง และความมั่นคงของใคร ในระดับใด ที่ควรให้ความสำคัญสูงสุด นอกจากนี้แล้ว ยังเกิดคำถามว่า เท่าใดจึงถือว่ามั่นคง และไม่มั่นคง เราจะวัดระดับได้เช่นไร และถ้าไม่มั่นคง หรืออยู่ในระดับที่ไม่พอใจ เราควรจะกำหนดแนวทางเช่นไร อันจะนำไปสู่สถานภาพความมั่นคงตามที่คาดหวังไว้ ภายใต้การบริหารจัดการ และทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด

การใช้มิติความมั่นคงด้านการทหารเป็นตัวตัดสินการดำรงอยู่ของรัฐในอดีตที่ผ่านมา ได้นำมาซึ่งความพยายามในการสะสมกำลังทหาร และอาวุธ รวมถึงความพยายามในการสร้างพวก หรือพันธมิตร โดยอาศัยความเหมือนกันหรือผลประโยชน์ร่วมกันในบางประการ แนวความคิดและการดำเนินงานดังกล่าว ได้นำมาซึ่ง**การสร้างดุลย์อำนาจและการแข่งขันกันสะสมพลังอำนาจ** จนในที่สุดก็ไม่สามารถหลีกเลี่ยงการเกิดสงคราม อันนำมาซึ่งการทำลายและความสูญเสียของทุกฝ่ายได้ โดยเฉพาะ เมื่อมีการปฏิวัติอุตสาหกรรมและมีการพัฒนาศักยภาพทางเศรษฐกิจเทคโนโลยี ก็ยิ่งทำให้การทำลายล้างมีประสิทธิภาพมากขึ้น จนถึงขั้น ถ้าเกิดสงครามนิวเคลียร์ขึ้น จะส่งผลให้อารยธรรมนุษย์ต้องสูญสิ้นไปได้ ยังนับเป็นการโชคดี ที่ท่ามกลางความสับสนของสังคมมนุษย์ ได้เกิดแนวความคิดและความรับผิดชอบร่วมกันขึ้น ในอันที่จะดำรงรักษาและปกป้องมิให้เกิดสภาพที่เลวร้ายดังกล่าว ทั้งนี้ก็ด้วยความพยายามในการ**ลดความสำคัญของความมั่นคงด้านการทหาร**ลงไป พร้อม ๆ กับการ**สร้างความร่วมมือ**ในด้านต่าง ๆ ขึ้นไม่ว่าจะเป็น ด้านการเมือง การทูต เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยี โดยแทนที่จะเป็นการสะสมพลังอำนาจด้านการทหาร ก็เป็น**การสะสมพลังอำนาจในด้านอื่น ๆ** ขึ้นมา พร้อม ๆ กับการร่วมกันพัฒนาเพื่อนำพลังอำนาจในด้านต่าง ๆ เหล่านั้น มาใช้ใน**การสร้างและดำรงไว้ซึ่งความอยู่รอดร่วมกันของสังคมมนุษย์**ในแต่ละระดับกลุ่มพวกขึ้น นอกจากนี้แล้ว ภัยพิบัติทางธรรมชาติอย่างรุนแรงที่เกิดบ่อยยิ่งขึ้น ก็ได้ยิ่งทำให้สังคมมนุษย์เห็นถึงความสำคัญ ในอันที่จะเข้ามาร่วมกันป้องกัน ช่วยเหลือกัน เมื่อเกิดภัยพิบัติในพื้นที่ต่าง ๆ รวมถึงยังได้ช่วยให้มนุษย์ได้เข้าใจในผลกระทบ อันเกิดจากการทำลายสิ่งแวดล้อมผ่านการรณรงค์เพื่อ**การรักษาสิ่งแวดล้อม**ขึ้น

แนวความคิดด้านความมั่นคงได้แตกมิติออกไปเป็น **ความมั่นคงทางด้านการเมืองภายในประเทศ ความมั่นคงทางด้านการเมืองระหว่างประเทศ ความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจ ความมั่นคงทางด้านสังคมจิตวิทยา ความมั่นคงด้านการทหาร ความมั่นคงทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม** อย่างไรก็ตาม จนถึง

บัดนี้ ก็ยังไม่มีความคิดเห็นตรงกันที่ว่า มิติของความมั่นคงควรประกอบไปด้วยอะไรบ้าง โดยบางความคิดเห็นได้แบ่งมิติด้านความมั่นคงออกเป็น **ด้านการทหาร และด้านที่มิใช่ทหาร ซึ่งแบ่งย่อยออกไปเป็นความมั่นคงด้านเศรษฐกิจ การเมือง และการทูต** ในขณะที่บางความคิดเห็นก็แบ่งมิติความมั่นคงออกเป็น **ความมั่นคงทางด้านการเมือง ทางด้านการเมืองระหว่างประเทศ (การทูต) ทางด้านเศรษฐกิจ ทางด้านสังคมจิตวิทยา ทางด้านการป้องกันประเทศ และทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี พลังงาน และสิ่งแวดล้อม** แม้ว่าจะมีความคิดเห็นในเรื่องของการแบ่งมิติของความมั่นคงที่อาจแตกต่างกันไปบ้าง แต่สิ่งสำคัญที่ต่างก็เห็นตรงกัน ก็คือ แต่ละมิติของความมั่นคงต่างก็**มีความสัมพันธ์ และความเกี่ยวพันซึ่งกันและกันอย่างแยกกันไม่ออก** ในขณะที่ ความมั่นคงเอง ก็ถือว่าเป็น**บูรณาการองค์รวมของมิติต่าง ๆ** ทั้งนี้ ความสำคัญของแต่ละมิติต่อความมั่นคงรวม ขึ้นกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมในห้วงเวลานั้น ที่กำหนดว่า มิติใดมีผลกระทบต่อการดำรงอยู่ของสังคมนั้น ๆ มากน้อยเพียงใด นอกจากนี้แล้ว ในห้วงเวลาหนึ่งความมั่นคงในด้านหนึ่งอาจแยกออกมาจากมิติเดิม และยกระดับขึ้นมาเป็นมิติของความมั่นคงใหม่ได้ อันเนื่องมากจากความสำคัญที่เพิ่มมากขึ้นในเวลานั้น ๆ เช่น ความมั่นคงด้านสิ่งแวดล้อม ที่ปัจจุบันได้รับการยอมรับว่า มีความสำคัญถึงระดับที่อาจส่งผลต่อการดำรงอยู่ของมนุษยชาติได้

นอกจากมิติของความมั่นคงแล้ว ตัว**ประธานของความมั่นคง**เอง ที่ตอบคำถามว่า ความมั่นคงของใคร ก็เป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่จะต้องได้รับการสนใจในการศึกษาและพิจารณา โดยเฉพาะ จากเดิมที่ต่างก็ให้ความสำคัญกับ**ความมั่นคงแห่งชาติ**เท่านั้น สิ่งดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็น**ความมั่นคงส่วนบุคคล**ที่เป็นสมาชิกในรัฐชาตินั้น ความมั่นคงของกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในรัฐชาติ นอกจากนี้แล้ว ในกระแสโลกปัจจุบันได้เกิดองค์กรที่มีขอบเขตขยายมากไปกว่ารัฐชาติขึ้นไปสู่ ระดับภูมิภาค และโลก จึงต้องมีการให้ความสนใจในความมั่นคงของภูมิภาค และความมั่นคงของโลกด้วย ทั้งนี้ ในการศึกษา วิเคราะห์ประเด็นปัญหาด้านความมั่นคงในอดีตตั้งแต่สมัยสังคมชนเผ่า เรื่อยมาจนถึงสังคมอาณาจักร และสังคมรัฐชาติในช่วงแรก ๆ เราต่างก็ต้องยอมรับว่า ความมั่นคงแห่งชาติ เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด และถือได้ว่าเป็นวัตถุประสงค์แห่งรัฐชาติที่จะต้องไปให้ถึงของทุกชาติ โดยกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ หรือนโยบายยุทธศาสตร์หลักของชาติ ทั้งนี้ การประเมิน และกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อความมั่นคงในยุคสังคมชนเผ่า และอาณาจักร เป็นหน้าที่ของผู้นำชนเผ่า กษัตริย์ กับผู้นำทางทหาร และผู้ปกครองระดับสูงของประเทศนั้น ๆ จึงไม่น่าแปลกใจ ที่ความอยู่รอดของชาติจะขึ้นกับแนวความคิด และการดำเนินการของกลุ่มผู้นำเหล่านี้ อย่างไรก็ตาม หลังเกิดรัฐชาติและอุดมการณ์เสรีประชาธิปไตย ได้นำมาซึ่งการมีส่วนร่วมในการปกครองของประชาชน และกลุ่มชนต่าง ๆ ในรัฐมากขึ้น นอกจากนี้แล้ว องค์กรในระดับภูมิภาค และในระดับโลกต่างก็มีอิทธิพลต่อการกำหนดแนวทางด้านความมั่นคงของรัฐชาติมากขึ้น จนส่งผลให้ การศึกษาด้านความมั่นคงจะต้องให้ความสำคัญกับค**วามมั่นคงของบุคคล ความมั่นคงของกลุ่มภายในรัฐชาติ ความมั่นคงในภูมิภาค และความมั่นคงของโลก**มากยิ่งขึ้น

ตัวบุคคลถือว่าเป็นองค์ประกอบของสังคมที่เล็กที่สุด และสำคัญที่สุดของรัฐชาติ ที่จะเป็นตัวกำหนดความมั่นคงของกลุ่มที่ใหญ่กว่า โดยที่บุคคล **บุคคลหนึ่งจะมีความอยู่รอด และดำรงอยู่ได้นั้น จะต้องสามารถเข้าถึงและได้รับอาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค** เพื่อเติมเต็มความต้องการพื้นฐานทางกายภาพของมนุษย์ก่อนที่จะสามารถเติมเต็มความต้องการพื้นฐานในระดับที่สูงขึ้นได้ คือ **ความต้องการความรู้สึกปลอดภัย**ในชีวิตทรัพย์สินและอิสระจากภัยคุกคามทั้งปวงได้ นอกจากนี้แล้ว ตัวบุคคลยังจะมีความต้องการ**การมีส่วนร่วม และการเป็นส่วนหนึ่งในสังคมที่ตนอาศัยอยู่**ด้วย และที่สูงขึ้นไปอีกก็คือ **การได้รับความรู้จัก และยอมรับจากผู้อื่น**กับการที่เขาเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ขึ้นมา ทั้งนี้เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งจำเป็นตามความต้องการเหล่านี้ อาจสามารถจำแนกได้ว่า บุคคลจะต้องมีความเข้มแข็งทางร่างกายเพื่อความอยู่รอดทางกายภาพ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ก็คือ **พลังอำนาจทางกายภาพ หรือทางทหาร** บุคคลจะต้องมีความสามารถในการหาเลี้ยงชีพ หรือก็คือ **พลังอำนาจทางด้านเศรษฐกิจ** อันจะนำมาซึ่งทรัพย์สินที่จะนำไปจัดหาสิ่งจำเป็นทางกายภาพที่ต้องใช้ในชีวิตประจำวัน บุคคลจะต้องมีความสามารถที่จะบริหารจัดการตนเองในสิ่งต่าง ๆ ที่ต้องเผชิญ หรืออาจเรียกว่าเป็น**การเมืองการปกครอง**ภายในตนเอง บุคคลจะต้องมีความสามารถที่จะติดต่อมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น หรืออาจเรียกว่า**การเมืองระหว่างบุคคล หรือการทูต** บุคคลจะต้องมีที่ยืนของตนในสังคม หรืออาจเรียกว่า **สถานภาพทางสังคมจิตวิทยา** บุคคลยังมีความจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ ความสามารถทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี เพื่อการดำรงชีวิตท่ามกลางวิวัฒนาการของโลกที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา บุคคลยังต้องมีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตนด้วย ในทำนองเดียวกัน กลุ่มทางสังคมหรือกลุ่มทางการเมืองที่อาศัยในรัฐชาติ จะมีสถานภาพด้านความมั่นคงทั้งการเมืองภายในกลุ่มเอง การเมืองหรือการทูตกับกลุ่มอื่น สถานภาพทางเศรษฐกิจของกลุ่ม สังคมจิตวิทยาของกลุ่ม สถานภาพทางด้านความเข้มแข็งของกลุ่ม หรือแม้แต่ความรู้ความสามารถทางเทคโนโลยี การใช้พลังงาน และรักษาสิ่งแวดล้อมของกลุ่ม ทั้งนี้ การใช้กรอบการพิจารณาในลักษณะนี้ ยังสามารถนำไปใช้อธิบายความมั่นคงทางด้านการเมือง การเมืองระหว่างประเทศ เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา การทหาร วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี พลังงานและสิ่งแวดล้อม ในระดับภูมิภาค และระดับโลกด้วยเช่นกัน

ความมั่นคงของผู้แสดงในแต่ละระดับที่ได้กล่าวไปนั้น มีความ**เชื่อมต่อกัน สัมพันธ์กัน และส่งผลกระทบซึ่งกันและกันอย่างแยกกันไม่ออก** จนส่งผลให้ การมุ่งเน้นไปที่ความมั่นคงในระดับใดระดับหนึ่งเท่านั้น จะทำให้ไม่สามารถวิเคราะห์ประเด็นปัญหาความมั่นคงได้อย่างครบถ้วน ยกตัวอย่างเช่น **ความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้**ที่ควรเป็นความมั่นคงในระดับบุคคล หรือกลุ่ม หรือระดับชาติเท่านั้น แต่กลับกลายเป็น ปัญหาความมั่นคงที่นานาชาติจับตามอง ทั้งนี้ อาจอธิบายได้โดยเริ่มจากความมั่นคงในตัวบุคคลของชาวไทยมุสลิมในพื้นที่ ซึ่งอาจรู้สึกว่า ตนไม่มั่นคงในอันที่จะได้มาซึ่งการตอบสนองต่อความต้องการทางร่างกาย รู้สึกว่า ไม่มั่นคงปลอดภัยในการใช้ชีวิตประจำวัน ไม่มั่นคงในสถานภาพของตนในฐานะประชาชนคนไทย เมื่อเกิดบุคคลในลักษณะนี้มากขึ้น หรือได้มีการถ่ายทอดความคิดซึ่งกันและกัน กับบุคคลที่ตกอยู่ในสภาพเดียวกัน ก็จะส่งผลให้เกิดการรวมตัวกันขึ้นจนกลายเป็นกลุ่มทางสังคม และเมื่อกลุ่มรู้สึกถึงความไม่มั่นคงในระดับกลุ่มขึ้น ภายใต้การบริหารจัดการของกลุ่ม เพื่อ

แก้ไขความไม่มั่นคงของตน ได้ทำให้เกิดสภาพของการก่อความไม่สงบขึ้น โดยที่กลุ่มอาจขับเคลื่อนความไม่พอใจในสภาพที่ตนเป็น เพื่อไปสู่สภาพความมั่นคงที่ดีกว่า ถ้ารัฐไม่สามารถเข้ามาแก้ไขปัญหาให้กับบุคคลเหล่านี้ หรือกลุ่มนี้ได้ สิ่งที่ตามมาก็คือ ความไม่มั่นคง ที่จะขยายตัวขึ้นจนอาจเป็นความมั่นคงในระดับประเทศได้ นอกจากนี้แล้ว สภาพแวดล้อมภายในประเทศ ในภูมิภาค และโลก ที่อาจไม่เอื้อต่อการแก้ปัญหาความมั่นคงของกลุ่มคนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ก็จะส่งผลให้เกิดปัญหาความไม่มั่นคงของกลุ่ม และประเทศ ทวีความรุนแรงขึ้น จนอาจเอ่อล้นจนกลายเป็นปัญหาความมั่นคงของภูมิภาค หรือของโลกได้ ดังนั้น ในการแก้ปัญหา หรือกำหนดยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงนั้น จะต้องมีการพิจารณาผสมผสานการแก้ไขปัญหาในระดับบุคคล กลุ่ม รัฐชาติ ภูมิภาค และโลกได้อย่างเหมาะสม

จะเห็นได้ว่าปัญหาด้านความมั่นคงที่กล่าวไปนั้น เกี่ยวข้องกับสภาพการณ์ของความมั่นคงในองค์รวม ซึ่งอาจแยกมิติออกได้เป็นความมั่นคงในแต่ละด้าน และความมั่นคงแต่ละระดับ ซึ่งจะมีสถานภาพ อยู่ในระดับหนึ่ง ในห้วงเวลาหนึ่ง โดยจะต้องพิจารณาหรือประเมินให้ได้ว่า **มีอยู่ในระดับที่เหมาะสม และเพียงพอกับความอยู่รอดหรือไม่ มากน้อยเพียงใด และถ้ายังคงไม่มั่นคง หรือมั่นคงยังไม่เพียงพอ จะต้องพิจารณาให้ได้ว่า ความมั่นคงในระดับต่ำสุดที่ต้องมีเป็นเช่นไร และจะไปให้ถึงวัตถุประสงค์ดังกล่าวได้อย่างไร** การประเมินความมั่นคงดังกล่าว สามารถที่จะพิจารณาได้จากการประเมินองค์ประกอบ หรือมิติของความมั่นคงในแต่ละด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการเมือง การทูต เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมนอกจากนี้แล้ว ยังจะต้องมีการพิจารณาความมั่นคงของกลุ่มในระดับที่ต่างกันไปด้วย เช่น ในการประเมินความมั่นคงในระดับรัฐชาติ ก็จะต้องให้ความสำคัญกับความมั่นคงของบุคคล และกลุ่มในรัฐชาติ ความมั่นคงในภูมิภาค และความมั่นคงของโลกด้วย การประเมินความมั่นคงดังกล่าว จะนำมาซึ่งสภาพของความมั่นคง ณ เวลานั้น ที่ครอบคลุมทั้งระดับ มิติ และประเด็นภัยคุกคามที่จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในแต่ละด้าน และความมั่นคงโดยรวม ซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาก็คือ **กำหนดยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง**ในภาพรวม และยุทธศาสตร์ต่อประเด็นความมั่นคงในแต่ละประเด็นย่อยลงไป โดยยุทธศาสตร์ดังกล่าว จะต้องกำหนดแนวทางก**ารใช้ทรัพยากร หรือพลังอำนาจ**ที่มี เพื่อยกระดับฐานะความมั่นคงในขณะนั้น ไปสู่สภาพของความมั่นคงในระดับที่ต้องการ

ใน**การประเมินความมั่นคงแห่งชาติ** จะต้องมีการพิจารณาสภาพแวดล้อม วิเคราะห์ออกมาเป็นความมั่นคงในมิติต่าง ๆ โดยจะมีการวิเคราะห์สภาพทางด้านภูมิรัฐศาสตร์ ประชาชน และทรัพยากรของประเทศ ว่าส่งผลกระทบเช่นไรต่อความมั่นคงแห่งชาติ ณ เวลานั้น รวมถึงจะต้องตรวจสอบ สภาพทางด้านการเมืองภายในประเทศ การเมืองระหว่างประเทศกับรัฐชาติ หรือองค์กรอื่น ตรวจสอบสภาพทางเศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา การทหาร วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม ผลที่ได้รับจะชี้ให้เห็นว่า รัฐชาติมีความมั่นคงมากน้อยเพียงใดในเวลานั้น ความมั่นคงในแต่ละด้านเป็นเช่นไร และอะไรคือภัยคุกคามต่อความมั่นคงในด้านนั้น ๆ จากสภาพทางด้านความมั่นคง และภัยคุกคาม ก็จะต้องมีการจัดลำดับความสำคัญ และความเร่งด่วน ในการเผชิญกับภัยคุกคามเหล่านั้น

และกำหนดวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายในแต่ละห้วงเวลาขึ้นในอันที่จะยกระดับความมั่นคงให้มีมากขึ้น ทั้งนี้ก็ด้วย **การกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ และยุทธศาสตร์เฉพาะเรื่อง ทั้งในระยะยาว ระยะปานกลาง และระยะสั้น** เพื่อใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรพลังอำนาจแห่งชาติ อันจะนำไปสู่จุดหมายปลายทางที่ต้องการ

ความมั่นคงแห่งชาติ กับยุทธศาสตร์ชาติและพลังอำนาจแห่งชาติ

ความมั่นคงแสดงออกทางสถานภาพ และความรู้สึกของบุคคลหรือกลุ่มทางสังคม โดยสามารถที่จะแยกแยะออกได้เป็นองค์ประกอบของความมั่นคงในหลายมิติ ความมั่นคงของกลุ่มทางสังคมที่ได้รับความสนใจ และให้ความสำคัญกันโดยทั่วไปคือ ความมั่นคงแห่งชาติ ในขณะที่ความมั่นคงในระดับอื่น ๆ ต่างก็เพิ่มความสำคัญมากขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งความมั่นคงของบุคคล ในรูปแบบของสิทธิมนุษยชน ความมั่นคงของกลุ่มชนภายในรัฐ ความมั่นคงของภูมิภาค และความมั่นคงของโลก อย่างไรก็ตาม ในการศึกษาวิเคราะห์ และกำหนดแนวทางในการพัฒนาความมั่นคงนั้น **กรอบแนวความคิดในการสร้าง และดำรงไว้ซึ่งความมั่นคงแห่งชาติดูจะชัดเจน และเป็นรูปธรรม**มากกว่าในระดับอื่น ๆ โดยในรัฐธรรมนูญของรัฐชาติต่าง ๆ มักจะกำหนดให้ความมั่นคงแห่งชาติเป็นหนึ่งในวัตถุประสงค์แห่งชาติ หรือผลประโยชน์ชาติเสมอ จึงอาจกล่าวได้ว่า **ความมั่นคงแห่งชาตินั้น คือเป้าหมายปลายทางหนึ่งที่รัฐชาติจะพยายามไปให้ถึง** ซึ่งก็ขึ้นกับขีดความสามารถของประชาชน และผู้นำในรัฐชาตินั้น ๆ ในอันที่จะบริหารจัดการ สภาพแวดล้อมทางภูมิรัฐศาสตร์ ประชาชน และทรัพยากรธรรมชาติที่มี จนเกิดขึ้นมาเป็นพลังอำนาจในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นพลังอำนาจทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา การทหาร หรือบางรัฐชาติอาจพิจารณาไปถึงพลังอำนาจทางด้านอุดมการณ์ พลังอำนาจทางด้านการทูต และพลังอำนาจทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมเพิ่มเติมขึ้นมาด้วย รัฐบาลจะบริหารจัดการพลังอำนาจเหล่านี้ ด้วยการวางแผนในระดับยุทธศาสตร์ ภายใต้สภาวะการณ์ที่จะต้องเผชิญกับสภาพแวดล้อมของสังคมโลก ทั้งสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ สภาพแวดล้อมภายในรัฐชาติเอง สภาพแวดล้อมในภูมิภาค และในโลก หรือแม้แต่ในสภาพที่กว้างไปกว่าโลก (เฉพาะรัฐชาติที่มีศักยภาพทางอวกาศ) ก็เพื่อนำมาซึ่ง เป้าหมายปลายทางที่ต้องการในที่นี้ก็คือ ความมั่นคงแห่งชาติ จึงเรียกยุทธศาสตร์นี้ว่า ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติ ซึ่งรัฐชาติในโลก มักจะได้มีการจัดทำทั้งในระยะยาวอาจถึงห้าสิบปี สามสิบปี หรือยี่สิบปี รวมถึงจะมีการจัดทำยุทธศาสตร์ระยะปานกลางห้าหรือสี่ปี เป็นต้น สำหรับรัฐชาติไทยนั้น เพิ่งได้มีการจัดทำยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติระยะยาวยี่สิบปีขึ้นอย่างเป็นทางการ ตามรัฐธรรมนูญที่กำหนดขึ้น โดยมีห้วงเวลาตั้งแต่ปี ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙ โดยกำหนดเป้าหมายไว้ในแต่ละห้วงห้าปี

กระบวนการจัดทำยุทธศาสตร์เพื่อความมั่นคงแห่งชาตินั้น ควรที่จะเริ่มต้นจาก **การพิจารณาและประเมินสถานภาพความมั่นคงในปัจจุบัน** โดยแยกพิจารณาออกเป็น**การประเมินความมั่นคงในมิติต่าง ๆ** เช่น ในมิติด้านการเมือง อาจพิจารณาถึงเสถียรภาพทางด้านการเมืองภายในประเทศว่าเป็นเช่นไร มีการบริหารจัดการ ที่ส่งผลให้เกิดการยอมรับในอำนาจความชอบธรรมที่ผู้ปกครองมีต่อผู้ถูกปกครองมากน้อยเพียงใด ประชาชนเห็นชอบ และ

ให้ความร่วมมือในการดำเนินงานของรัฐที่เป็นส่วนรวมหรือไม่ ในมิติด้านการเมืองระหว่างประเทศ หรือการทูต อาจพิจารณาถึง สถานภาพของรัฐชาตินั้น ๆ ในสังคมภูมิภาค และสังคมโลก ว่ามีอิทธิพลต่อชาติอื่นมากน้อยเพียงใด หรือต้องพึ่งพาและตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของชาติอื่นมากน้อยเพียงใด ในมิติด้านเศรษฐกิจ อาจพิจารณาถึง สถานภาพทางด้านทรัพย์สินของชาติ ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรธรรมชาติสำคัญที่ยังไม่ได้ถูกนำมาใช้ ระบบเศรษฐกิจที่ใช้ในการบริหารจัดการด้านธุรกิจ เงินทุน ธุรกิจ และมวลรวมทางเศรษฐกิจของชาติ มิติทางด้านสังคมจิตวิทยา อาจพิจารณาถึง ความรู้สึกร่วมในความเป็นรัฐชาติเดียวกันของประชาชนทุกหมู่เหล่า (ซึ่งบางประเทศ เช่น อินโดนีเซีย แยกออกมาเป็นมิติทางด้านอุดมการณ์ชาติ) นิสัยใจคอ ความขยันขันแข็ง และวิถีการอยู่ร่วมกันของคนในชาติ รวมถึงพฤติกรรมที่มีต่อชาติอื่น ๆ มิติทางด้านการทหาร หรืออาจเรียกว่า มิติทางด้านการป้องกันประเทศ อาจพิจารณาถึง ความพร้อมในอันที่จะใช้กำลังทางด้านการป้องกันประเทศ เพื่อนำมาซึ่งการปกป้องประเทศชาติจากการรุกรานของรัฐชาติที่ก้าวร้าว หรือการดำเนินงานขององค์กร หน่วยงาน หรือบุคคลใดที่เข้ามาทำร้าย ความอยู่รอดของรัฐชาติโดยใช้ความรุนแรงด้วยกำลังทหาร และกำลังอาวุธ นอกจากนี้แล้ว อาจต้องมีการพิจารณาในมิติอื่น ๆ เพิ่มเติมขึ้นมา ไม่ว่าจะเป็นมิติทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม ที่จะพิจารณาถึงความพร้อมทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี อันจะนำมาซึ่งความพร้อมในการดำเนินงานและบริหารจัดการของรัฐเพื่อนำมาซึ่งความมั่นคงในแต่ละด้าน นอกจากนี้ ความมั่นคงทางด้านสิ่งแวดล้อม อาจต้องนำมาพิจารณาเพื่อเป็นสิ่งประกันถึงความต่อเนื่อง และการพัฒนาอย่างยั่งยืน ที่จะนำมาซึ่งความอยู่รอดของรัฐชาติในระยะเวลาอันยาวนาน

นอกเหนือจากการประเมินถึงความมั่นคงของรัฐชาติในแต่ละมิติแล้ว **ความมั่นคงของแต่ละระดับในสังคม** ก็จะต้องมีการพิจารณาด้วย ไม่ว่าจะเป็นความมั่นคงของบุคคล ที่เป็นสมาชิกของรัฐชาติทั้งสิ้น ความมั่นคงของกลุ่มชนต่าง ๆ ที่อาจมีความเหมือน หรือความต่างกันไป ความมั่นคงในสามระดับนี้ คือ ความมั่นคงของบุคคล ความมั่นคงของกลุ่ม และความมั่นคงแห่งชาติ จะต้องผสมผสานความสำคัญให้ลงตัว เพื่อทุกระดับ จะได้มีความมั่นคงในระดับที่ไม่ส่งผลต่อความมั่นคงรวม ในอันที่จะอยู่ร่วมรัฐชาติเดียวกัน สำหรับความมั่นคงในภูมิภาค และความมั่นคงของโลกนั้น ก็เป็นประเด็นที่ต้องการการพิจารณา ในฐานะที่ความมั่นคงหรือไม่มั่นคงดังกล่าวนี้ จะนำมาซึ่งความมั่นคงแห่งชาติด้วย อีกทั้ง การที่รัฐชาติเป็นส่วนหนึ่งของภูมิภาค และโลก ในสภาพโลกาภิวัตน์ปัจจุบัน จึงเป็นไปไม่ได้ ที่จะหลีกหนีภาระของการแสดงความรับผิดชอบต่อความมั่นคงในระดับที่เหนือไปกว่ารัฐชาติได้

สำหรับการประเมิน**ความมั่นคงรายบุคคล**ของประชาชน สามารถพิจารณาได้จากสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นที่ฐานที่ประชาชนควรได้รับ ไม่ว่าจะเป็นความต้องการทางภายภาพ สิทธิเสรีภาพ หรือวิถีทางการเมืองที่บุคคลเหล่านั้นอยู่ได้อย่างพึงพอใจในอันที่จะมีส่วนร่วม และเป็นส่วนหนึ่งของรัฐชาติ สถานภาพทางเศรษฐกิจ ที่จะส่งผลให้เขาดำรงชีวิตอยู่ได้ตามที่เขาต้องการ และตามมาตราฐานของสังคม ความมั่นคงหรือการได้รับสิ่งยืนยันในอันที่เขาสามารถที่จะดำรงชีวิตภายใต้วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตในชุมชนของเขาได้ การมีชีวิตอยู่อย่างปกติสุข ไม่มี

โรคภัยไข้เจ็บ และแข็งแรงตามอัตภาพ ถ้าเมื่อบุคคลภายในรัฐชาติต่างก็มีความมั่นคงในตนเองแล้ว ก็จะไม่ก่อปัญหาให้เกิดขึ้น ต่อความมั่นคงภายในกลุ่มที่บุคคลนั้น ๆ เป็นสมาชิก

อย่างไรก็ตาม ถ้าเกิด**ปัญหาด้านความมั่นคงของบุคคล**แล้ว ก็จะนำมาซึ่งปัญหาของความมั่นคงภายในกลุ่มในเวลาต่อมา หรือในบางโอกาส อาจนำมาซึ่งความลำบากและความเห็นใจซึ่งกันและกันในกลุ่มที่ขาดความมั่นคง ก็จะนำมาซึ่งพลังของกลุ่มในอันที่จะต่อสู้กับผู้อื่น กลุ่มอื่น หรือกับรัฐชาติ ในฐานะที่ไม่สามารถจัดเตรียมความมั่นคงให้กับเขาหรือกลุ่มเขาได้ สภาพดังกล่าว จะนำมาซึ่งความไม่มั่นคงของรัฐชาติในที่สุด ในทางกลับกัน ถ้าระบบการบริหารจัดการของรัฐชาติ สามารถที่จะนำมาซึ่งความมั่นคงของบุคคล และกลุ่มอย่างที่ต้องการแล้ว รัฐชาตินั้น ๆ ก็จะมีความมั่นคงอันเกิดจากเอกภาพและบูรณาการของคนในชาตินั้น นอกจากนี้ ความมั่นคงของบุคคล หรือกลุ่มหนึ่งในชาติที่สูงหรือมากเกินไป มักนำมาซึ่งความไม่มั่นคง หรืออย่างน้อยที่สุดก็คือความรู้สึกไม่มั่นคงของคนอื่นหรือกลุ่มอื่น จึงเป็นหน้าที่ของผู้นำ ไม่ว่าจะมาจากระบอบการปกครองใด จะต้องดำเนินการ เพื่อให้การบริหารจัดการสามารถนำมาซึ่ง ความรู้สึกที่มั่นคงของทุกคนทุกกลุ่ม หรืออย่างน้อยที่สุดก็คือ ให้มีผู้ที่รู้สึกไม่มั่นคงน้อยที่สุด โดยถ้ามีบุคคลใด กลุ่มใด รู้สึกไม่มั่นคง รัฐบาลก็จะต้องพิจารณาแสวงหาแนวทางเพื่อให้บุคคล หรือกลุ่มเหล่านั้น รู้สึกมั่นคงมากขึ้น หรือพยายามมิให้ความไม่มั่นคงดังกล่าว ขยายวงกว้างออกไปจนส่งผลต่อความมั่นคงแห่งชาติโดยรวม

ในภาพที่ใหญ่ขึ้นมามากกว่าระดับรัฐชาติ ไม่ว่าจะเป็นในระดับภูมิภาค หรือระดับโลก ที่รัฐชาติอาศัยอยู่โดยไม่สามารถย้ายหนีไปได้ ดังนั้น **ความไม่มั่นคงที่เกิดขึ้นภายนอกประเทศ ย่อมส่งผลต่อความมั่นคงภายในประเทศ**ไม่มากก็น้อย นอกจากนี้แล้ว การที่รัฐชาติต้องมีปฏิสัมพันธ์กับรัฐชาติอื่น ในสภาพที่ทุกรัฐชาติ ต่างให้ความสำคัญสูงสุดกับรัฐชาติของตน และในสภาพที่กลุ่มนักวิชาการ Realism ได้กล่าวว่า ยังคงเป็นโลกที่ไร้ระเบียบ ที่องค์กรนอกรัฐชาติ ไม่ว่าจะเป็นองค์กรในระดับภูมิภาค เช่น อาเซียน หรือองค์กรระดับโลก เช่น องค์การสหประชาชาติ ยังคงไม่มีสิทธิ หรืออิทธิพลมากพอในบังคับวิถีของรัฐชาติหนึ่ง รัฐชาติใด โดยเฉพาะรัฐชาติที่มีความเข้มแข็งและเป็นมหาอำนาจ จึงส่งผลทำให้รัฐชาติต่าง ๆ ต้องช่วยตนเองเพื่อความอยู่รอดในระดับสูงสุด หรือต้องนำเอาความมั่นคงของรัฐชาติตนไปฝากไว้กับรัฐชาติมหาอำนาจ สภาพดังกล่าว จึงทำให้**รัฐชาติต่าง ๆ ยังคงแข่งขันกันในทุกด้าน เพื่อให้ได้มาซึ่งความมั่นคงสูงสุดของตนเท่าที่จะทำได้** หรืออาจกล่าวได้ว่า ก็เพื่อสร้าง หรือดำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติมหาอำนาจของตนไว้ รัฐชาติที่ประสบความสำเร็จ จะสร้างและพัฒนาให้รัฐชาติของตน มีความเข้มแข็งภายใน อันมาจากความร่วมมือร่วมใจของประชาชน และกลุ่มชนในชาติ เพื่อที่การกระทำใด ๆ ทั้งต่อตนเอง และต่อรัฐชาติอื่น ๆ ก็จะได้มีพลังอำนาจเพียงพอต่อการดำเนินการที่จำเป็น ในทางตรงกันข้าม รัฐชาติที่อ่อนแอ มักมีปัญหาที่เกิดจากภายในของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นการบริหารจัดการของรัฐที่ไม่เหมาะสม จนส่งผลต่อความไม่มั่นคงของบุคคล และกลุ่มขึ้น จนกลายเป็นปัญหาของรัฐชาติที่จะต้องแก้ไข กลุ่มคนที่ไม่มีความรู้สึกร่วม และเป็นเอกภาพภายในรัฐชาติ ก็อาจกลายเป็นเครื่องมือให้รัฐชาติอื่น นำมาแสวงประโยชน์เพื่อรัฐชาติเหล่านั้นได้

นอกจากนี้แล้ว ด้วยสภาพกำเนิดของรัฐชาติแต่ละรัฐชาติในโลกที่แตกต่างกันไป มีที่ตั้งและองค์ประกอบของรัฐชาติที่ต่างกัน ก็ได้ส่งผลให้แต่ละรัฐชาติต่างก็มีปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาที่แตกต่างกันไปด้วย

ผลจากการประเมินสภาพความมั่นคงแห่งชาติที่เป็นอยู่อย่างมีบูรณาการ และครบถ้วน ทั้งมิติที่เป็นองค์ประกอบของความมั่นคง และพิจารณาถึงความมั่นคงของบุคคล และกลุ่มในฐานะส่วนหนึ่งของความมั่นคงแห่งชาติ รวมถึงความมั่นคงในภูมิภาค และโลก ในฐานะที่รัฐชาติเป็นสมาชิกหนึ่งที่ไม่อาจหลบหนีไปได้จากสังคมที่ใหญ่กว่าได้ จะนำมาซึ่ง**การกำหนดปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงแห่งชาติ** อันอาจแยกแยะออกเป็นปัญหาความมั่นคงในแต่ละด้านตามมิติของความมั่นคง ทั้งนี้ ในการดำเนินการเพื่อเผชิญกับปัญหาความมั่นคงดังกล่าว ก็จะต้องมีขั้นตอนในการดำเนินการ ซึ่งสามารถพิจารณาใช้วิธีการในการแก้ไขปัญหาที่เป็นทางเลือกมากมาย อย่างไรก็ตาม ในที่นี้จะได้นำกระบวนการในการกำหนดนโยบายยุทธศาสตร์ อันเป็นเครื่องมือหนึ่งในการดำเนินงานการบริหารจัดการของรัฐมาใช้ หลังการพิจารณาถึงสภาพความมั่นคงแห่งชาติและกำหนดปัญหาตามที่ได้กล่าวไปแล้ว ก็จะเป็นการพิจารณาว่า ปัญหาใดบ้างที่เป็น**ปัญหาสำคัญ**อันนำมาซึ่งการเกิดปัญหาอื่น ๆ ไปด้วย และปัญหาใดเป็น**ปัญหาที่จะต้องเร่งแก้ไขโดยด่วน** ในขณะที่ **ปัญหาใดจะต้องมีการวางแผนในระยะยาว**เพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหาดังกล่าว ทั้งนี้ ก็เพื่อให้การกำหนดนโยบายยุทธศาสตร์ จะสามารถดำเนินการได้อย่างครบถ้วน และเป็นขั้นตอน ด้วยการแสวงหาแนวทางการแก้ไขที่เป็นทางเลือกที่เหมาะสมต่อไป

จากสถานภาพของรัฐชาติที่แตกต่างกันออกไป อันเป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมของรัฐชาติเอง ในการพัฒนายุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติ ผู้กำหนดนโยบายจะต้องรับทราบและเข้าใจสภาพแวดล้อมอย่างถ่องแท้ ทั้งนี้ก็เพื่อให้สามารถกำหนดเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสม โดยเครื่องมือดังกล่าว ก็คือ **พลังอำนาจในแต่ละด้านที่จะต้องได้รับการผสมผสาน และบูรณาการเพื่อให้เกิดพลังอำนาจแห่งชาติ**ต่อไป การพิจารณาพลังอำนาจแห่งชาตินั้นมีส่วนคล้ายคลึงกับการประเมินความมั่นคงในแต่ละมิติ อย่างไรก็ตาม การประเมินความมั่นคงจะมุ่งตอบคำถามของความมั่นคง หรือไม่มั่นคงในด้านนั้น ๆ และมั่นคงเพราะอะไร หรือไม่มั่นคงเพราะอะไร ในขณะที่การพิจารณพลังอำนาจแห่งชาติ จะเป็นการตอบคำถามว่า **เรามีอะไรบ้างที่เป็นกำลัง หรือพลังที่จะนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติ** ในอันที่จะนำมาผสมผสานและเผชิญกับภัยคุกคามต่าง ๆ ในภาพดังกล่าวนี้ การพิจารณาพลังอำนาจแห่งชาติจึงมีความเกี่ยวพันกับ ทฤษฎีในเรื่องภูมิรัฐศาสตร์ (Geopolitics) ที่อธิบายถึงสภาพทางด้านภูมิศาสตร์ ประชาชน และทรัพยากรธรรมชาติ ของรัฐชาตินั้น อันจะนำมาซึ่งการแปลงศักยภาพเหล่านี้ ออกมาเป็นพลังอำนาจทางด้านเมือง การทูต เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา การป้องกันประเทศ และวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยี

ภัยคุกคาม ความขัดแย้ง การต่อสู้ กับแนวทางการแก้ปัญหา ในมุมมองที่ต่างกัน

ความไม่มั่นคงของรัฐชาติต่าง ๆ มีผลมาจากสภาพแวดล้อมทั้งภายใน และภายนอก ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐชาตินั้น ๆ ซึ่งอาจเกิดมาจากภัยคุกคามในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นภัยคุกคามที่มาจากภายใน มาจากภายนอก ภัยคุกคามที่มาจากธรรมชาติ หรือจากการกระทำของมนุษย์ ภัยคุกคามที่มีลักษณะเด่นชัดทางวัตถุ หรือภัยคุกคามทางด้านจิตใจ ภัยคุกคามด้านการทหาร หรือภัยคุกคามในด้านที่มิใช่ทหาร ซึ่งอาจมีการจัดแบ่งภัยคุกคามเหล่านี้แตกต่างกันไปตามกรอบการวิเคราะห์ และมุมมองที่ต่างกันไป ทั้งนี้ ภัยคุกคามดังกล่าวอาจมีผลมาจาก ความขัดแย้งกันของบุคคล กลุ่ม รัฐชาติ หรือองค์กรที่ใหญ่กว่า ไม่ว่าจะเป็นความขัดแย้งทางความคิดไปจนถึงความขัดแย้งกันด้วยกำลัง อันนำมาซึ่งการต่อสู้หรือสงครามที่มุมมองของ Realism เห็นว่าเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ แม้ว่ามนุษย์ทุกผู้คนต่างก็พยายามแสวงหาสันติภาพ แต่ด้วยมุมมองที่ต่างกัน ความต้องการที่ต่างกัน ย่อมส่งผลต่อกระบวนการของการวิเคราะห์ปัญหาที่แตกต่างกันไป เป้าหมายที่เบี่ยงเบนกัน รวมถึงแนวทางในการแก้ปัญหาหรือดำเนินการใด ๆ ที่อาจไม่ประสานสอดรับกัน จนทำให้สังคมในแต่ละระดับ ยังคงมีปัญหาด้านความมั่นคงที่จะต้องแก้ไข จึงอาจกล่าวได้ว่า ในสังคมมนุษย์ในทุกระดับยังคงมีความขัดแย้ง ซึ่งไม่สามารถที่จะหลีกเลี่ยงได้ และไม่สามารถที่จะขจัดออกไปให้หมดสิ้น ดังนั้น **ประเด็นสำคัญจึงมิได้อยู่ที่การขจัดความขัดแย้ง แต่อยู่ที่การป้องกันมิให้เกิดความขัดแย้งขึ้น และเมื่อเกิดความขัดแย้ง ก็จะต้องพยายามมิให้ความขัดแย้งนั้น ขยายวงกว้างออกไปในสังคมที่ใหญ่กว่า รวมทั้งป้องกันมิให้แต่ละฝ่ายใช้ความรุนแรงมาเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง** ทั้งนี้ ก็เพื่อที่จะป้องกันมิให้เกิดการต่อสู้ด้วยความรุนแรง จนเกิดสงครามอันนำมาซึ่งความพ่ายแพ้และสูญเสียของคนในสังคมทุกหมู่เหล่า อย่างไรก็ตาม ในโลกแห่งความเป็นจริง โดยเฉพาะผู้ที่คล้อยตามแนวความคิด Realism ยังคงมีความคลางแคลงใจในอันที่จะยึดถือการพัฒนาพลังอำนาจของตน หรือกลุ่มตน เพื่อให้เกิดความมั่นคงสูงสุด หรือจะทุ่มเทความพยายามทั้งสิ้น เพื่อสังคมมนุษย์ที่อาศัยอยู่ร่วมกันด้วยความมีเอกภาพ บูรณาการและมีความยับยั้งชั่งใจซึ่งกันและกัน รวมถึงมีความเป็นมนุษย์ที่เจริญแล้วมากกว่าในอดีต

ปัจจุบันเราอาจแบ่ง**ภัยคุกคาม**ออกได้ตามมิติของความมั่นคง ซึ่งอาจแบ่งย่อยออกไปได้อีกมากมาย ในเอกสารนี้จะได้จัดแบ่งภัยคุกคามออกเป็น ภัยคุกคามทางทหาร ภัยคุกคามทางด้านการเมือง ภัยคุกคามทางด้านเศรษฐกิจ และ ภัยคุกคามทางด้านสังคมจิตวิทยา ที่สามารถแยกแยะออกเป็น ภัยคุกคามจากอาชญากรรม ภัยคุกคามจากปัญหาอัตตลักษณ์และการแบ่งชนชั้น ภัยคุกคามที่เกิดจากปัญหาสิ่งแวดล้อม ภัยคุกคามจากธรรมชาติ ภัยคุกคามต่อสุขภาพจากปัญหาโรคร้ายแรง ภัยคุกคามจากอุบัติภัย ภัยคุกคามเหล่านี้ ส่งผลตั้งแต่ระดับบุคคล ไปจนถึงระดับโลก โดยมีความรุนแรง และระดับของภัยคุกคามที่แตกต่างกันไป อันนำมาซึ่งความจำเป็นใน**การแสวงหาแนวทางในการป้องกัน และการแก้ไขปัญหา**จากตัวแสดงในระดับต่าง ๆ ทั้งนี้ ด้วยกระบวนทัศน์ที่แตกต่างกันไประหว่าง Realism กับ Liberalism / Idealism ก็ได้ทำให้แนวทางในการแก้ปัญหาแตกต่างกันไปด้วย ทั้งเป้าหมายที่สำคัญที่สุดที่มุ่งไปที่บุคคล (Individual/Human Security ที่ยึดถือสิทธิมนุษยชนเป็นสำคัญ) หรือกลุ่มในระดับต่าง ๆ

จนถึงระดับรัฐชาติ (National Security) อันเป็นกระแสแนวความคิดหลัก ที่ยึดถือความมั่นคงของรัฐชาติเป็นสำคัญ หรือการให้ความสำคัญสูงสุดไปที่ความมั่นคงของมนุษยชาติเพียงอย่างเดียว หรือความมั่นคงของโลกทั้งใบที่ประกอบไปด้วยสิ่งมีชีวิต และไม่มีชีวิตที่หลากหลายนอกเหนือไปจากมนุษย์ ในขณะที่วิธีการในอันที่จะตอบรับต่อภัยคุกคาม เพื่อให้ได้มาซึ่งความมั่นคงก็อาจจะแตกต่างกันไปด้วย เช่น แนวความคิดในการสะสมพลังอำนาจเพื่อให้เกิดความสมดุลย์ของอำนาจตนกับบุคคลอื่น (Balance of Power), แนวความคิดของการสร้างพันธมิตรเพื่อปกป้องคนเองไปจนถึงเพื่อมีอำนาจเหนือกลุ่มอื่น (Alaiance or Collective Secuirity), แนวความคิดของการสร้างความร่วมมือภายในเฉพาะกลุ่มของตน หรือแม้แต่ผู้ที่อยู่นอกกลุ่มเพื่อสร้างสันติภาพให้เกิดขึ้นกับทุกฝ่าย (Cooperative Security) และยังมีแนวความคิดอีกมากมาย ที่เกี่ยวข้องกับการให้ได้มาซึ่งความมั่นคง เช่น Comprehensive Security, Appropriate Distribution of Power, Systemic Security, Societal Security, Deterrence and Arms Control, Concert of Power

อาจกล่าวได้ว่า**ภัยคุกคามทางด้านการทหาร** เป็นภัยคุกคามที่เก่าแก่ จนบางครั้งก็มักจะถูกเหมาให้เป็นภัยคุกคามแบบดั้งเดิม (Tradtional Threat) โดยการวิเคราะห์ภัยคุกคามทางด้านการทหารนั้น มักมุ่งเน้นไปที่ปัญหาความขัดแย้งระหว่างรัฐชาติ ในเรื่องของเส้นเขตแดน อำนาจอธิปไตย หรือผลประโยชน์ทางการเมือง เศรษฐกิจ ที่อาจส่งผลจนเกิดสงครามเฉพาะบริเวณหรือสงครามจำกัด ไปจนถึงสงครามระหว่างรัฐชาติ และอาจลุกลามไปเป็นสงครามโลกได้ ทั้งนี้ สภาพแวดล้อมของโลกปัจจุบัน ภัยคุกคามทางด้านการทหารในลักษณะนี้ ได้ลดระดับลงไปจากในอดีต อาจมีก็เพียงความขัดแย้งในปัญหาเส้นเขตแดน และความทับซ้อน หรือการแย่งชิงทางด้านเศรษฐกิจอันอาจนำมาซึ่งสงครามในระดับจำกัดได้ เช่น สงครามที่เกิดขึ้นในตะวันออกกลาง ก็มีรากฐานมาจากทรัพยากรน้ำมันที่อยู่ในพื้นที่ดังกล่าว นอกจากภัยที่เกิดขึ้นมาภายในรัฐชาติด้วยกันเองแล้ว ในยุคโลกาภิวัตน์ยังเกิดภัยคุกคามทางทหารในรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้นมาจากการใช้ความรุนแรงของบุคคล หรือกลุ่มคนที่มิใช่รัฐ เช่น ภัยจากผู้ก่อการร้าย ภัยจากกลุ่มกองกำลังแบ่งแยกดินแดน หรือกลุ่มกองกำลังติดอาวุธนอกกฎหมาย หรือแม้แต่กลุ่มการเมืองต่าง ๆ ที่ใช้ความรุนแรงมาเป็นเครื่องมือในการต่อสู้กันในรัฐชาติ

ภัยคุกคามทางด้านการเมือง อาจแบ่งออกเป็นภัยคุกคามจากการเมืองภายในประเทศ และระหว่างประเทศ โดยภัยคุกคามทางการเมืองภายในประเทศ มักเกิดขึ้นมาจาก ความอ่อนแอของระบบการเมืองการปกครอง อันส่งผลให้เกิดความไม่ไว้เนื้อเชื่อใจซึ่งกันและกัน ระหว่างบุคคล และกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม รวมทั้งไม่สามารถสร้างความเป็นเอกภาพ และบูรณาการแห่งความเป็นรัฐชาติร่วมกันได้อย่างสมบูรณ์ หรืออย่างน้อยที่สุดก็คือ ไม่สามารถผูกรัดพันธะที่มีต่อกันไว้ระหว่างบุคคล และกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมได้ อันจะนำมาซึ่งการล่มสลายของกลุ่มนั้น ๆ ไม่ว่าจะเป็นในระดับต่ำกว่าหรือในระดับรัฐชาติก็ตาม สำหรับสาเหตุของความอ่อนแอดังกล่าว ก็อาจมาจากหลายประการ เช่น ความไม่เข้มแข็งในการเข้ามารวมกันเป็นรัฐชาติ หรือกลุ่มร่วมกัน ประวัติศาสตร์ของการรวมกลุ่มหรือชาติ ความแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ ของบุคคล และกลุ่มในรัฐนั้น ๆ ไม่ว่าจะเป็นเชื้อชาติ ความเชื่อ

วัฒนธรรม ศาสนา หรืออุดมการณ์แนวความคิดในการเมือง การปกครอง นอกจากนี้แล้ว การปรับตัวของบุคคลและกลุ่มคนในสังคมที่อาจสวนทางกันหรือไปด้วยกันไม่ได้ ก็จะส่งผลให้เกิดเป็นภัยคุกคามทางด้านการเมืองได้เช่นกัน ในขณะที่ภัยคุกคามทางการเมืองที่มาจากภายนอกประเทศนั้น บางรัฐชาติ หรือกลุ่มคน และองค์กรยังอาจใช้อุดมการณ์ด้านการเมืองการปกครอง (ประชาธิปไตย คอมมิวนิสต์ หรือแม้แต่การปกครองแบบรัฐอิสลามพิสุทธิ์) มาเป็นเงื่อนไข หรือเครื่องมือ ในการบีบบังคับให้รัฐชาติอื่นดำเนินการตามแนวทางที่ตนต้องการ หรืออาจใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างกระแสความคิด เพื่อให้เกิดคาวมเปลี่ยนแปลงทางการเมืองการปกครองในสังคม หรือรัฐชาตินั้น ๆ เช่น มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบเดิมเป็นระบอบประชาธิปไตย หรือคอมมิวนิสต์ หรือใช้เพื่อปลุกระดมให้มีการปฏิวัติรัฐประการ หรือแบ่งแยกดินแดน

ภัยคุกคามทางด้านเศรษฐกิจ สามารถที่จะพิจารณาได้ตั้งแต่ การใช้พลังอำนาจทางด้านเศรษฐกิจของรัฐหนึ่งโจมตีเพื่อทำลายพลังอำนาจทางเศรษฐกิจของรัฐชาติอื่น หรือบีบบังคับให้รัฐชาติอื่น ดำเนินการตามที่ตนต้องการเพื่อผลประโยชน์ตน โดยมีลักษณะคล้ายคลึงกับการใช้พลังอำนาจทางด้านการทหารเข้าบีบบังคับเช่นกัน ในขณะเดียวกัน การเชื่อมต่อกันของเศรษฐกิจโลกปัจจุบัน ก็ได้ทำให้วิกฤติเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในรัฐชาติหนึ่ง อาจส่งผลกระทบจนเกิดวิกฤติในรัฐชาติอื่นไปด้วย เช่น วิกฤติเศรษฐกิจในอาเซียนห้วงปี ๒๕๔๐ หรือ วิกฤติเศรษฐกิจในสหรัฐฯ และยุโรปเป็นต้น นอกเหนือจากภัยคุกคามทางด้านเศรษฐกิจต่อรัฐชาติแล้ว ยังมีภัยที่เกิดขึ้นต่อบุคคลหรือกลุ่มคนด้วย เช่น ภัยจากความยากจนที่ส่งผลต่อความอดอยาก อันนำมาซึ่งผลต่อชีวิตมนุษย์โดยตรง ในขณะเดียวที่ ความยากจนก็อาจนำมาซึ่งความรู้สึกไม่มั่นคงของบุคคล จนเกิดปัญหาของความขัดแย้งในสังคม อันเกิดจากการบริหารจัดการของรัฐชาติที่ไม่เหมาะสมในการแบ่งส่วนระหว่างคนรวยกับคนจนภายในประเทศ

ภัยคุกคามทางด้านสังคมจิตวิทยา สามารถพิจารณาได้จากปัญหาอาชญากรรม ที่มีระดับของความรุนแรง และผลกระทบที่แตกต่างกันออกไป จากปัญหาอาชญากรรมระดับธรรมดาในสังคมที่เกิดขึ้นต่อบุคคล หรือกลุ่มคนในสังคมในสภาพที่ปกติรัฐสามารถป้องกัน และแก้ไขได้ ไปจนถึงปัญหาอาชญากรรมที่มีความรุนแรง และส่งผลกระทบในระดับรัฐชาติ หรือแม้แต่ในระดับภูมิภาค และระดับโลกได้ เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ ปัญหาโจรสลัด ปัญหาขบวนการค้าเด็ก และสตรี เป็นต้น ในขณะที่ การอยู่ร่วมกันเป็นสังคม ซึ่งมีวิวัฒนาการของการอยู่ร่วมกันมาเป็นเวลานาน จนเกิดเป็นกลุ่มคนที่มีเชื้อชาติ เผ่าพันธ์ วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ร่วมกัน ตกผลึกเป็นอัตตลักษณ์ของชนกลุ่มนั้น แต่การอยู่ร่วมกันของรัฐชาติต่าง ๆ นั้น มักมิได้มีกลุ่มคนที่มีอัตตลักษณ์เดียวกันทั้งชาติ แต่มักผสมผสานกันไป จึงมักเกิดปัญหาได้ถ้าในรัฐชาตินั้น ๆ เกิดการแบ่งชนชั้นหรือดูหมิ่นดูแคลนกลุ่มอื่นที่อยู่ร่วมกัน โดยเฉพาะ ถ้ารัฐบาลที่อาจเป็นชนกลุ่มหนึ่งปกครองกลุ่มอื่น ๆ ก็อาจนำมาซึ่งปัญหาความไม่เข้าใจ หรือปัญหาการอยู่ร่วมกันภายในรัฐชาติ จนนำมาซึ่งปัญหาความขัดแย้ง ต่อสู้ซึ่งกันและกันจนถึงขั้นของการแบ่งแยกดินแดนได้ นอกจากนี้แล้ว ในสังคมโลกปัจจุบัน ที่เชื่อมต่อกันจนเปรียบเสมือนอยู่ร่วมใน

หมู่บ้านเดียวกัน ก็ได้นำมาซึ่งการมีปฏิสัมพันธ์ของกลุ่มชน ที่มีอัตตลักษณ์ที่แตกต่างกันไปมากขึ้น สิ่งที่เลี่ยงได้ยากก็คือ ความเข้าใจผิด หรือขัดแย้งกันจนเกิดปัญหาต่าง ๆ อันส่งผลต่อความมั่นคงของทั้งบุคคล ไปจนถึงระดับโลกได้

ภัยคุกคามที่เกิดจากปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ ที่สังคมโลกเริ่มให้ความสนใจเมื่อไม่นานมานี้ จากการที่ได้มีหลักฐานทางวิทยาศาสตร์อันเป็นที่ยอมรับว่า การใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่เกินความจำเป็น ได้ส่งผลต่อการทำลายสิ่งแวดล้อม อันนำมาซึ่งการเสียสมดุลของธรรมชาติ และเป็นต้นเหตุของปัญหาภัยคุกคามร่วมกันของมนุษยชาติ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาโลกร้อน ปัญหาภัยธรรมชาติ ทั้งแผ่นดินไหว ภูเขาไฟระเบิด น้ำท่วม และภัยแล้งที่เกิดบ่อยขึ้น และการเสียสมดุลทางธรรมชาติดังกล่าวเช่นกัน ได้ส่งผลให้เกิดโรคร้ายแรง เช่น โรคเอดส์ โรคไข้หวัดนก และโรคอันเกิดจากไวรัสหลายเชื้อพันธุ์ อันนำมาซึ่งปัญหาสุขภาพ และการทำลายชีวิตมนุษย์ นอกจากนี้แล้ว ยังมีภัยคุกคามอื่น ๆ ที่เป็นปัญหาต่อสังคมมนุษย์ด้วย เช่น ภัยจากภัยพิบัติ เป็นต้น

การป้องกัน และแก้ไขปัญหาจากภัยคุกคามตามที่ได้กล่าวไปแล้ว ก็เพื่อสร้าง และดำรงไว้ซึ่ง ความมั่นคงแห่งชาติ โดยจะต้องพิจารณาในหลายปัจจัย ไม่ว่าจะเป็น สภาพของความมั่นคงในแต่ละด้าน อันประกอบขึ้นเป็นความมั่นคงแห่งชาติ ไม่ว่าจะเป็นสภาพความมั่นคงทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา การทหาร และด้านอื่น ๆ และยังจะต้องพิจารณาถึงพลังอำนาจแห่งชาติของรัฐชาติในแต่ละด้าน รวมถึงการพิจารณาถึง ปัจจัยในเรื่องตัวแสดงที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงแห่งชาติ ไม่ว่าจะเป็นบุคคล หรือกลุ่มทั้งภายใน และภายนอก ไปจนถึงสภาพของความมั่นคงในภูมิภาค และในโลก อันจะนำมาซึ่งการผสมผสานพลังอำนาจต่าง ๆ ทั้งที่มีอยู่ภายในรัฐชาติ และภายนอก เข้ามากำหนดเป็นยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ชาติที่ดี จะต้องมีการกำหนดทิศทางในการบริหารจัดการประเทศโดยรวมทั้งในระยะยาว ระยะปานกลาง และระยะสั้น และจากยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติซึ่งกำหนดความเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ก็จะได้กำหนดยุทธศาสตร์เฉพาะ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคงในแต่ละมิติ การแบ่งสรรค์ทรัพยากรในการแก้ไขปัญหา ก็จะขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์หรือขาดแคลนของพลังอำนาจที่มี อันสัมพันธ์กับความสำคัญของปัญหา และความเร่งด่วนที่จะต้องป้องกัน แก้ไขต่อไป

ในภาพความเป็นจริง การแสวงหา**แนวทางในการจัดเตรียมยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติ**นี้ ก็มักขึ้นกับสภาพแวดล้อมโดยทั่วไป และระบบการบริหารจัดการประเทศ ผสมผสานเข้ากับแนวความคิด ความเชื่อในกระบวนทัศน์ที่แตกต่างกันไประหว่าง Realism กับ Liberalism / Idealism ซึ่งจะทำให้แนวทางในการแก้ปัญหาแตกต่างกันไป โดยรัฐชาติใดที่คนส่วนใหญ่ และรัฐบาล เชื่อใน Realism การกำหนดยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติ ก็จะพุ่งเป้าหมายไปที่ ความมั่นคงแห่งชาติเป็นสำคัญ โดยอาจละเลย หรือสนใจความมั่นคงของบุคคลหรือกลุ่มภายในรัฐชาติ ความมั่นคงของภูมิภาค และของโลกได้ ทั้งนี้ บางรัฐชาติ อาจให้ความสำคัญต่อความมั่นคงของตัวแสดงอื่น ก็เพียงเพื่อความอยู่รอดของรัฐชาติเท่านั้น นอกจากนี้บางรัฐชาติ อาจพิจารณาพุ่งประเด็นความสนใจของตนไปที่ ความมั่นคงแห่งรัฐชาติตนในระดับสูงสุด ในขณะที่พยายามสร้างกระแส หรือบีบบังคับรัฐชาติอื่นสนใจในความมั่นคงของบุคคล โดยใช้แนวความคิด สิทธิมนุษยชน และเสรีประชาธิปไตยมาเป็นเครื่องมือ อันจะ

นำมาซึ่งผลประโยชน์จของรัฐชาติที่ฉลาดเหล่านั้น หรืออาจทุ่มเทความพยายามของตน ในการสร้างกระแส เพื่อให้รัฐชาติอื่น ยึดมั่นในความมั่นคงของโลกร่วมกันจากปัญหาสิ่งแวดล้อม เพื่อที่รัฐชาติที่ชาญฉลาด จะได้ไม่ต้องทุ่มเทกับความพยายามเหล่านี้มากนัก แต่ได้ประโยชน์ร่วมกับรัฐชาติอื่นด้วย ในทางกลับกัน บางรัฐชาติที่ขาดความเข้าใจในเรื่องความมั่นคง พร้อมกับกระแสความคิดด้านความมั่นคงของคนในสังคม ยังคงสับสนกันอยู่ระหว่าง Realism กับ Liberalism ก็จะทำให้แนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์ความมั่นคง สับสนและไม่เป็นเอกภาพกันไปด้วย เช่น รัฐบาลอาจมุ่งพิจารณาให้ความสำคัญกับความมั่นคงแห่งรัฐชาติมากไป จนไม่สนใจความมั่นคงของบุคคล และกลุ่มภายในรัฐชาติตน อาจนำมาซึ่งปัญหาความมั่นคงที่ยุ่งยากมากขึ้น หรือรัฐบาลอาจสนใจแต่ความมั่นคงของรัฐบาลเอง ความมั่นคงของเฉพาะกลุ่มผู้ปกครอง กลุ่มข้าราชการ กลุ่มนักธุรกิจ สิ่งที่ตามมาก็คือ ความแตกแยกและปัญหาความมั่นคงแห่งชาติในที่สุด นอกจากนี้ การกำหนดแนวทางแก้ปัญหาความมั่นคงยังเกี่ยวพันอยู่กับความรู้ความเข้าใจของคนในชาติด้วย กล่าวโดยสรุปการกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาความมั่นคงแห่งชาติ เป็นเรื่องเฉพาะของแต่ละชาติที่จะกำหนดแนวทางภายในสภาแวดล้อมที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งการกำหนดยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาตินั้น จะต้องมีเอกภาพและบูรณาการในทุก ๆ ระดับ และมิติของความมั่นคง โดยจัดทำเป็นยุทธศาสตร์ทั้งระยะยาว ปานกลาง และสั้น ในขณะเดียวกันจะต้องมีการกำหนดยุทธศาสตร์เฉพาะแยกย่อยออกไปเพื่อตอบรับความมั่นคงในแต่ละด้านเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการดำเนินงาน ทั้งนี้มีแนวความคิดด้านความมั่นคงหลายประการที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ทั้งในระดับรัฐชาติ หรือกว้างกว่ารัฐชาติได้

นอกเหนือจากการกำหนดยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติดังกล่าวแล้ว สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ **การนำยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ หรือการแปลงยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติงานในระดับยุทธการ และยุทธวิธี** หรือก็คือการแปลงนโยบายไปสู่แผนงานโครงการ และกิจกรรมของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องนั่นเอง ทั้งนี้ วัฒนธรรมประเพณี ความรู้ความเข้าใจ ระบบการบริหารจัดการ ระบบการเมืองการปกครอง และสภาพทางภูมิรัฐศาสตร์ของรัฐชาติมีความสำคัญต่อการแปลงยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติ ไปสู่การปฏิบัติเป็นอย่างมาก ยุทธศาสตร์ความมั่นคงของบางรัฐชาติ อาจเป็นเพียงข้อเขียนในกระดาษของหน่วยงานระดับประเทศเท่านั้น โดยที่รัฐบาล กระทรวงทบวงกรมอื่น หรือหน่วยงานรวมทั้งประชาชนคนในชาติ มิได้ให้ความสนใจ หรือนำไปสู่การปฏิบัติเท่าที่ควร ยุทธศาสตร์ความมั่นคงของชาติ ควรจัดทำเป็นกฎหมายที่ได้รับการลงประชามติจากสภา อันส่งผลให้มีผลบังคับใช้แม้มีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลก็ตาม

ความมั่นคงแห่งชาติไทยในศตวรรษปัจจุบัน

ความมั่นคงแห่งชาติไทย สามารถที่จะประเมินได้จากความมั่นคงของชาติในแต่ละมิติ โดย**ความมั่นคงทางด้านการเมืองนั้น** สามารถกล่าวได้ว่าอยู่ในระดับที่มีเสถียรภาพต่ำ โดยมีตัวบ่งชี้ไม่ว่าจะเป็น การเปลี่ยนรัฐธรรมนูญที่ถือว่าเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ และเป็นข้อตกลงร่วมกันของคนในชาติ ในอันที่จะใช้ชีวิต

ร่วมกันในฐานะคนไทย ได้ถูกเปลี่ยนแปลงในจำนวนครั้งที่สูงมาก นอกจากนี้ ยังมีการเปลี่ยนรัฐบาลที่มิได้เป็นไปตามวงรอบ ทั้งจากการปฏิวัติรัฐประหาร และการยุบสภา จนส่งผลให้การบริหารจัดการของรัฐบาล ขาดความต่อเนื่อง ในขณะที่รัฐชาติไทยเอง ที่ผ่านมายังขาดยุทธศาสตร์ชาติที่ได้รับการยอมรับ และนำไปปฏิบัติโดยรัฐบาลและผู้บริหารในทุกระดับ และทุกยุคทุกสมัย จะมีก็แต่ยุทธศาสตร์ที่ออกมาโดย สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ ซึ่งยังคงขาดอำนาจบังคับใช้อย่างแท้จริง ก็ได้ยิ่งทำให้การบริหารประเทศขาดตอน และมีทิศทางไม่แน่นอนขึ้นกับความคิดของรัฐบาลที่ได้รับเลือกขึ้นมาปกครองประเทศ ในขณะที่นักการเมือง ผู้มีสิทธิได้รับเลือกขึ้นมาบริหารประเทศ ก็ยังคงขาดความรู้ความสามารถ และแรงจูงใจในอันที่จะเข้ามาทำหน้าที่ ในการเป็นผู้นำประเทศอย่างแท้จริง โดยนักการเมืองส่วนหนึ่งเข้ามาเพื่อแสวงหาอำนาจ และผลประโยชน์ของตน และของกลุ่ม จนเป็นข้ออ้างของทหาร เข้ามาทำปฏิวัติรัฐประหารจนเกิดเป็นวัฐจักรขึ้น นอกจากนี้ ยังเกิดความสับสนและไม่แน่ชัดของความสัมพันธ์ของสถาบันสำคัญของชาติ คือ รัฐบาล ทหาร (ทหารบก) กับสถาบันพระมหากษัตริย์ ในขณะที่ การยอมรับของประชาชนที่มีต่อการเมืองการปกครอง ก็อยู่ในระดับที่ยังไม่มั่นคงเพียงพอ ทั้งในระดับประเทศ และระดับท้องถิ่น ดังเห็นได้จากการเดินขบวนประท้วงของกลุ่มเสื้อแดง และเสื้อเหลืองที่เริ่มอยู่นอกเหนือเหตุผลของความเป็นประชาธิปไตยไปแล้วรวมกับการไม่ยอมรับในการปกครองของรัฐชาติไทย จนเกิดความพยายามในการแบ่งแยกดินแดน หรืออย่างน้อยที่สุดก็เพื่อเปลี่ยนระบบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ความมั่นคงทางการเมืองระหว่างประเทศ หรือทางการทูตของไทย อยู่ในสภาพที่ต้องพึ่งพาชาติมหาอำนาจสหรัฐฯ มากพอสมควร ในขณะที่สหรัฐฯ เองก็จะดำเนินการทางด้านการเมืองระหว่างประเทศต่อไทย เพื่อผลประโยชน์ตนเป็นสำคัญ ดังนั้น เมื่อรัฐบาลไทยดำเนินงานคล้อยตาม ก็จะได้รับผลตอบแทนในทางบวกจากสหรัฐฯ ในขณะเดียวกัน ถ้าสถานการณ์ในไทยอาจส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์สหรัฐฯ ไปด้วย สหรัฐฯ ก็จะดำเนินการหรือไม่ดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อรักษาผลประโยชน์ของตนไว้ ทั้งนี้ สหรัฐฯ มิได้มีความสัมพันธ์กับไทยเท่านั้น ยังมีความสัมพันธ์กับชาติอื่นด้วย การชั่งน้ำหนักการให้ความสำคัญกับไทย และชาติอื่น ก็จะเป็นปัจจัยบ่งชี้การสนับสนุนหรือไม่ด้วย ในขณะที่การดำเนินงานด้านการต่างประเทศของไทย ยังคงเป็นไปในเชิงรับหรือเป็นแต่เพียงการตามแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ งานการทูตของไทยยังคงผูกขาดที่กระทรวงการต่างประเทศ ในขณะที่ แนวความคิดด้านการทูตปัจจุบันของโลกได้พัฒนาไปสู่การทูตแบบ Total Diplomacy ที่คนในชาติทั้งสิ้นต่างก็มีส่วนร่วมกับงานด้านการทูตแล้ว สำหรับภาพการเมืองระหว่างประเทศของไทยกับประเทศในภูมิภาคก็จะเห็นได้จากสถานภาพไทยที่คนไทยเองพิจารณาว่าอยู่เหนือกว่าผู้อื่น แต่ข้อเท็จจริง แล้วประเทศไทยเกิดการชะงักงันในขณะที่ชาติอื่นกำลังพัฒนาก้าวหน้าไป อันส่งผลให้ชาติอื่น ๆ เช่น กัมพูชา เมียร์นม่าเริ่มมีศักยภาพในการแข่งขันท้าทายไทยได้มากขึ้น

ความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจของไทย เคยถูกท้าทายด้วยภาวะเศรษฐกิจตกต่ำในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ อันส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางด้านการเมือง และด้านอื่นไปด้วย อย่างไรก็ตาม ด้วยทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง และการ

พัฒนาที่ยั่งยืนของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ซึ่งวางรากฐานเศรษฐกิจไว้ในระดับรากหญ้า ได้ทำให้เศรษฐกิจไทยสามารถฟื้นตัวได้ในระยะเวลาอันสั้น แต่ถึงกระนั้น เศรษฐกิจไทยในระดับมหภาคก็ได้ถูกครอบงำด้วยระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม จนส่งผลให้เกิดภาวะความเหลี่ยมล้ำทางรายได้ในสังคมสูง และช่องว่างระหว่างรายได้ของประชาชนคนไทยยังคงสูงอยู่ นอกจากนี้ การคอรัปชั่นของข้าราชการก็ยังอยู่ในระดับที่น่าเป็นห่วง ภาวะดังกล่าวถูกซ้ำเติมจากภาวะเศรษฐกิจโลกตกต่ำ และการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของไทย จึงส่งผลให้ความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจของไทยในปัจจุบันอยู่ในระดับที่จะต้องให้ความสำคัญเป็นลำดับต้น ๆ

ความมั่นคงทางด้านสังคมจิตวิทยาของไทย สามารถพิจารณาได้จากหลายปัจจัย เริ่มจากศูนย์รวมอันเป็นเสมือนสิ่งยึดประชาชนทุกหมู่เหล่าไว้ในความเป็นรัฐชาติเดียวกัน ซึ่งอาจเรียกว่าอุดมการณ์แห่งความเป็นรัฐชาติ เช่น เสรีภาพ และประชาธิปไตยของอเมริกา ปัจจะศีละของอินโดนีเซีย ในส่วนของไทยนั้น ยังไม่มีใครระบุไว้อย่างชัดเจน แต่อาจกล่าวว่า **ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ คืออุดมการณ์ชาติไทย** โดยยังคงถกเถียงกันอยู่ ทำให้ความชัดเจนของความเป็นรัฐชาติไม่เด่นชัด นอกจากนี้ ความมั่นคงทางด้านสังคมจิตวิทยาของไทย ยังอาจพิจารณาได้จากนิสัยใจคอ และวัฒนธรรมไทยที่ยังคงมีลักษณะของการแบ่งชนชั้น ซึ่งแปรสภาพจากยุคเจ้าขุนบุญนาย มาเป็นศักดินาข้าราชการ และศักดินานายทุน ประกอบกับพื้นฐานวัฒนธรรมในการประนีประนอมของคนดี และความเห็นแก่ตัวของคนกลุ่มหนึ่ง พร้อมกับระบบการศึกษา ทั้งในระบบกับนอกระบบการศึกษาที่ขาดการวางรากฐานการถกแถลง แสดงความคิดเห็นและยอมรับในมติส่วนรวม ที่ให้ความสำคัญกับเสียงส่วนน้อยด้วย ได้นำมาซึ่งความเบี่ยงเบนของสังคมไทยในระบอบประชาธิปไตย อันนำมาซึ่ง ความขัดแย้งทางการเมืองที่ซึมลึกอยู่ในสังคมไทยปัจจุบัน นอกจากนี้แล้ว สังคมไทยยังเต็มไปด้วยคอรัปชั่น และการเล่นพรรคเล่นพวก จนส่งผลให้การดำเนินการด้านการเมือง ไม่ได้เป็นไปด้วยเหตุผลเพื่อผลประโยชน์ชาติ แต่กลับเป็นผลประโยชน์ของตนหรือกลุ่มตนเป็นสำคัญ และด้วยการบริหารจัดการของรัฐบาล และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ขาดประสิทธิภาพดังกล่าว จึงนำมาซึ่งปัญหาอาชญากรรม ที่พัฒนาตนเป็นองค์กรทั้งในระดับประเทศ และระดับข้ามชาติ รวมถึง การเผยแพร่ศาสนาภายในชาติ ที่เกิดการเบี่ยงเบนไปจากพื้นฐานสำคัญของศาสนา

ความมั่นคงด้านการทหาร ถือว่าเป็นความมั่นคงแบบดั้งเดิมที่ยังคงมีความสำคัญอยู่ อย่างไรก็ตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป ส่งผลให้การพิจารณาความมั่นคงในมิตินี้แตกต่างไปจากเดิม สงครามขนาดใหญ่ ทั้งในระดับภูมิภาค และระดับโลก มีโอกาสที่จะเกิดขึ้นไม่มากนัก ในขณะที่สงครามระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ที่อาจมีความขัดแย้งกันอยู่บ้าง ก็มีเครื่องมืออื่นมาใช้ในการแก้ไขปัญหา ไม่ว่าจะเป็นการเจรจา หรือการดำเนินงานด้านการทูต การใช้บุคคลที่สามมาไกล่เกลี่ย การใช้องค์กรในระดับภูมิภาค และนานาชาติมาช่วยกันแก้ไข อันจะทำให้การด่วนตัดสินใจในการใช้กำลังน้อยลงไป ดังนั้น การรบอาจเกิดขึ้นได้ก็จากความเข้าใจผิด หรือการด่วนตัดสินใจของหน่วยทหารขนาดเล็ก ที่อยู่ในพื้นที่ในช่วงเวลาสั้น ๆ ก่อนที่ในระดับที่สูงขึ้น จะได้แก้ปัญหาในทางสันติกันต่อไป โดยปัญหาที่อาจนำมาซึ่งการรบเฉพาะบริเวณดังกล่าว ก็เช่นปัญหาเส้นเขตแดน ปัญหาเขตทับซ้อน

ทางทะเล และปัญหาการแย่งชิงทรัพยากร เป็นต้น ในสภาพดังกล่าว อาจกล่าวได้ว่า กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศไทย ค่อนข้างจะมีอาวุธยุทโธปกรณ์ที่สามารถเผชิญกับปัญหาดังกล่าวได้ อย่างไรก็ตาม ระบบการบริหารจัดการกองทัพ ที่ในทางปฏิบัติ เหล่าทัพเป็นทั้งผู้เตรียมกำลัง และใช้กำลัง ทำให้ความเป็นเอกภาพ และบูรณาการของกองทัพ มิได้พัฒนาให้ถึงขีดสุด พร้อมกันนั้น การจัดการกำลังพลภายในกองทัพ ที่ยังคงขาดการจัดการที่ดี ก็ได้ทำให้ศักยภาพที่มีไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร นอกจากนี้ งานเพื่อความมั่นคงของกำลังทางทหารยังได้ขยายขอบเขตไปสนับสนุนความมั่นคงในมิติอื่น หรือในระดับอื่นด้วย เช่น การใช้ศักยภาพทางการทหารไปช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติที่รุนแรง และไปช่วยเหลืองานในการรักษาสันติภาพในโลก หรือภูมิภาคด้วย

ความมั่นคงในมิติทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมของไทย มีความสำคัญต่อความมั่นคงแห่งชาติมากขึ้น และจากการที่ประเทศไทยยังคงต้องพึ่งพาเทคโนโลยีจากต่างชาติในหลาย ๆ เรื่อง ไม่ว่าจะเป็นเทคโนโลยีด้านการเกษตร อุตสาหกรรม พลังงาน และการสื่อสาร จึงยังคงมีความมั่นคงในด้านนี้ไม่มากนัก ในขณะที่ การดำเนินงานของรัฐบาล ยังมิได้นำไปสู่การพัฒนาเทคโนโลยีของชาติในอนาคตมากนัก อันจะส่งผลต่อความมั่นคงทางเทคโนโลยีระยะยาวไปด้วย นอกจากนี้ ไทยยังคงขาดเทคโนโลยีที่ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งความเข้าใจของสังคมในเรื่องของการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม ยังอยู่ในวงที่จำกัด หรือเป็นแต่เพียงกระแสสังคมที่ขาดการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมที่แท้จริง ได้ส่งผลให้ป่าไม้ และทรัพยากรธรรมชาติของประเทศถูกทำลายเป็นจำนวนมาก และถึงแม้จะมีงานในโครงการพระราชดำริ รวมถึงแนวความคิดเกษตรพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชที่ชลอการสูญเสียดังกล่าวไปได้บ้าง แต่ลัทธิทุนนิยมที่ฝังตัวอย่างเหนียวแน่นในสังคมไทย ก็ได้ทำให้การทำธุรกิจหลายประเภทนำไปสู่การทำลายสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง จนส่งผลต่อความแห้งแล้ง ดินถูกทำลาย และน้ำท่วมในหลายพื้นที่ ในขณะที่สิ่งแวดล้อมในเมือง ซึ่งขาดการวางผังเมืองที่ดี ก็ได้นำมาซึ่งปัญหาการระบายน้ำ น้ำเน่า และโรคระบาดต่าง ๆ จึงอาจกล่าวในภาพรวมว่า สังคมไทยยังมีความมั่นคงในมิตินี้ในระดับที่ต้องแก้ไข

ภาพการพิจารณาความมั่นคงในมิติต่าง ๆ จะทำให้เห็นถึงประเด็นปัญหาในแต่ละด้านที่เกิดขึ้น อย่างไรก็ตาม สังคมประเทศชาติเป็นสังคมที่ใหญ่ อันกอปรไปด้วยบุคคล และกลุ่มคนที่หลากหลาย และต่างกันออกไป จึงทำให้ปัญหาเหล่านั้น อาจมีบุคคล และกลุ่มอยู่ในฐานะที่ได้ประโยชน์ หรือเสียประโยชน์ หรืออาจมีผลกระทบที่ต่างกันออกไปในระยะสั้น หรือระยะยาว ดังนั้น จะต้องมี**การประเมินความมั่นคงในระดับบุคคล และระดับกลุ่ม**ด้วยโดยในสังคมไทยยังคงมีประชาชนที่ขาดความสามารถในการแสวงหาอาหาร เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรคที่จำเป็นอยู่มาก จนต้องออกมาขอทาน ก่ออาชญากรรม หรือต้องพึ่งพาผู้อื่น โดยที่รัฐยังมิได้มีโครงการประกันสังคมสำหรับผู้ตกงาน หรือรายได้ต่ำ แม้ว่าจะมีการประกันสุขภาพสำหรับการรักษาพยาบาล และสำหรับผู้สูงอายุแล้วก็ตาม ทั้งนี้ความเห็นแก่ตัวของผู้ที่เหนือกว่าในสังคม กับความอ่อนแอของรัฐบาล ทำให้รัฐไม่สามารถเก็บภาษีจากผู้ที่มีรายได้สูงมาก ๆ ได้อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย อันนำมาซึ่งช่องวางที่สูงมากขึ้น ปัญหารายบุคคลดังกล่าว บ่อยครั้งได้พัฒนาจนเป็นปัญหาความมั่นคงในระดับกลุ่ม และชาติในที่สุด เช่น การรวมกลุ่มกันเดินขบวนประท้วงเรียกร้อง เป็นต้น

ทั้งนี้ การขาดความรู้ และสำนึกประชาธิปไตยของประชาชนคนไทยอย่างแท้จริง ทำให้การเดินขบวนของกลุ่ม อาจกลายเป็นเพียงเครื่องมือทางการเมือง ของกลุ่มนักการเมืองที่ชาญฉลาดในการนำมาซึ่งผลประโยชน์ตน มากกว่าที่จะดำเนินการเพื่อผลประโยชน์ชาติ หรือกลุ่มบุคคลในแต่ละภาคส่วนของสังคมอย่างแท้จริง

นอกเหนือจากการพิจารณาสภาวะปัจจุบันของความมั่นคงแห่งชาติจากภายในชาติแล้ว **ความมั่นคงโลก และความมั่นคงของภูมิภาค** โดยเฉพาะภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีไทยเป็นสมาชิกอยู่นี้ ก็มีความสำคัญ โดยยังคงมีปัญหาข้ามชาติ และปัญหาที่เอ่อล้นมาจากชาติใดชาติหนึ่งอยู่มากพอสมควร ปัญหายาเสพติดข้ามชาติที่มีแหล่งผลิตสำคัญอยู่ใน อาฟกานิสถาน เมียร์นม่า และ ลาว และเส้นทางขนส่งผ่านไทย และประเทศเพื่อนบ้านอีกหลายประเทศ ได้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติไทยไปด้วย ปัญหาโจรสลัดในช่องแคบมะละกา ปัญหาผู้อพยพหลบหนีเข้าเมืองจากเมียร์นม่าไปประเทศที่สอง และที่สาม ปัญหาการก่อการร้ายในระดับภูมิภาคและระดับโลก ปัญหาความขัดแย้งในเรื่องเส้นเขตแดน และการทับซ้อนของผลประโยชน์ทางทะเลของหลายชาติในภูมิภาคกลายเป็นสภาพความไม่มั่นคงในภูมิภาค ที่พร้อมส่งผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติไทยได้ ในขณะที่ในระดับโลกเอง ก็ยังมีปัญหาการเมืองโลก ที่ยังคงอยู่ภายใต้อิทธิพลของรัฐชาติมหาอำนาจ เช่น สหรัฐอเมริกา และ รัสเซีย กับจีน ที่ยังคงดำเนินนโยบายในการแข่งขันซึ่งกันและกัน อันอาจนำมาซึ่งความรุนแรงในอนาคตได้ และยังมีปัญหาก่อการร้ายของกลุ่ม IS ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงไปทั้งโลก ในด้านเศรษฐกิจโลก ก็ยังคงเกิดปัญหาความตกต่ำทางเศรษฐกิจ ปัญหาการขาดแคลนอาหาร น้ำดื่ม ก็ยังเกิดขึ้นในหลายบริเวณของโลก ความไม่แน่นอนของราคาน้ำมันและวิกฤติพลังงาน รวมถึงความพยายามในการแสวงหาพลังงานทดแทน ก็ได้กลายเป็นประเด็นปัญหาสำคัญด้านความมั่นคงของโลกในปัจจุบัน นอกจากนี้แล้ว ปัญหาความเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศโลก ที่ส่งผลต่อสภาะแวดล้อมทางธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมได้นำมาซึ่งความไม่มั่นคง ที่คนทั้งโลกจะต้องให้ความสนใจ อันเนื่องมาจากผลกระทบที่อาจนำมาซึ่งน้ำท่วมโลก หรือโลกร้อนจนถึงวิกฤติ อาจกล่าวได้ว่า แม้สภาพแวดล้อมของโลกมิได้อยู่ในภาวะสงคราม แต่ความมั่นคงในภูมิภาค และในโลกในหลาย ๆ มิติ ได้นำมาซึ่งผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อความมั่นคงแห่งชาติไทยโดยตรง

การประเมินความมั่นคง และภัยคุกคามของชาติไทยดังกล่าว สามารถที่จะสรุปเป็น**ประเด็นปัญหาสำคัญอันส่งผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติไทย** ได้ดังนี้

ประการแรก คือ **ความไม่มั่นคงในระบบการเมืองการปกครอง**การเปลี่ยนแปลงการทางด้านการเมืองการปกครองของรัฐชาติไทย ซึ่งเกิดขึ้นมาตั้งแต่ช่วงต้นยุครัตนโกสินทร์ จนมาถึงการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อปี ๒๔๗๕ ตามด้วยวงจรของการปฏิวัติรัฐประหาร และการเลือกตั้ง โดยที่การวางรากฐานความเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นไปได้อย่างล่าช้า ขาดข้อตกลงของสังคมที่ชัดเจนและยอมรับร่วมกัน จนต้องเปลี่ยนรัฐธรรมนูญฉบับแล้วฉบับเล่า ทำให้สังคมไทยที่ผ่านมา ต้องพึ่งความสามารถของผู้นำในแต่ละห้วง ถ้าได้ผู้นำที่ดี และฉลาดประเทศชาติก็จะมั่นคงขึ้น เมื่อมีผู้นำที่ไม่ฉลาด หรือไม่ซื่อสัตย์ รัฐชาติก็จะมีปัญหา นอกจากนี้

แล้ว ในห้วงครึ่งศตวรรษที่ผ่านมา ประชาชนส่วนใหญ่ ต่างตั้งความหวังที่จะพึ่งพาแต่พระมหากษัตริย์ จนลืมพึ่งพาตนเอง และพัฒนาระบบประชาธิปไตยที่เข้มแข็งขึ้น ในขณะที่ชนกลุ่มหนึ่ง พยายามแสวงประโยชน์จากช่องว่างของระบบที่ยังไม่อยู่ตัว สร้างอำนาจทางการเมือง และเศรษฐกิจให้ตนเองและกลุ่ม และขึ้นมาควบคุมการพัฒนาระบบเสียเอง สิ่งที่ตามมาก็คือ ความไม่มั่นคงในระบบการเมืองการปกครองในปัจจุบัน อันแสดงออกมาถึงความขัดแย้งของสังคมที่ซึมลึก ไม่ว่าจะเป็นความขัดแย้งของฝ่ายการเมือง กับข้าราชการ ความขัดแย้งของข้าราชการเอง ไม่ว่าจะเป็นทหาร ตำรวจ ความขัดแย้งของประชาชน ที่ต่างความคิดในระบบการปกครอง เช่น กลุ่มเสื้อแดง และเหลือง ทั้งนี้ แม้จะได้มีความพยายามในการแก้ไขปัญหาเหล่านี้ แต่จนถึงปัจจุบันการขาดกระบวนการทางประชาธิปไตย ที่ถูกต้องเหมาะสมกับประเทศไทยเท่าที่ควร ทำให้ปัญหายังคงดำรงอยู่อย่างต่อเนื่อง

ประการที่สอง คือ **ความไม่มั่นคงในความรู้สึกร่วมของการเป็นรัฐชาติเดียวกัน** วิวัฒนาการของการเป็นรัฐชาติของไทยแตกต่างไปจากหลายชาติในภูมิภาค ที่เพิ่งได้รับเอกราชและก่อตั้งรัฐชาติขึ้นมา หลังสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่สอง ส่งผลให้วิวัฒนาการความเป็นรัฐชาติไทย เป็นกระบวนการต่อจากความเป็นอาณาจักรไทย โดยมิได้เกิดจากความร่วมมือร่วมใจของประชาชนทุกชนเผ่ากู้ชาติ หรือเรียกร้องความเป็นชาติ จากเจ้าอาณานิคมเช่นชาติอื่น ดังนั้น จึงขาดความรู้สึกร่วมของการก่อตัวรัฐชาติสมัยใหม่ สิ่งที่ยึดเหนี่ยวคนไทยไว้ด้วยกันกลับเป็นพระมหากษัตริย์ อย่างไรก็ตาม กระแสโลกาภิวัตน์ ที่แฝงมาด้วย กระแสประชาธิปไตย เสรีนิยม สิทธิในการปกครองตนเอง และอัตตลักษณ์นิยม ได้นำมาซึ่ง ความสับสนของสังคมไทยในการอยู่ร่วมกันในรัฐชาติ อันนำมาซึ่งความแปลกแยกออกไปของคนไทยด้วยกันเอง ที่อาจมีเชื้อชาติ เผ่าพันธ์ ศาสนา หรือประวัติศาสตร์ในช่วงการเป็นอาณาจักรที่เฉพาะออกไป จนในบางพื้นที่ ได้เกิดกระบวนการในการแบ่งแยกดินแดน หรืออย่างน้อยที่สุด ก็คือการเปลี่ยนแปลงในอำนาจบริหาร เช่น ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเกิดขึ้นมาในทศวรรษนี้ และจะดำรงอยู่กับสังคมไทยไปอีกระยะหนึ่ง นอกจากนี้ ความรู้สึกท้องถิ่นนิยม หรือภูมิภาคนิยม ที่ขาดสิ่งยึดเหนี่ยว หรืออุดมการณ์ในความเป็นรัฐชาติ ก็อาจนำมาซึ่งปัญหาในพื้นที่อื่นด้วย

ประการที่สาม **ปัญหาการพัฒนาที่ขาดความยั่งยืน** กระแสทุนนิยม และการค้าเสรีที่ถาโถมเข้ามาสู่สังคมไทยได้เคยทำร้ายรัฐชาติไทยช่วงเศรษฐกิจตกต่ำเมื่อปี ๒๕๔๐ มาแล้ว กระแสดังกล่าวได้วางรากลึกในแนวความคิดของผู้กำหนดนโยบาย และนักธุรกิจไทยในระดับมหาภาค และแม้ว่าจะได้มีความพยายามนำเศรษฐกิจพอเพียง และแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมาเป็นแนวนโยบายก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติ สังคมไทยก็ยังหลงยึดติดอยู่กับทุนนิยม ที่เทอดทูนผู้มีฐานะ อำนาจ และเงินตราเป็นลำดับแรก จนส่งผลให้เกิดความเห็นแก่ตัวสูง การแบ่งปันส่วนแบ่งในสังคมก็ไม่ยุติธรรม ผู้ที่ด้อยโอกาส ได้รับความยุติธรรมในมาตราฐานที่ต่ำกว่าคนที่เหนือกว่าในสังคม ช่องว่างของรายได้ของประชากรยังสูงอยู่ ในขณะที่ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติยังคงมุ่งที่จะตอบสนองต่อความต้องการในปัจจุบัน และขาดการดูแลรักษาไว้เพื่อคนรุ่นต่อไป จนทรัพยากรบาง

ประเภทได้หมดลงไปแล้ว ต้องไปแสวงหาจากที่อื่น เช่น ทรัพยากรทางทะเลในอ่าวไทย เป็นต้น นอกจากนี้ ไทยยังมีปัญหาความไม่มั่นคงทางพลังงานด้วย

ประการที่สี่ **ความไม่มั่นคงทางสังคมจากปัญหาอาชญากรรม และคอรัปชั่น** อันเกิดจากระบบการบริหารจัดการ และการปกครองประเทศที่ยังอ่อนแอ จนส่งผลให้เกิดการก่ออาชญากรรมในประเทศ ที่ไม่สามารถจับกุมมาดำเนินคดีได้ ได้กลายเป็นเรื่องธรรมดา โดยเฉพาะคดีที่เกิดกับประชาชนทั่วไป สภาพดังกล่าวยังได้นำพาอาชญากรรมข้ามชาติเข้ามาก่อคดี หรือใช้ไทยเป็นฐานที่มั่นในการก่ออาชญากรรมไปด้วย นอกจากนี้ การคอรัปชั่นและวัฒนธรรมทุนนิยมที่ทุกคนพยายามไขว่คว้าหาทรัพสินท์เงินทอง และอำนาจ ก็ได้ยิ่งทำให้อาชญากรรมมีความแนบเนียน และก่อตัวกันจนเป็นองค์กรที่สามารถท้าทายอำนาจรัฐได้

ประการที่ห้า **ความไม่มั่นคงจากการต้องแข่งขันกับรัฐชาติอื่น** อันเป็นผลมาจากการดำเนินงานที่ยังคงขาดความเหมาะสมในงานด้านความสัมพันธ์กับรัฐชาติต่าง ๆ รวมทั้งปัญหาเดิมที่ยังไม่ได้รับการแก้ไข เช่น ปัญหาเส้นเขตแดน ปัญหาของความไม่ไว้เนื้อเชื่อใจกัน และปัญหาความขัดแย้งผลประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ความไม่มั่นคงดังกล่าวนี้ ทำให้รัฐชาติไทยต้องทุ่มเททรัพยากรไปแก้ไขปัญหา ซึ่งอาจมีความรุนแรงจนถึงระดับการใช้กำลังอำนาจด้านการทหารเข้ามาประกันความสำเร็จ

นอกจากปัญหาความไม่มั่นคงที่สำคัญห้าปัญหาดังกล่าวแล้ว รัฐชาติไทยยังคงมี**ปัญหาอีกหลายประการ**ที่จะต้องได้รับความสนใจ พิจารณาในการป้องกันและแก้ไขกันต่อไป เช่น ปัญหาทางด้านการศึกษาในสังคมไทย ปัญหาสิทธิเสรีภาพกับหน้าที่ของคนทุกหมู่เหล่าในสังคม รวมถึง สื่อสารมวลชนที่มีอิทธิพลต่อกระแสความคิดของสังคมโดยรวม ปัญหาที่เป็นผลกระทบมาจากความมั่นคงโลก และภูมิภาค เช่น ปัญหาการก่อการร้าย ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ ปัญหาวิกฤติโลกร้อน ปัญหาวิกฤติอาหาร ปัญหาวิกฤติน้ำมัน ปัญหาเศรษฐกิจโลก เป็นต้น ปัญหาสำคัญ และปัญหาทั่วไปเหล่านี้ ต้องการการกำหนดยุทธศาสตร์ระยะยาว และปานกลางที่มีเอกภาพ และบูรณาการในการแก้ปัญหา

ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติไทย

จากสภาวะความมั่นคงแห่งชาติไทยในปัจจุบัน ได้แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการกำหนดทิศทางการดำเนินการเพื่อรัฐชาติในภาพรวม เพื่อที่จะให้ความพยายามทั้งสิ้นสามารถนำมาซึ่ง ความมั่นคงแห่งชาติไทย ที่ยังอยู่ในระดับที่น่าเป็นห่วงจากปัญหาความไม่มั่นคงในระบบการเมืองการปกครองไทย ความไม่มั่นคงในความรู้สึกร่วมของการเป็นรัฐชาติเดียวกัน ปัญหาการขาดการพัฒนาที่ยั่งยืน ปัญหาความไม่มั่นคงทางสังคมจากปัญหาอาชญากรรม ปัญหาความไม่มั่นคงจากการต้องแข่งขันกับรัฐชาติอื่น และปัญหาอื่น ๆ อันส่งผลกระทบต่อรัฐชาติไทยในแต่ละระดับ ทั้งนี้ การพัฒนาขึ้นมาจากสภาพความไม่มั่นคงในปัจจุบัน ไปสู่สภาพของชาติที่มั่นคงของชาติที่

มั่นคงมากกว่านี้ จนไปถึงในระดับที่พร้อมที่จะพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไป มีความจำเป็นในอันที่จะต้องกำหนดแนวทางในการใช้พลังอำนาจแห่งชาติอย่างมีเอกภาพ และบูรณาการ ออกมาเป็นยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติในห้วงระยะเวลา ซึ่งจะต้องได้รับการรองรับทางกฎหมายในอันที่จะนำมาเป็นกรอบบังคับใช้ในการบริหารจัดการประเทศของรัฐบาลต่อไป

การประเมินพลังอำนาจแห่งชาติ ควรเริ่มจากการพิจารณาจากสภาพปัจจัยที่ค่อนข้างไม่แปรผันสามประการ คือ สภาพทางภูมิรัฐศาสตร์ ประชาชน และ ทรัพยากรธรรมชาติ ปัจจัยดังกล่าวจะถูกนำไปแปลงเป็นพลังอำนาจแห่งชาติที่จะขึ้นอยู่กับกระบวนการนำปัจจัยต่าง ๆ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ภายใต้กระแสสังคมโลก และภูมิภาคที่ส่งผลต่อการดำเนินงานใด ๆ ของรัฐชาติผลที่ออกมาก็คือ พลังอำนาจด้านการเมืองภายใน พลังอำนาจทางด้านการทูต หรือการเมืองระหว่างประเทศ พลังอำนาจด้านเศรษฐกิจ และ พลังอำนาจด้านสังคมจิตวิทยา ซึ่งอาจแยกออกเป็นพลังอำนาจด้านอุดมการณ์ พลังอำนาจด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น รวมถึงพลังอำนาจด้านการทหาร ที่เป็นพลังอำนาจที่ยังคงความสำคัญอยู่ในปัจจุบัน

สภาพทางภูมิรัฐศาสตร์ของประเทศไทยทั้งที่ตั้ง ขนาดรูปร่าง ภูมิอากาศ และเขตแดน มีศักยภาพของนำมาพัฒนาเป็นพลังอำนาจแห่งชาติได้ ทั้งการเป็นศูนย์กลางในภูมิภาค โดยเฉพาะการเป็นรอยต่อของผืนแผ่นดินในทวีปเอเชีย กับทางออกอ่าวไทยไปในมหาสมุทรอินเดีย และแปซิฟิก ในขณะที่สภาพอากาศ ก็เหมาะสมแก่การเป็นแหล่งผลิตอาหาร นอกจากนี้ยังมีเส้นเขตแดนทั้งทางบก และทางทะเล ที่จะสร้างปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านอีกหลายชาติ ประชาชนคนไทยเอง ก็ถือได้ว่าเป็นผู้มีนิสัยใจคอโอบอ้อมอารี ประนีประนอม มีจำนวนที่พอเหมาะกับพื้นที่และมีความรู้ความสามารถอยู่ในเกณฑ์ดี ในส่วนของทรัพยากรธรรมชาตินั้น แม้ว่าจะไม่มีน้ำมัน และทรัพยากรล้ำค่ามากนัก แต่ไทยก็มีทรัพยากรทั้งในผืนแผ่นดิน และในอาณาเขตทางทะเล ที่เพียงพอต่อการยังชีพของประเทศในภาพรวม จึงอาจกล่าวได้ว่า ปัจจัยที่เป็นสภาพพื้นฐานของประเทศนั้น มิได้ขาดแคลน และมีศักยภาพที่จะนำมาพัฒนาให้เกิดเป็นพลังอำนาจแห่งชาติได้

พลังอำนาจทางด้านการเมืองภายในประเทศของไทยนั้น ด้วยความที่เป็นประเทศประชาธิปไตย และมีสถาบันพระมหาษัตริย์เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจอย่างเหนี่ยวแน่น ก็ได้ทำให้เกิดพลังร่วมกันในการแก้ปัญหาหลาย ๆ ครั้ง อย่างไรก็ตาม วิวัฒนาการของสังคม และผลกระทบจากโลภาภิวัตน์ ได้ส่งผลให้สังคมไทยเกิดความแตกแยกทางความคิด โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการของรัฐบาล สถาบัน และกองทัพ ซึ่งรวมถึงความขัดแย้งกันในเรื่องของรัฐธรรมนูญที่เหมาะสมกับประเทศไทย ถึงกระนั้นก็ตาม ด้วยความที่คนไทยเป็นคนรักพวกพ้อง และเป็นผู้ที่รักสงบ เงียบครึม ถ้าไม่วิกฤติก็จะนิ่งเฉย แต่ถ้าจำเป็น และเห็นความย่อยยับของชาติที่อาจมาถึง ก็จะสามารถรวมตัวกันเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้

พลังอำนาจทางด้านการเมืองระหว่างประเทศของไทย ยังคงอยู่ในลักษณะเชิงรับ และมีความอ่อนไหวในการสร้างศัตรูอยู่เสมอ อย่างไรก็ตาม ด้วยความเป็นประเทศ ที่ได้รับการยอมรับจากสังคมโลกตั้งแต่สมัยการปกครองในอดีตตั้งแต่เป็นสยาม รวมทั้งการยอมรับจากประเทศในภูมิภาคในการเป็นประเทศที่ไม่เคยตกเป็นอาณานิคม และสามารถพัฒนาประเทศได้ในระดับที่น่าพอใจ ได้ส่งผลให้ภาพลักษณ์ของรัฐชาติไทยยังคงมีอิทธิพลต่อชาติต่าง ๆ ในภูมิภาคอยู่ แต่สถานการณ์การเมืองภายในประเทศ ได้ส่งผลให้พลังอำนาจดังกล่าวลดทอนไป ในภาพที่ใหญ่กว่าภูมิภาคนั้น สหรัฐฯ ยังถือว่าไทยเป็นพันธมิตรสำคัญ โดยเห็นว่าไทยยังมีความสำคัญต่อการแข่งขันทางอำนาจของสหรัฐฯ กับจีน นอกจากนี้ จีนเอง ก็ให้ความสำคัญกับไทยในฐานะที่มีความสัมพันธ์ที่ดีกับสถาบันพระมหากษัตริย์ของไทย อาจกล่าวได้ว่า ไทยมีศักยภาพทางการเมืองระหว่างประเทศอยู่ในระดับที่สูง แต่ยังขาดการบริหารจัดการที่ดี และขาดการนำศักยภาพเหล่านั้น มาใช้ในเชิงรุกเพื่อผลประโยชน์ชาติไทย

พลังอำนาจทางด้านเศรษฐกิจของไทย ขึ้นกับรากฐานทางเศรษฐกิจในระดับจุลภาค ที่มีการเกษตรตามทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง และการพัฒนาที่ยั่งยืน อันจะเป็นพลังในการต่อสู้กับผลกระทบในทางลบ ของระบบเศรษฐกิจทุนนิยม และปัญหาการต่อสู้ทางเศรษฐกิจ และเศรษฐกิจตกต่ำของโลกได้ แนวความคิดทางเศรษฐกิจทั้งสองประการนี้ ได้รับการสนใจจากนานาชาติในการนำไปประยุกต์พัฒนา และยังได้ขยายเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ลาว และ เมียนมาร์ด้วย นอกจากนี้ ศักยภาพทางการเกษตรของไทย และทักษะของแรงงานไทย ได้นำมาซึ่งการพัฒนาเศรษฐกิจทั้งภายในประเทศ และที่เกี่ยวพันกับประเทศคู่ค้า

พลังอำนาจทางด้านสังคมจิตวิทยา อันเกิดขึ้นมาจากอุดมการณ์ชาติ ที่แม้ว่าจะคิดเห็นไม่ตรงกัน แต่ความเป็นชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ กลายเป็นสิ่งคู่ความรู้สึกของคนไทย ในอันที่จะหลอมตัวกันเป็นรัฐชาติเดียวกัน ในขณะที่วัฒนธรรมประเพณีไทย ที่เป็นคนประนีประนอม แม้ว่าจะมีผลเสียแต่ก็ให้ผลดี ทำให้สังคมไทยมีความยับยั้งชั่งใจในอันที่จะดำเนินการใด ๆ ที่รุนแรงใหญ่โต สถาบันครอบครัว และการเล่นพรรคเล่นพวก ที่อาจส่งผลเสียต่อระบบการบริหาร แต่ก็นำมาซึ่งความรู้สึกร่วมกันของความเป็นคนไทยด้วยกัน ที่จะต่อสู้กับภัยที่มาจากภายนอก การยึดถือทางสายกลางก็เช่นกัน จะช่วยควบคุมพฤติกรรมของสังคมมิให้สุดขั้ว นอกจากนี้แล้ว ไทยยังมีสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวที่สำคัญของจิตใจ อันนำมาซึ่งการร่วมกันสร้างชาติ นอกจากนี้ระบบการศึกษา และสาธารณสุขที่ได้มาตราฐาน ได้นำมาซึ่งการสร้างประชาชนให้เกิดเป็นกำลังของชาติที่มีทั้งปริมาณและคุณภาพได้ดี

พลังอำนาจด้านการทหารของไทย เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน ถือว่าอยู่ในระดับที่เหนือกว่า ยกเว้นกับมาเลเซีย สิงค์โปร์ อย่างไรก็ตาม สภาพปัญหาภาคใต้ของไทย ปัญหาการเมือง และปัญหาระบบการบริหารจัดการในกองทัพเอง ที่ยังขาดการบูรณาการสามเหล่าทัพอย่างแท้จริง จึงทำให้ศักยภาพของกองทัพ มิได้ถูกเตรียมไว้ใช้ได้เต็มที่ และจากการที่ไทยเป็นพันธมิตรกับสหรัฐฯ โดยฝึกร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ก็ได้ช่วยเพิ่มพลังอำนาจทางทหารไปด้วย

พลังอำนาจทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม แม้ว่ายังไม่พัฒนาไปจนเท่าเทียมประเทศที่เจริญแล้ว แต่ไทยก็มีองค์ความรู้ทางเทคโนโลยี และแรงงานมีฝีมือที่มีคุณภาพ ที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาประเทศได้ เทคโนโลยีโดยเฉพาะด้านการเกษตรสามารถนำมาซึ่งการพัฒนาการเกษตรของไทย และเผยแพร่ให้ประเทศเพื่อนบ้าน ในด้านสิ่งแวดล้อมเอง ก็ได้มีการพัฒนาการดูแลสิ่งแวดล้อม ด้วยการสร้างจิตสำนึกในสังคม รวมทั้งการจัดระบบสิ่งแวดล้อมภายใต้โครงการพระราชดำริ เพื่อให้รัฐชาติไทยในภาพรวม มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับประเทศเกษตร สามารถที่จะป้องกัน และแก้ไขปัญหาน้ำท่วม และภัยแล้งได้ในระดับที่น่าพอใจ

ภาพรวมแล้ว อาจกล่าวได้ว่า **รัฐชาติไทยมีพลังอำนาจแห่งชาติที่มิได้ด้อย** เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาค อย่างไรก็ตาม การ**ขาดการบริหารจัดการที่ดี และปัญหาความขัดแย้งภายใน**ของไทยเอง ส่งผลให้ศักยภาพในพลังอำนาจเหล่านั้น **มิได้ถูกเตรียม และถูกใช้อย่างมีประสิทธิภาพ**เท่าที่ควร โดยเฉพาะ**การใช้พลังอำนาจด้านการทูต หรือการเมืองระหว่างประเทศ การใช้เศรษฐกิจพอเพียง และการพัฒนาที่ยั่งยืน**ของพลังอำนาจทางเศรษฐกิจ การลดทอนผลทางลบด้านสังคมจิตวิทยา และใช้พลังอำนาจด้านสังคมจิตวิทยา อย่างชาญฉลาด การผสมผสานพลังอำนาจด้านการทหารให้ลงตัวเพื่อผลประโยชน์ชาติ และการนำพลังอำนาจด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมมาใช้อย่างเต็มที่

จากปัญหาสำคัญของชาติ และพลังอำนาจแห่งชาติที่มีอยู่ สามารถที่จะกำหนดนโยบายยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติ โดยเริ่มที่**ความมุ่งประสงค์ของชาติในอันที่ดำรงไว้ซึ่งเอกราช อำนาจอธิปไตย ความอยู่รอดปลอดภัยของรัฐชาติ และประชาชน ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และความเจริญรุ่งเรือง กินดีอยู่ดีของประชาชน** เพื่อไปให้ถึงเป้าหมายดังกล่าว รัฐชาติไทยจะต้องฝ่าฟันไปในสภาพแวดล้อมทั้งภายในประเทศไทยเอง ในภูมิภาค และในโลก ซึ่งจะเต็มไปด้วยปัญหา โอกาส และอุปสรรค

สภาพแวดล้อมภายในประเทศของรัฐชาติไทยในปัจจุบัน โดยเฉพาะ ประเด็นปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ และความสัมพันธ์ของสถาบันหลักของชาติ ที่ยังคงไม่ตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ ได้ส่งผลต่อการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ โดยที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ และประชาชนส่วนใหญ่ ยังไม่เข้าใจใน**ความสำคัญของการจัดทำยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติ ทั้งในระยะยาว และระยะปานกลาง**ที่จะเป็นกรอบดำเนินงานที่ทุกรัฐบาลจะต้องนำมาเป็นพื้นฐานการกำหนดนโยบายแห่งรัฐ จึงมีความจำเป็นในอันที่จะต้องสร้าง**การมีส่วนร่วม และการยอมรับในการจัดทำและใช้ยุทธศาสตร์**แต่เนิ่น ในขณะที่ รัฐธรรมแห่งชาติที่ถือว่าเป็นกฎหมายสูงสุด ไม่ได้รับการยอมรับอย่างแท้จริงจากทุกภาคส่วนของสังคม โดยเฉพาะทางฝ่ายทหารที่มักเป็นผู้นำในการปฏิวัติและเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญ โดยใช้เงื่อนไขที่เกิดจากความล้มเหลวในการบริหารจัดการทางการเมือง จึงเป็นความเร่งด่วนสำคัญในอันที่จะต้องมี**รัฐธรรมนูญฉบับถาวร** สำหรับสภาพแวดล้อมทางเศรฐกิจไทยนั้น ถือว่ามีพื้นฐานที่ดีโดยเฉพาะในระดับจุลภาค ที่มีผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรเป็นพื้นฐานที่มีชื่อเสียงไปทั่ว อย่างไรก็ตาม กระแสทุนนิยมได้นำมาซึ่งช่องวางทางเศรษฐกิจ อันนำมาซึ่งบ่อเกิดของความขัดแย้งในสังคม

ต่อไป และด้วยกระแสโลกาภิวัตน์ในปัจจุบัน ก็ได้นำมาซึ่งความเปลี่ยนแปลงทั้งทางบวก และลบ ในมุมหนึ่ง สังคมได้รับประโยชน์จากเทคโนโลยี และการเชื่อมต่อกันในทุกอนูของสังคม ในแทบจะทุกกิจกรรมในการดำเนินชีวิต ในอีกมุมหนึ่ง กระแสโลกาภิวัตน์ได้นำมาซึ่งการปะทะและขัดแย้งกันของสังคมที่มีวัฒนธรรม หรือความคิดเห็นที่แตกต่างกัน และรัฐบาลยังขาดกระบวนการในการแก้ปัญหาที่เหมาะสม สำหรับด้านการป้องกันประเทศ ไทยยังคงมีโอกาสที่จะเกิดความขัดแย้งกับประเทศเพื่อนบ้านในปัญหาเส้นเขตแดน และเขตทับซ้อนทางเศรษฐกิจได้อยู่ ขณะที่การบริหารจัดการภายในของกองทัพก็ยังไม่เหมาะสม บทบาทของความเป็นทหารอาชีพก็ยังไม่ชัดเจน

สภาพแวดล้อมในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่มีอาเซียนเป็นเสมือนเวทีสำคัญในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในภูมิภาค ภาพที่ไทยเป็นประเทศผู้ร่วมก่อตั้งอาเซียน จึงได้รับความเชื่อถือ ในอันที่จะเป็นประเทศในกลุ่มนำในการแสวงหาแนวทางแก้ไขปัญหาข้ามชาติ อันจะนำมาซึ่งความมั่นคงร่วมกันในภูมิภาค อย่างไรก็ตาม ประเทศมหาอำนาจยังคงทรงอิทธิพลอยู่ในพื้นที่นี้ ทั้งอเมริกา และจีน จึงทำให้การดำเนินการต่าง ๆ ทั้งแต่ละประเทศเองหรืออาเซียนโดยส่วนรวมยังไม่เสรีเท่าที่ควร ในขณะที่สมาชิกของอาเซียน มีความแตกต่างทางด้านอุดมการณ์การปกครอง และสถานภาพทางเศรษฐกิจ จึงส่งผลให้ยังคงมีความขัดแย้งกันอยู่ โดยเฉพาะกับประเทศเพื่อนบ้านของไทยที่เข้าร่วมอาเซียนในภายหลัง ทั้งนี้บทบาท และการดำเนินงานด้านการทูต มีส่วนสำคัญเป็นอย่างยิ่งในอันที่จะพัฒนาพลังอำนาจด้านการทูตมาใช้ในการแก้ไขปัญหาต่อไป

สภาพแวดล้อมของโลก ที่มีปัญหาการขาดแคลนอาหาร อาจเป็นโอกาสของไทยในอันที่จะใช้ศักยภาพของตนด้านการเกษตรเพื่อเข้าไปร่วมแก้ไขปัญหา หรือนำมาซึ่งรายได้ของชาติ ในด้านการแข่งขันกันของสหรัฐฯ กับจีน ก็อาจเป็นโอกาสที่ไทยจะได้เล่นบทบาทของผู้ที่อยู่ตรงกลาง และปรับตัวให้เหมาะสม เพื่อผลประโยชน์ชาติ ปัญหาในเรื่องความมั่นคงพลังงานที่เกิดขึ้นในโลก จะส่งผลกระทบต่อไทยเป็นอย่างมาก ในฐานะที่ไม่มีทรัพยากรพลังงานที่ได้รับการพัฒนาอย่างเพียงพอ สำหรับปัญหาโลกร้อน และระดับน้ำทะเลที่สูงขึ้น ก็จะส่งผลกระทบต่อไทยด้วยทั้งภายธรรมชาติที่เพิ่มมากขึ้น และน้ำทะเลที่อาจท่วมเข้ามาถึงเมืองหลวง

จากการพิจารณา และวิเคราะห์ที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น สามารถที่จะนำมาซึ่งการกำหนดยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติที่เป็นทางเลือกหนึ่งได้ โดยจะได้นำเสนอเป็นยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติในระยะยาวห้วงยี่สิบปีตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๗๙ ซึ่งจะครบรอบหนึ่งร้อยสี่ปีการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยเป็นรัฐชาติไทยเช่นปัจจุบัน โดย**สาระสำคัญยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ – พ.ศ. ๒๕๗๙** ที่ขอเสนอมีดังนี้

๑. ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติระยะยาวนี้ จะต้องได้รับการรับรอง**เป็นกฎหมายที่มีผลบังคับใช้ เพื่อนำมาเป็นกรอบในการกำหนดนโยบายยุทธศาสตร์ระยะปานกลางในห้วงสี่ปีของรัฐบาล และเป็นกรอบในการกำหนดยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการของกระทรวงทบวงกรม และทุกจังหวัด**

๒. ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาตินี้ จะต้องมุ่งไปสู่ความมุ่งประสงค์ของชาติ ผลประโยชน์ชาติและวัตถุประสงค์ชาติ โดยเฉพาะการดำเนินการใด ๆ เพื่อความอยู่รอด และพัฒนาต่อไปของรัฐชาติ โดยในห้วงการจัดทำ และนำยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติไปปฏิบัติตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙ นี้ รัฐชาติไทยจะต้องเผชิญกับ**ปัญหาสำคัญหลัก** คือ ปัญหาความไม่มั่นคงในระบบการเมืองการปกครองไทย ความไม่มั่นคงในความรู้สึกร่วมของการเป็นรัฐชาติเดียวกัน ปัญหาการขาดการพัฒนาที่ยั่งยืน ปัญหาความไม่มั่นคงทางสังคมจากปัญหาอาชญากรรม ปัญหาความไม่มั่นคงจากการต้องแข่งขันกับรัฐชาติอื่น ซึ่งจะต้องทุมเททรัพยากรของชาติทั้งสิ้นที่มีเพื่อสร้างฐานความมั่นคงของรัฐชาติให้เกิดขึ้น และพ้นจากภาวะของความไม่มั่นคงดังกล่าว

๓. เป้าหมายของยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติระยะยาวนี้คือ **ในปี ๒๕๗๙ รัฐชาติไทย จะต้องมีระบบการเมืองการปกครองที่มั่นคง ภายใต้ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สังคมไทยจะต้องอยู่ร่วมกันอย่างสันติภายใต้ความหลากหลายทางกายภาพ และความคิด การพัฒนาของรัฐชาติไทยจะต้องยึดถือเศรษฐกิจพอเพียง และการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างเป็นรูปธรรม ปัญหาอาชญากรรมจะต้องถูกลดระดับลงไปจนไม่ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศโดยรวม และสถานภาพของรัฐชาติไทยในสังคมโลก จะต้องได้รับการยอมรับ และอยู่ร่วมกันอย่างสันติ** จากเป้าหมายดังกล่าว สามารถที่จะกำหนดแนวนโยบายยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติระยะปานกลางได้ โดยแบ่งออกเป็นห้าช่วงดังนี้

๔. **ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติระยะปานกลาง พ.ศ. ๒๕๖๐ – พ.ศ. ๒๕๖๓** เป็นยุทธศาสตร์ที่เน้นการวางรากฐานของสังคมไทยทางด้านการเมืองการปกครองในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ ไปจนถึงระดับตัวบุคคล ทั้งนี้ โดยเน้นไปที่**การดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งรัฐธรรมนูญที่ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม และเห็นชอบร่วมกัน** ในอันที่จะนำมาใช้โดยไม่เปลี่ยนแปลงโดยง่ายเช่นที่ผ่านมา ซึ่งจะต้องกำหนดความสัมพันธ์ของสถาบันหลักของชาติที่ชัดเจน และเป็นที่ยอมรับร่วมกัน อันเป็นพื้นฐานการดำเนินชีวิตของรัฐชาติไทยที่สำคัญที่สุด ในด้านเศรษฐกิจนั้น จะเน้นไปที่การ**วางรากฐานพื้นฐานองค์ความรู้ และสร้างความเข้าใจในเศรษฐกิจพอเพียง และการพัฒนาที่ยั่งยืน**ในระบบเศรษฐกิจไทย ตั้งแต่ระดับจุลภาคขึ้นไปจนถึงมหาภาค ที่จะเชื่อมต่ออยู่กับเศรษฐกิจทุนนิยมของสังคมโลก ด้านสังคมจิตวิทยา จะต้องนำมาซึ่ง ความรู้ความเข้าใจของสังคมไทยใน**ความเป็นรัฐชาติไทย** ภายใต้วัฒนธรรม ประเพณีที่แตกต่างหลากหลายในสังคม ให้ทุกคนได้เข้าใจสิทธิและหน้าที่ แห่งการเป็นประชาชนคนไทยโดยถ่องแท้ การพัฒนาคนให้ลดความเห็นแก่ตัว มีความยุติธรรม และทำสิ่งที่ดี การให้ความรู้กับประชาชนในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมโลกยุคโลกาภิวัตน์ โดยเฉพาะการอยู่ร่วมกันในชุมชนอาเซียน ทั้งนี้ โดยมุ่งเน้นไปที่กระบวนการทางด้านการศึกษา และการมีส่วนร่วมของสื่อมวลชน ในด้านการทหาร จะต้องมี**การปฏิรูปกองทัพ**ให้มีความเป็นทหารอาชีพในยุคประชาธิปไตยให้มากขึ้น ด้วยการจัดโครงสร้างองค์กรและกำลังพลที่ตอบสนองต่อภารกิจอย่างแท้จริง โดยให้มีกองบัญชาการกองทัพไทย เป็นผู้ใช้กำลัง และเหล่าทัพมี

หน้าที่เตรียมกำลัง สำหรับภารกิจของกองทัพจะต้องเน้นไปที่การดำเนินงานนอกเหนือยามสงคราม ซึ่งสามารถพัฒนาไปสู่ การดำเนินงานในยามสงครามได้อย่างรวดเร็ว ในขณะเดียวกัน กองทัพที่ต้องรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ จะต้องพัฒนาแผนทางด้านยุทธการ และการปฏิบัติให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติในการแก้ปัญหาด้วยสันติวิธี

๕. **ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติระยะปานกลาง พ.ศ. ๒๕๖๔ – พ.ศ. ๒๕๖๗** เน้น**การเสริมความมั่นคงทางด้านการเมืองการปกครอง** ที่ได้มีการกำหนดรัฐธรรมนูญ โครงสร้างของประเทศ และความสัมพันธ์ของสถาบัน และกลุ่มต่าง ๆ อย่างมีบูรณาการ มีส่วนร่วม และยอมรับกันโดยส่วนรวมของสังคมไทย ในยุทธศาสตร์ห้วงที่สองนี้ รัฐบาล และสังคมไทย จะต้องนำสิ่งที่ได้กำหนดไว้ในระดับชาติ แปลงไปสู่การปฏิบัติในแต่ละระดับต่อไป สำหรับด้านเศรษฐกิจ จะต้องเน้นไปที่**การขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจ**ระดับจุลภาคที่มีเศรษฐกิจพอเพียง และการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นพื้นฐาน เพื่อให้ประชาชนคนไทย สามารถดำรงวิถีชีวิตอยู่ได้ในท้องถิ่นของตน โดยไม่ต้องอพยพเคลื่อนย้ายเข้าสู่ตัวเมืองอันจะสร้างปัญหาต่อไป ในขณะที่เศรษฐกิจในระดับมหภาค จะต้องสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจของโลก และภูมิภาคได้ โดยเฉพาะภายใต้การพัฒนาชุมชนเศรษฐกิจอาเซียน ด้านสังคมจิตวิทยา จะต้องกระตุ้นให้มี**การแลกเปลี่ยนทัศนะของคนในสังคม**มากขึ้นมุ่งปกป้องผู้กระทำความดี และลงโทษผู้กระทำผิด ด้วยความยุติธรรม และร่วมมือกันขจัดอาชญากรรม และคอรัปชั่น นอกจากนี้แล้ว การพัฒนาสังคมไทยให้สามารถปรับตัวอยู่ร่วมกับชาติอื่น ๆ ในชุมชนอาเซียน และชุมชนโลกได้ ในขณะที่ในด้านการทหารนั้น การปฏิรูปทางทหาร ในเรื่อง โครงสร้างการจัด และระบบบริหารจัดการของกองทัพ จะต้องเสร็จสิ้นสมบูรณ์สามารถที่จะ**ปฏิบัติภารกิจ และพันธกิจที่ได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับถาวร** ในขณะที่ กองทัพจะต้องเร่งรีบดำเนินงานให้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ยุติไปโดยเร็ว และส่งมอบความรับผิดชอบ ให้กับฝ่ายพลเรือนต่อไป

๖. **ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติระยะปานกลาง พ.ศ. ๒๕๖๘ – พ.ศ. ๒๕๗๑** เน้น**การบังคับใช้รัฐธรรมนูญ** และการนำระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม และเต็มรูปแบบ พร้อมกับการส่งเสริมบทบาทของภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคมให้ตอบสนองต่อความมุ่งประสงค์ชาติ ผลประโยชน์ชาติ และวัตถุประสงค์ชาติอย่างแท้จริง ทางด้านเศรษฐกิจ จะต้อง**ผสมผสานความเข้มแข้งของระบบเศรษฐกิจ**พอเพียงในระดับจุลภาค กับการแข่งขันในระดับมหาภาคภายใต้กระแสเศรษฐกิจโลกที่มีทุนนิยมเป็นกระแสหลัก อันจะมุ่งไปสู่การพัฒนาประเทศอย่างมั่นคง และยั่งยืนต่อไป ทางด้านสังคมจิตวิทยา จะต้อง**สร้าง และดำรงไว้เอกภาพและบูรณาการแห่งความเป็นคนไทยในรัฐชาติไทย**ให้ได้ มีการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพ พร้อม ๆ ไปกับการอยู่ร่วมกันกับชุมชนอาเซียน และสังคมโลก โดยสามารถแสวงประโยชน์ร่วมกับทุกฝ่าย ภายใต้การอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ในขณะที่ด้านการทหาร จะต้อง**มีความเป็นทหารอาชีพ**ที่มีความรับผิดชอบในการเตรียมกำลัง เพื่อปฏิบัติ

ภารกิจในยามสงคราม ในขณะที่ยามปกติ ก็จะต้องปฏิบัติภารกิจนอกเหนือการสงคราม ที่ได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ และขยายความไว้ในกฎหมายโดยชัดเจน ทหารจะต้องผ่องถ่ายความรับผิดชอบในการแก้ปัญหาภาคใต้ให้กับฝ่ายพลเรือนภายใต้เงื่อนไข และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

๗. **ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติระยะปานกลาง พ.ศ. ๒๕๗๒ – พ.ศ. ๒๕๗๕** เน้นไปที่**การพัฒนาประเทศ**ภายใต้ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยด้านการเมือง จะต้องมั่นคง ไม่มีการยุบสภา หรือการปฏิวัติรัฐประหาร มีการถ่วงดุลอำนาจ และการปกครองโดยผู้นำที่ชาญฉลาด และมากด้วยคุณธรรม ในด้านเศรษฐกิจไทยจะต้องเป็น**แหล่งผลิตอาหารโลก ที่มีคุณภาพ และมีคุณค่า**ที่สังคมโลกต้องการ โดยการพัฒนาเทคโนโลยีทางการเกษตร และการเชื่อมต่อเครือข่ายเศรษฐกิจโลกเข้าถึงแหล่งผลิต ด้านสังคมจิตวิทยา จะมุ่งเน้นไปที่การขับเคลื่อนสังคมไทยไปสู่**สังคมแห่งความรู้ และเหตุผล** ปราศจากอาชญากรรมร้ายแรง และสามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างเป็นระบบ มีความยุติธรรม ช่องว่างระหว่างรายได้ โอกาส และสถานภาพในสังคม ถูกขจัดออกไปจนไม่ส่งผลต่อสังคมโดยรวม คนไทยมีความเป็นมนุษยชนที่เท่าเทียมกัน มีเสรีภาพ และปฏิบัติหน้าที่ของตนได้อย่างถูกต้อง ตามวิถีประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในด้านการทหาร **กองทัพกลายเป็นเครื่องมือของรัฐชาติที่แท้จริง** โดยมิได้เป็นเครื่องมือของบุคคล หรือกลุ่มการเมืองใด ๆ กำลังพลมีประสิทธิภาพ ความสามารถ และความเป็นทหารอาชีพที่แท้จริง มุ่งปฏิบัติภารกิจของตนในการฝึกศึกษา เพื่อตอบสนองต่อภารกิจนอกเหนือการสงคราม ในยามที่รัฐชาติประสบปัญหาวิกฤติที่ต้องเข้าไปร่วมแก้ไข เข้าไปทำหน้าที่สร้าง และรักษาสันติภาพให้กับภูมิภาค และสังคมโลก และเตรียมการไว้ปฏิบัติภารกิจยามสงครามเมื่อจำเป็น

๘. **ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติระยะปานกลาง พ.ศ. ๒๕๗๖ – พ.ศ. ๒๕๗๙** ในด้านการเมือง **รัฐชาติไทยจะต้องมีความเข้มแข็งเป็นปึกแผ่น** มั่นคงทางด้านการเมืองการปกครอง **นานาชาติให้กับยอมรับ**นับถือ ในฐานะประเทศสำคัญประเทศหนึ่ง ในภูมิภาค และในโลก ในด้านเศรษฐกิจ คนไทยจะต้องมี**มาตราฐานในการดำรงชีพ**ที่รัฐบาลให้การสนับสนุน ช่องว่างระหว่างประชากรแคบลงไปจนถึงระดับที่เสมือนไม่มีช่องว่างทางเศรษฐกิจ ไทยกลายเป็น**แหล่งอาหารสำคัญ**ของโลก และมีความสำคัญทางเศรษฐกิจต่อสังคมโลก ด้านสังคมจิตวิทยา **คนไทยมีความเป็นอยู่ที่มีความสุข เกิดสันติภาพในสังคม** และทุกคนดำรงชีวิตอยู่ทั้งในสังคมไทย อาเซียน และโลกอย่างปลอดภัย มั่นคง และไร้ความกังวลจากอาชญากรรม และภัยคุกคามใด ๆ ที่สำคัญในด้านการทหาร จะต้อง**ได้รับการยอมรับจากนานาชาติ**ถึงความเป็นทหารอาชีพ และจะต้องได้รับการยอมรับจากประชาชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงสามารถปฏิบัติภารกิจตามรัฐธรรมนูญ และกฎหมายได้อย่างครบถ้วน

พล.ต. วิชัย ชูเชิด,

๔ ก.พ. ๕๔, ปรับแก้ครั้งที่ ๕ เมื่อ ๙ ต.ค.๕๙

.....

Reference list

ธีรธำรง, อภิชาติ. (๒๕๓๑). **ประเทศไทย จุดยุทธศาสตร์และการป้องกัน**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

พงศ์สุวรรณ,พจน์, พล.ต. (๒๕๓๘).**หลักยุทธศาสตร์.**กรุงเทพฯ :โอเอสพริ้นติ้งเฮ้าส์.

พิทักษ์เทพสมบัติ, พิชิต. (๒๕๓๔). **ความมั่นคงแห่งชาติ : มิติทางประชากร เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม,** กรุงเทพฯ:สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.

วงษ์ตระหง่าน, กนก. (๒๕๓๑). **แนวพระราชดำริด้านการเมืองการปกครอง ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว**, กรุงเทพฯ : สถาบันไทยศึกษา และฝ่ายวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมุทวณิช, ชัยอนันต์. (๒๕๓๕).**สิ่งแวดล้อมกับความมั่นคง : ความมั่นคงของรัฐกับความไม่มั่นคงของราษฎร,**กรุงเทพฯ : สถาบันความมั่นคงและนานาชาติ คณะรัฐศาสตร์จุฬาฯ.

สนิทวงศ์ ณ อยุธยา, กุสุมา. (๒๕๓๑). **ร้อยร้าวในสังคมไทย? : บูรณาการกับปัญหาความมั่นคงแห่งชาติ**, กรุงเทพฯ:สถาบันศึกษาความมั่นคงและนานาชาติ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาฯ.

Alberts, David S. and Czerwinski,Thomas J. (1999).“***Complexity, Global Politics, and National Security*”.:** National Defense University Institute for National Strategic Studies, ISBN 1-57906-046-3.

Carey, Roger and Salmon, TrevorC. (1992).“***International Security In The Modern World”***New York : St, Martin’s Press, Inc., Scholarly and Reference Division.

Cohen, Saul B. (1994). ***“Geopolitics in the New World Era: A New Perspective on an Old Discipline”*** in George J. Demko and William B. Wood, eds.. Reordering the World :Geoplitical Perspective on the 21st Century. Boulder: Westview Press.

Glassner, Martin Ira. (1993). ***Political Geography.*** New York : John Wiley & Sons.

HM Government. (2010). ***Securing Britain in an Age of Uncertainty : The Strategic Defence and Security Review.***London : The Stationery Office Limited.

Huntington, Samuel P. (1997). “***The Clash of Civilizations and the Remaking of World Order”. :*** Simon & Schuster, ISBN 0-684-81164-2.

Mearsheimer,John J. (2001).“***The Tragedy of Great Power Politics”. :***W.W. Norton & Company, ISBN 0-393-02025-8.

Shultz, Richard. Godson, Roy and Cluestar**,** George. (1997). “***Security Studies for The Twenty – First Century”.*** Brassey’s Inc.firstidition, ISBN 1–57488 – 066 – 7.

Snyder, Craig A. **(1999). “*Contemporary Security and Strategy*”**.Melboure : Macmillan Press LTD, ISBN 0–333–73963-9.

Suradinata, Eramaya. (2005). ***HukumDasarGeopolitikdanGeostrategidalamKerangkaKeutuhan NKRI.***Jakarta :SuaraBebas. (กฎหมายพื้นฐานภูมิรัฐศาสตร์ และ ภูมิยุทธศาสรตร์ในกระบวนการสร้างความเป็นเอกภาพ และบูรณาการอินโดนีเซีย ในภาษาอินโดนีเซีย)

.....